This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

37. 1215.

Althochdeutsche,

dem Anfange des 11ten Jahrhunderts angehörige,

Übersetzung und Erläuterung

der

von Mart. Capella verfafsten 2 Bücher

DE NUPTIIS MERCURII ET PHILOLOGIAE.

Zum ersten Male herausgegeben

von

E. G. GRAFF.

Berlin.

In der Nicolaischen Buchhandlung.

1837.

BIBLIOTHECA·BODLEIANA
DOMINUS ILLUMINATIO MEA

Dem rettenden Schützer

des

althochdeutschen Sprachschatzes,

dem Kronprinzen von Preussen,

Friedrich Wilhelm,

sei auch

dieses Denkmal unsrer alten Sprache

in

tiefster Verehrung und Dankbarkeit

geweiht.

Vorwort.

Unter Hinweisung auf meine Vorreden zur althochdeutschen Übersetzung des Boethius de consolatione philosophiae und der aristotelischen Abhandlungen: κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας, füge ich dieser Ausgabe der althochdeutschen Übersetzung des Mart. Capella de nuptiis mercurii et philologiae folgende kurze Bemerkungen bei.

Der von J. Grimm im 92ten Stück der göttingischen Anzeigen von 1835 mitgetheilte Brief des zu St. Gallen im Jahr 1022 verstorbenen gelehrten Benediktiners Notker Labeo (an den Bischof von Sitten, Hugo II), in welchem folgende Stelle vorkommt: „ad quos (ecclesiasticos libros) dum accessum habere nostros uellem scolasticos ausus sum facere rem paene inusitatam, ut latine scripta in nostram conatus sim uertere et syllogistice aut figurate aut suasorie dicta per aristotilem uel ciceronem uel alium artigraphum elucidare. Quod dum agerem in duobus libris boetii, qui est de consolatione philosophiae, et in aliquantis et de (?) sancta trinitate rogatus (sum?) et metrice quaedam scripta in hanc eandem linguam traducere, catonem scilicet et bucolica uirgilii et andriam terentii, mox et prosam

et artes tentare me uoluerunt et transtuli nuptias philologiae et cathegorias aristotelis et pergermenias et principia arithmeticae. Hinc reuersus ad diuina totum psalterium et interpretando et secundum augustinum exponendo consummaui, iob quoque incepi, licet uix tertiam partem exegerim. Nec solum haec, sed et nouam rhetoricam et computum nouum et alia quaedam opuscula latine conscripsi," scheint zu der Annahme zu berechtigen, dafs die in der Stiftsbibliothek zu St. Gallen aufbewahrten althochdeutschen Übersetzungen, sowohl der Psalmen als der obengenannten Werke eine Arbeit des Notker Labeo sind. (Auch das von v. d. Hagen herausgegebene Bruchstück de musica gehört wohl zu Notkers Arbeiten.)

Die vorliegende Übersetzung und Erläuterung der nupt. merc. et philol. ist im cod. s. gall. nr. 872 (cod. rescript. einer grammatischen Abhandlung) enthalten. Auf S. 84 des Codex und von S. 93 bis zu Ende zeigt sich eine andere Hand als auf den übrigen Blättern.

Der lateinische Text ist zum Theil nach der Handschrift, zum Theil nach den Ausgaben von Kopp (1836) und Götz (1794) abgedruckt.

Die eingeklammerten Stellen sind die Erläuterungen des Übersetzers.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI| CARTAGINENSIS LIBER PRIMUS INCIPIT DE 2. NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

Remigius lêret unsih tisen auctorem in álenámen uuésen gehéizenen martianum. únde mineum úmbe sîna fáreuua. felicem úmbe héilesôd. capellam úmbe sînen uuássen sín. uuánda capra apud grecos dorças a uidendo gehéizen íst. Áber díse fîer námen óugent úns táz er romanus uuás dignitate. dóh er búrtîg uuâre fóne cartagine díu in africa ist. Sô mánige námen ne mûoson ándere háben. âne romani ciues. Romani ciues hîezen béide. ióh sélben die búrgliute dar gesézzene. ióh tie ánderes uuâr gesézzene. mít íro geédele. álde mít íro túgede. álde mít íro scázze úmbe sie gefréhtoton. táz sie in íro dignitatem gâben. únde sie romani ciues hîezen. Pedíu chád lisias in actibus apostolorum. Ego hanc ciuitatem multa summa consecutus sum. Tîa dignitatem mág keéiscôn dér suetonium líset. de uita caesaris augusti.

Táz er mercurium ságet kehîen ze philologia. mít tíu lêret er únsih. dáz îo uuízze súlen sîn mít kesprâchi. únde réda ne tóug. târ uuízze ne sínt. Ze déro ságûn bitet er hélfo. únde héilesodes himeneum. dén álte líute hábeton fúre | hîgot. únde fúre máchare állero natûrlichero 3. míteuuist. Tén grûozet er nû ze êrist án demo prohemio. sámo so sîn fru *) den quędam satira fúre ín spréche.

Áber satiram súln uuîr férnemen *(sic)* dîa deam. díu dien poetis ingeblîes satirica carmina. Nû fernémen uuáz sî chéde.

*) Hier ist das Pergament abgerissen.

SATIRA IN HONOREM HIMENEI HOS PRAECINIT UERSUS.

Himenee [chît tiu satira] dû bíst tér. dèn diu chínt tero góto ságent síngenten. [dáz chît quónen ze síngene] in dien brûte chémanaton *(sic)*. únde dén síe chédent sîu dero sáng cúttenno sún.

[uuánda dû sólih sángere bíst. Tû bíst ter dén uirgilius héizet amorem filium ueneris. Fóne démo ér chît omnia uincit amor. Tû tûost uuónên díngolih ze ándermo.]

Tie ríngenten sâmen. [dáz chît quatuor elementa.] duíngest tû mít tóugénên bánden. Únde dû stâtist íro úngelichen nústâ. mit cótelichemo gehîleiche.

[Dáz chît tû stâtist íro gehîleih mit úngelichemo bánde.]

Hérton gestíllest tû diu uuéter. [íh méino gehéi. únde | 4. . . . gene.] únde mít tíu gebérhaftôst tu dia uuérlt.

[Ûbe diu hérta*) ne uuâre. sô ne bâre diu érda.]

Tû gíbest tien lîchamon líbhafti. Mit lîebsamero gezúmfte. mít téro des cómenes únde dero brûte natura gesíppôt uuírt.

*) Das e in diesem Worte ist aus a corrigirt.

MARTIANI MINEI FELICIS CAPELLAE AFRI CARTAGINENSIS DE NUPTIIS PHILOLOGIAE ET MERCURII.

LIB. 1.

Tu, quem psallentem thalamis, quem matre camena
Progenitum perhibent copula sacra deum;
Semina qui arcanis stringens pugnantia uinclis
Complexuque sacro dissona nexa foues;
Namque elementa ligas uicibus mundumque maritas,
Atque auram mentis corporibus socias,
Foedere complacito, sub quo natura iugatur,

Ín únde sia geminne tuônde. únde tríuua mít minnôn stérchende.

Uuólge nû uuólge dû zîmigo hîmachare. tû dînero muoter zéizesto bíst. [in papho ciuitate cypri sízzentero. — Dáz skînet tir ána. uuánda] dánnan bíst tu sô únder oûgon brînnende nîet. [Fóne dír chád sî. Nate mee uires — thalamos.] Tíh ságent sie gérno síngen diu brûte sáng.

[Apollinis lóbe sáng héizent choreę. quia ipse prae est choris. Ér méinet áber hîer epithalamia. dáz chît nuptialia carmina. déro îu síto uuás.]

Táz íst tir geslâht. Sô iz tánnan sî. dáz ter uuîngot tîn fáter íst. [Uuánda uuîn máchot kelúste.]

Alde fóne dînero mûoter slâhet tíh ána. daz hûs ze blûomonne mít | lénziskên blûomon. [díe óuh kelúste 5. — récchent.] álde dîn mûoma gáb tir drî géba.

[díe ze mínnesami zíhent. íh méino scôni. gebarda únde stímma. únde geuuúrftigi.]

Sélbiu diu sángcúten *) díu dero góto gehîleih scáfôt. tíu lóbet tíh ze demo héilesode des sánges.

MEDITATIONEM PATRIS FILIUS SCRUTATUR.

Tô íh tícchost [álso míh tiu satyra lêrta] díse uersa sáng fóne himeneo. ne uuéiz [s. uuánda íh peripatheticus pín.] uuáz únchundes fórderônde. únde úngehándelotes.

*) Vor dem t steht noch ein 2tes verkratztes t.

Sexus concilians et sub amore fidem:
O himenee decens, cypridis qui maxima cura es!
Hinc tibi nam flagrans ore cupido micat,
Seu tibi quod bacchus pater est, placuisse choreas,
Cantare ad thalamos, seu genetricis habes,
Comere uernificis florentia limina sertis,
Seu consanguineo gratia trina dedit;
Conubium diuum componens calliopea
Carminis auspicio te probat annuere.

Dum crebrius istos hymenaei uersiculos, nescio quid inopinum intactumque moliens, cano, respersum capillis

[Dáz chît er. uuánda peripathetici ne uuéllen níehtes quís sîn.] Mîn sún ándonde daz mîn grâuua hóubet únde fóne áltere zîtigez ze dero curia. kérmenon. chíndisliche inuuíhthéit. pechám er mír sûs chédende. Uuáz sángo íst táz fáter mîn. táz tû sô ferhóleno síngest? [Tû ne ságest uuáz iz sî. dóh tu iz síngest.] Únde dáz tú síngest êr dû ze tûron chómêst. náh témo síte des uuácheren bíscófes. 6. Nû ne híl iz. núbe ságe uuáz tú líudoest. únde uuára daz sáng hélle.

FATETUR SE NUPTIAS DEORUM PATER MEDITARI.

Ne uuéist tu iz tánne na. chád íh? únde sîd tu uuéist taz mâra uuérh egeriminon. i. resurrectionum. sólt tu is tánne zuíuelôn?

[Táz íst éin buôh apud grecos kescríbenez fóne dero apothesia. dáz chît fóne dero deificatione. uuánda iz ságet. uuîo ménnisken ze góten uuérdên.]

Unde ne bechênnest tu dáz íh fóne nuptiis uuíle ságen. himeneo díu sáng fóre síngentemo. díu dára zù benéimot sínt? úbe dú áber gnôto fórscôst ûzer uuélero ídun síu ersprúngen sîn. Sô ságo íh tir daz spél. léngi ne benéme mir iz. tánnan síu ersprúngen sînt. dáz míh lêrta diu satyra. míh inchúnnende sámo so díu témberenten náhtlîeht fóne dero uuínterlîchun dûruuacho.

---

albicantibus uerticem incrementisque lustralibus decuriatum nugulas ineptias aggarrire non perferens martianus interuenit, dicens: quid istud mi pater, quod nondum uulgata materie cantare deproperas, et ritu nictantis antistitis, priusquam fores adytumque reseraris gumnologiseis. Quin potius edoce quid apportes, et quorsum praedicta sonuerint, reuelato. Ne tu, inquam, desipis, admodumque perspicui operis, egiriminon noscens creperum sapis. Nec liquet himeneo praelibante disposita nuptias resultare? Si uero concepta cuius scaturiginis uena profluxerint properus scrutator inquiris, fabellam tibi, quam olim satura cominiscens, hiemali peruigilio marcescentes mecum lucernas edocuit, ni prolixitas perculerit, explicabo.

EXEMPLIS CETERORUM DEORUM ET MATRIS INSTINCTU CILLENIUM UELLE UXOREM.

Suspensio uocis. Tánne únder dien gôten iû in állen sint tes hímelis uuúrtîn héilige gehîleiche. ûnde dânnan uuúrtîn édeliu chînt. iôh mínnesamero néfôn hímiliskiu manigi. 7.

Et hic. Únde sìe síh âl ze sâmine gehâlset ûnde gezúmftet hábetîn. sô der hímil buôn hâlsen gétân *(sic)* mâg sîn.

Et hic. Únde die námohaftesten méist kesâligoti díu gehîleihlîcha mêrunga.

Et hic. Únde dìa géba dero uuérlte gelâzena. uuîto mârti. dîu gezúngela ménnisghêit.

Et hic. Únde állero méist tie poetę nâh euagrio fâhende demo citharista. ûnde nâh têmo sûozen gechôse des álten blínden meonii. mít lóbesamero. únde mít mísseliutigero pagîna daz sâgetin.

Et hic. Únde tie sâgetin nîeht lieberen uuêsen ioui únder dien hímeluuûnnon. dánne dia uuíniun.

Et hic. Únde ín dés íahe. díu guissagiôra fides. fóne ôpfer uuîzegungo álte biscofa. dés ze ûrchunde zôh. so uués iuppiter dero líutô fléhôn. in ángisten únde in zuíuelheiten mániges frískinges ne rûochender erzígen hábeti. fóne dero fróuuun uuírde dâz geskéhen. Díu 8.

Quum inter deos fierent sacra coniugia, procreationes indeque numerosae, liberique praeclues, ac nepotum dulcium aetherea multitudo, et inter se quodam coelicolarum complexu ac foedere potirentur, presertimque potissimos conubialis bearet adiectio, et id debitum mundo loquax triuiatim dissultaret humanitas et poetae praecipue, euagrium citharistam sequuti, caecutientisque meonii suauiloquam senectutem epica uulgo lyricaque pagina consonarent: nec aliquid dulcius Ioui inter aethereas uoluptates una coniugi loquerentur, hisque accederet promtior fides, quae suadente aruspicio grandaeuos pontifices in testimonium conuocat, quum quid iupiter hominum uotis trepida curarum ampage suspensis multa implacabilis hostia denegaret, exorata eius matrona pro-

Et hic. Unde so uuáz er fréisiges kespróchen hábeti ze tuônne. dero brîeuaron scrîfte dáz kehalténtero *(sic)*. fóne dero chénun hálsenne. în dés eruuánten uuésen. únde daz ferbîeten.

Et hic. Únde nîeht éin chád si. dén himel cbúning uuínegernen. núbe daz óuh in mûote sîn demo héllegóte. únde demo méregóte. núbe óuh ten uuîgcot chélen nâh nerine filia nerei.

Et hic. Sámilih uuíllo chád si íst óuh ána demo árzatgóte.

Et hic. Únde chád si ióh ten ált cót [saturnum] trúregen. [s. fóne des súnes âhtungo.] án den sélben rât pechêret uuésen. sînero gemâlun berecinthia gelúhtero. tíu óuh ops. únde cubele héizet. |

9. *Et hic.* Únde so si chád ianus ter zuihóubito. sáh ío án argionam. déro în lángeta.

Et hic. Isidem ságeta si échert chélen nâh osiride íro ferlórnen chárle sô hárto. dáz sî nâh ímo feruuuôftiu. síh nîomer ne getrôste în fúnden háben.

[Tóh si ín fóne sînemo brûoder tiphone erslágenen fúnde in memphitica palude. sî ne uuólta síh tóh tés trôsten. dáz sî ín fúnden hábeti.]

Depositio. Fóne démo mâre. únde fóne sólên uuíneskéfen dero góto. óuh cillenius nîeteg uuórtener. uuánda er iû gnuôgen hélfendo ióh sélbo sáh íro állero mín-

---

uenire, et quicquid ille ex promta sententia parcarum pugillo asseruant dictauerit, delinitum suadae coniugis amplexibus iussuque remoucre. Nec solum superum regem attestabatur uxorium, idque etiam diti propositum, idque portuno certumque esse gradiuum nerienis nerinae coniugis amore torreri; aesculapio quoque non dispar affectio, similique persuasione transduci ope coniuga cybeleque permulsa moestitissimum seniorem deorum; ianusque angionam utraque miratur effigie. Nam reginam tantum marito dependisse memphiticam, ut obsita luctu perpetuo nunquam eum contenta sit inuenire. Hac igitur fama, hisque deorum alternis amoribus motus concitusque cyllenius, simulque quod cunctorum affectiones et thalamos,

neglîchen gehîléicha. Kéineta ôuh er síh ze gebîenne. Áu dén uuíllen bráhta ín sîn mûoter [maia] dô si ín chatta. án der iâr úmbe uérte des zodiaci. únder dien ánderen pliadibus. dero sî éiniu íst. [Táz téta si in maio mense. sô iô mercurius mít tero súnnûn dara | chúmet.] ángestendiu. [daz er âne chínt uuâs.] Târumbe méist. táz sîn lichamo án demo ríngenne. únde ân dien émizelóuften geuôpter. mít chníurigen ármin. áfter déro pûrlîchi. iúnclichero stárchi in gomelîchero fólle lídi skéin. Únde ín sîne bártenten hîefelin ne lîezen âne míchelen huôh ueneris. sâmo dáhten gân. únde ánderes uuâr nâcheten. échert tie áhsela mit temo mántelline bédecchen *(sic)*. [álso die palestrite gîengen.] Fóne díu uuás rédolîh táz er gehîen uuólta.

DUBITARE EUM QUAM PRE CETERIS SIBI ELIGAT.

Tô dâhta er in állen sínt lángo tráhdonde. álso is tûrst uuâs. uuélicha er némen máhti. nâh téro geríste sînero bíderbi. Hárto gérno uuólti er sophiam. [dáz chît sapientiam.] uuánda sî uuízzig únde héilig | íst. únde ungeuuártôsta ist. ioh skônista íst. únder állen mágeden. [dáz chît állen uirtutibus.] Uuánda si áber gesôuga uuás íro suéster [minerue. dáz chît tero immortalis.] únde si

---

dum paret pluribus, conspicatur, uxorem ducere instituit. In quam sententiam mater illum anxia cum annua peragratione zodiaci in pliadum numero salutaret, impulerat, presertimque, quod palaestra crebrisque discursibus exercitum corpus, lacertosis in iuuenilis roboris excellentiam toris, uirili quadam amplitudine renidebat. Ac iam pubescentes genae seminudum eum incedere, clamideque indutum parua inuelatumque caetera humerorum cacumen obnubere sine magno risu cypridis non sinebant. Rationabili igitur proposito constituit pellere caelibatum. Itaque pro industriae dignitate, quam conueniret accipere, cuncta merito longae deliberationis alternat. Sophia ipse miro quidem cupiebat ardore quod prudens sanctaque sit intemeratiorque cunctis pulcriorque uirginibus; sed quod sororis eius collactanea et indiscreto

íro lîeba uuás in ungeskêidenero mínno. ióh sie sámint sólton mágede sîn. pedíu ne uuólta er sia mít íro ungemûote némen.

Sámolih scôni. únde sámo lîebsam frôlutti getéta ín óuh ze mantice húgen. [dáz chît ze diuinatione.] Íro geédele uuánda sî diu áltesta tóhter íst prouidentię. únde der fúredâhtigo sín iro únbetrogenun fruôti geliebta ímo sîa. Sî uuás áber dô iû. íh uuâno fóre míchelero uuínegerni íro dánches zû fâhendo. ze demo iúngen apolline gehîet. [Uuánda diuinatio íst iô diuini.]

Sô uuólta er dóh to gérno [psichen] dia tóhter solis únde endelichię. [dáz chît absolute perfectionis.] uuánda sî unméz scône uuás. únde gezógen mít míchelên ruôchon dero góto.]

12. DE UIRTUTIBUS ANIMAE. QUAM ADAMAUIT.

Álso dâr ána skêin. dáz íro dia góta. ín íro sélbero gebúrte tágе. [íh mêino án démo sî gebórn uuárd.] ze góumo geládete. míchela gíba gâben.

Jouis gáb íro ûfen íro hôubet táz diadema. dáz er sînero geêretostûn tôhter ęternitati ába nám.

[Uuánda fóne ęterna dei sapientia. íst animę sempiternitas kelâzen.]

---

amica foedere uideretur perindeque ad innubas ipsa quoque transisse, eam in palladis iniuriam non placuit coaptari. Non dispar illum formae desiderabilis grataque luculentas in manticeu quoque succenderat. Nam et nobilitas generis illam, quippe pronoea maior est filiarum, et praeuidum perspicacis prudentiae commendabat. Sed ipsis diebus forte immensi amoris impatientia ultro iuuenem consecuta apollini fuerat copulata.

Uoluit saltem endilichiae ac solis filiam postulare, quod speciosa quam maxime magna deorum sit educata cura. Nam ipsi psichae natali die dii ad conuiuium corrogati multa contulerant. Iupiter quippe diadema, quod aeternitati, filiae honoratiori, detraxerat, capiti eius appo-

Sîn uuírten gáb íro. íro uáhs uuíttun. án dero díu ida gleîz lútteres cóldes.

[Ratio animę. dáz íst tíu uuítta mít téro crines uirtutum zesámine gechnúpfet uuérdent.]

Jóh minerua diu máged. cáreta daz mágeti mít íro smocchen. âbagenómenero spénelun. únde mít íro púrpurînen gúrtele. fiure gelîchemo. únde mít témo béndele íro uuíhun. únde íro fruôtun brúste.

[Sô gezímit animę. dáz si intima sî sapientię. únde mít caritate sî gegúrtet. mít temperantia beduúngen.]

Apollo zéigota íro óuh mít sînero uuîziglichûn gérto. día 13. er îô lôrboumina tréget. álle fógelrárta. álle blígscûzza. ióh sélben die hímelférte. únde dero stérnôn. fóne dîen er diu uuîzegtûom nímet.

[Der lôrboum hábet tía natura. úbe sîn ást ûfen slâfenten mán geléget uuírt. táz ímo uuâr tróumet. Pediu íst er appollini geéichot. tér áltero líuto uuîzego uuás.]

Áber anię [dáz chît recognitio] gáb íro uuílligo dén spîegel. dén óuh íro ze gíbo gáb sapientia. únde in íro gíbo hûs kestálta. dáz sî dâr ínne síh pechénnende. [íh méinodés. táz sî cęlestis íst.] uuídere gesínnen chúnne ze îro ánagenne.

Uulcanus ter smíd zúnselota íro fiur dáz nîo er-

---

suit. Iuno quoque ex purgatioris auri splendente uena addiderat crinibus sociale uinculum. Tritona etiam interula resoluto ricinio, strophioque instar flammarum e cocco atque ipso sacri pectoris ac prudentis amiculo uirginem uirgo contexit. Delius quoque, ut ramale laureum gestitat, diuinatrice eadem coniecturalique uirga uolucres illi ac fulgurum iactus ac ipsius meatus caeli siderumque monstrabat. Uraniae autem praenitens speculum, quod inter donaria eius adytis sophia defixerat, quo se recognoscens etiam originem uellet exquirere, clementi benignitate largita est. Lemnius quoque faber insopibilis illi perennitatis

lôsken ne mâg. dâz sia în dero nâht finsteri bechlépfet ne uuûrte.

[Uuánda dero sêlo lîehtet naturale ingenium. dâz nû hîer lemnius bezêichenet.]

DE ILLECEBRIS EIUSDEM.

Âber âlle lûcchedâ bôt íro uenus ze âllen îro ûzeren
14. fínf sínnen. | Sî lêrta sia mít sálbe bestríchena. únde mít plûomon gezîerta. in stángsûozi gehéfenot. únde gemámmentsámot uuérden. Únde sûozta sî íro mít hónange. Únde rîet si íro gîien ze gélde. únde ze állen uuîbzîêrdon. únde mít tîen ál ûmbe nûsket uuêrden. únde ín gíredo uuésen hôhero êron. Únde in résti lígentemo mágetine téta si prúnnôda. únde chlíngelôda. dánnân sî inslíhéfe *(sic)*. Nóh tânne. nîo si nehéinest ne dárbeti lúcchedon. únde lûstsami. crûozta sî sia chúzelondo án dero níderun stéte. ze nîetegi.

Áber sélber íro suôcho. gâb îro rêituuágen. mít trâten réderen. ûfen démo sî spuôtigo fáren máhti.

[Uuánda îro uuíllo uuírt spuôtigo gezúcchet. êina uuîla ad çelestia. ánder uuîla ad terrestria.]

Día snélli gâb er íro. dóh sia dea memoria mít cúldinen drûhen héftendo suârti.

[uuánda daz anima in mûot kenímet. táz kebíndet. únde gestâtet memoria. fílo tiûrlicho.]

---

igniculos, ne caligantibus tenebris nocteque caeca oppri-meretur, incendit. Omnes uero illecebras circa sensus cunctos apposuit aphrodite. Nam et unguentis oblitam, floribusque redimitam, halatu pasci fouerique docuerat, et melle permulserat, et auro atque monilibus inhiare, membraque uinciri honorationis celsae affectatione persuaserat. Tunc crepitacula tinuitusque, quis infanti somnium duceret, adhibebat quiescenti. Preterea, ne ullum tempus sine illecebris oblectamentisque decurreret, pruritui subscalpentem circa ima corporis apposuerat uoluptatem. Sed uehiculum ei atque uolatiles rotas, quis mira posset uelocitate discurrere, tradiderat ipse cyllenius; licet eam auri compedibus illigatam memoria praegrauauerit.

HUIUS QUOQUE AMORIBUS ILLUM FRUSTRARI.

Sús keûfota dîernun. únde sús rîcha. únde gezîerta mít hímelisken gébon geuúnne gérno cillenius. tô er énero nehéina geuuínnen ne muôsa. 15.

Áber uirtus tíu ódeuuâno mít ímo dô uuás. ságeta ímo sámo so uuéinondiu. sía fóne íro geskéidena únde gezúhta. ióh keéllendota in des skiezenten. únde flîegenten gótes keuuált cupidinis. fásto uuésen fóne ímo gebúndena.

[Uuánda álso sélbêr martianus ín sînero rethorica chît. facundia ne mág sîn mít libidine. únde mít intemperantia coitus.]

Sô er dô sînes cnôto geáhtoten lôzes. án demo gehîleiche sús petrógen uuárd. nóh ín dîe zârta álle ne ferfiengen. nóh ímo dára nâh nehéiniu ne bechám díu ioui ze snórun gerísti. dô scúnta ín uirtus. nóh tô darúmbe gnôtor ze áhtonne. Únde âne des | brûoder rât chád sî ín dáz ne súln áhton. nóh nehéina muôza sîn síh fóne ímo bore férro ze skéidenne. sîd er ín hérebergónten sámint ímo an demo zodiaco. ze êinemo mânode fúreréison ne lâze. 16.

[Uuánda stella mercurii ne gât nehéinest pórférro nóh porlángo fóre dero súnnun.]

His igitur psichen opimam superis ditemque muneribus, atque multa caelestium collatione decoratam, in connubium arcas superiorum cassus optabat. Sed eam uirtus, ut adhaerebat forte cyllenio, paene lacrimans nunciauit, in potentiam pharetrati uolitantisque superi de sua societate correptam captiuamque adamantinis nexibus detineri. Super his igitur uirginum thalamis, dum eum deliberatae sortis blandimenta frustrantur, nec facile quaepiam praeterea, quae congrua parilitate tonantis nurus deligeretur, occurrit, amplius deliberandum suggerit uirtus. Neque eum sine appollinis consilio quicquam debere decernere, aut fas ab eius congressibus aberrare; quum zodiaca eum hospitia praemetantem nunquam abesse menstrua praecursione per-

Tô uuárd kespróchen so*) uuâr er uuerlte uuâre. dáz man dára ze îmo fuôre.

PITHEUS A FRATRE PER DIUERSA REQUIRITUR.

Únde dô gáb er uirtuti áfter sînemo síte sîna flúge gérta. [íh méino caduceum.] dáz si ímo gefólgen máhti. únde ében spûotigo eruuállon die tôugenen. únde die gesuâsen stéte. des hímelis únde dero uuérlte. únde sîn sélbes fûozen téta er ána sîne gefíderten súftelara.

[Petasum héizent greci singulariter alatum calciamentum mercurii úmbe dia spûot sînes stérnen. Áber sín uirga héizet latine caduceus. uuánda si getûot lites cadere. Táz íst tíu ríhti des kechóses. mít téro der strît ferzórn uuírt.]

17. Tô suôhton sie ín gnôto. in állen sînen chîlechon. dâr er chrûmbiu ántuuúrte gáb. álde dâr frískungen irslâgenen. tíe în hérderen uuîzegoton mít natûrlichen ságon. únde dâr er guón uuas. uuílon fermîden díu uuîzegtuom. uuílon óuh ántuuurte gében.

Áber dien chîlichon ióh tien hólen ôde stânden. ne uuárd sîn nóh tes sînes târ mer fûnden. âne dúrriu lôrbleter. únde die errózeten uuitta. díe náh sibilla ín íro hóle ze cumis. míleuua únde uuórmmélo frézen hábeton.

*) so ist radirt.

mitteret. Igitur constitutum, ubicunque locorum frater esset, adiretur. Ac tunc uolatilem uirgam, uti secum mundi penita permeare aethereosque recessus irrumpere parili uelocitate posset, uirtuti de more permittit; ipse pedibus talaria nectit aurea, et nunc in fanis, quibus aut uaticinia obliquis fundebantur ambagibus, aut denunciata pecudum caede fissiculatis extorum prosiciis uiscera loquebantur, quibusque sortitus excedere, uel logia personare, sagaci eum inuestigatione disquirunt. Sed his adytorum fastigiis specubusque uiduatis, absque lauri arentis paucis admodum foliis uittisque semiuulsis, quas in cumano antro post sibyllam tinearum morsus cariesque carpebant, nihil eius potuit in-

Jòh áfter dero uuîtun lûfte sûohton sie în ingeméitun. dâr er ána geuuón uuás ze sképfenne. [dáz chît ze skéidenne.] die férte dero fógelo. [uuáz tiu bezéichenen.] únde dero síngenton rárta. únde die héilesoda dero in ríhte fúre síh fliegenton. | [Fóne díu ne fúnden sie în dâr.] uuánda 18.
er íu fórn urdruzze uuórtener dero frískingo blûótes héizen ne geuuérdeta pithius ter augur.

[Uuánda pitho chît grece interrogo. bedíu hiez er pithius. În frágeton sie alle sámo so prophetam.]

Sie sûohton óuh în elicone [monte archadię.] únde în delo insula sûohton in. únde in licio. [sînero chîlechun. díu dâr ze delo uuás..]

Áber in súmelichen dien stéten fúnden sie. álte, lôrbouma. únde dúrriu ébenue. in súmelichen fúnden sie sînen uuórmazigen dísg. únde fóre álti fermúlite ástericha. [álde só súmeliche chédent kerúmfene scûha.] únde fertîligota gehúht tero uuîzigtuommo.

Tòh tô ságeta în fama. dáz er ze parnaso uuâre. dóh în ándere ságetin dánnan gefáren uuésen ze éinemo ándermo sînemo gesuâsen bérge în india. [dér nisa héizet.] únde îo mít uuólchene bedáhtemo. Tòh châ|men sie ze 19.
dien gesuâsen stéten. únde ze dien gesprâchen lûcheren cirrę.

[Cirra íst éin búrg epiri. in focidis campis.

---

ueniri. Per aereos etiam tractus, quibus formare solitus et uolucrum diuersos meatus, et oscinum linguas, et praepetis omina pennae, frustra incassumque disquiritur. Iam pridem quippe offensus contamine monendorum, dedignabatur augur pythius nuncupari. Item eum in helicona, delon, liciumque sectantur. Sed alibi lauros primores arentesque hederas, alibi cariantem tripodem crepidasque situ murcidas praesagiorumque interlitam memoriam repererunt. Tandem fama nunciante cognoscunt, quod phoebo gaudet parnasia rupes; licet inde quoque ad indici montis secretum obumbratumque scopulum nube perpetua posterius migrasse perhibebant, tamen cirrheos tunc recessus, et sacrati specus loquacia antra conueniunt.

dáz chit in dien gefilden. dâr focenses kesézene sínt. Alde er neimet parnasum montem. der zuô ékka hábet cyrram únde nisam.]

IN ANTRO APOLLINIS OMNIUM MORTALIUM FORTUNAS ASSISTERE ET NEMUS EIUS CAELESTEM ARMONIAM RESONARE.

Târ stuônt úmberínget ál dáz io zîto uuárd. álde uuírdet. únde díe uuîlsalda állero búrgô. állero dietô. állero chúningo. állero líutô. Súmeliche irlítenero íro férte uuârun ín in flúhte. Súmeliche stuônden nóh tô ze gágenuuérti. So slúngen zû ándere. Súmelichèn ingîeng tín ín benómena lángseimi. sámo so iz éin rúclih tóum uuâre.

[Álso die in rúcches uuîs zegânt. tie sâr erstérbent sô sie gebórn uuérdent.]

20. Únder dísen séltsaninôn. únde sús ketanen férten | dero uuîlsaldon. óuh temo uuínde dîezentemo. bóumen uuágonten. scál dâr lûtreiste sáng. fóne gehéllemo ánastôze des uuíndes.

[Tes uuíndes ánastôz kemétemêta den dôz. ze sûozemo sánge.]

Uuánda die oberôsten uuípfela dero hôhestôn bóumo. férrôst keráhte. die súngen chlèinost. Táz áber in níderen ésten dero érdo síh nâhta. dáz lûtta geróbo. Áber die

---

Illic autem circumstabat in ordinem quicquid imminet saeculorum, fortune urbium nationumque omnium, regum ac totius populi uidebantur. Aliae transacti cursus emenso fugientes consistebant. Aliae sub conspectu, adueniebantque quam plures, atque ita nonnullis eminus uanescebat disperata prolixitas, ut uelut fumidae caligationis incredibilis haberetur aura. Inter haec mira spectacula fortunarumque cursus, motus nemorum etiam susurrantibus flabris, canora modulatio melico quodam crepitabat appulsu. Nam eminentiora prolixarum arborum culmina perindeque distenta acuto sonitu resultabant. Quicquid uero terrae confine ac propinquum ramis acclinibus fuerat, grauitas

míttînâ dero bôumo. die gehûllen an íro fûoginon áfter dísen guíssen gerértedon. íh méino in zuíualtên lûton. únde des hálben íoh tes trítten déiles úbersláhenten lûton. sámo uuôla ôuh in úberáhtoden gerértedon. doh semitônia dar úndere lûttin.

Sô geskáh. táz ter uuáld álla gehélli únde sélbez taz hímelsáng. án sînero níumon kefélligî geanteroti.

Cillenio daz állez récchentemo. géiscota uirtus. óuh 21. hímeliske spêras ze sámelichero uuîs. in éin héllen; álde únéinên gehéllen.

[Díe éinlíutig sint. táz chît unisonę. álso ueneris stella íst. únde mercurii. die tuônt concentum. díe éinlíutig ne sínt núbe dispares. álso díe ándere sínt. íh méino. lunę. solis. martis. iouis et saturni. stellę die tuônt succentum. Dáz lêret macrobius in somnio scipionis.]

Únde nehéin uuúnder. uuésen [ságeta er íro.] dáz apollinis uuáld ze sô geuuíssero rárto geuuérbet uuâre. sîd er óuh án dero súnnun die hímel spêras kerérte. Únde er bediu dâr genámôt sî níuuer. hîer góldfáhser.

[Uuánda an hímele chúmet tágeliches tiu súnna níuuiu. áber demo uuálde gíbet íro skímo góldfáreuua.]

Mít réhte hábet sol dén námen. uuánda sîn scôna hóubet.

---

rauca quatiebat. At media ratis per annexa succentibus duplis, ac sesquialteris, nec non etiam sesquitertiis, octauis, etiam sine discretione iuncturis; licet interuenirent limmata, concinebant. Ita fiebat, ut nemus illud armoniam totam superumque carmen modulationum congruentia personaret. Quod quidem exponente cyllenio uirtus edidicit, etiam in coelo orbes parili ratione aut concentus edere, aut succentibus conuenire.

Nec mirum, quod apollinis sylua ita rata modificatione congrueret, quum coeli quoque orbes idem delius moduletur in sole; hincque est, quod ille phoebus, et hic uocitetur auricomus. Nam solis augustum caput radiis

fóllez ióh úmberingtez fiurinero skîmon sih kelichez máchot kúldinemo fáhse. in rôtero skéiteliun.

Hínnan héizet er scúzzo. únde uuúntmachîg. uuánda
22. er | ána geskínenis díng. mít tien skîmon dúrh kàn mág.

SEPTEM PLANETAS PROPTER LUBRICUM MEATUM AMNES UOCAT.

Âne dáz óugta er íro. fóne hímele rinnente áhâ. tíe sie sólton úber fáren sô er chád. dáz sie ze démo góte châmin. dén sie suôhton. Áber fílo úngelîchiu uuâren díu uuázer déro sélbon áhôn.

Tiu êrista áha. díu uuîtesten únde léngesten úmbesuêift téta. diu uuás in íro rúnso plâuuiu. únde nébulgiu. únde lázota. cháltiu in íro trâgun férte.

[Tíu fárt íst saturni.]

Ínnôr rán éin ánderiu. míliche únde uuîzemo uuétere gelîchiu. álemámmendo. únde álegemáhsamo fárendiu. díu fuôrta sámo so sílberîne úndâ.

[Dáz íst circulus iouis.] |
23. Áber diu drítta uuás fílo rôt. únde in sô hírlîchemo scúze uuâren iro férte. dáz si fóre gáhî pláchesonde. in únhírmîgero spûote síh suébelgiu drâta.

[Dáz

---

perfusum circumactumque flammantibus uelut auratam caesariem rutili uerticis imitatur. Hinc quoque sagittarius, hinc quoque uulnificus, quod possit radiorum iaculis icta penetrare. Demonstrabat praeterea cyllenius uirtuti amnes quosdam caelitus defluentes, quos transeundos esse perhibebat, ut ad eum ipsum, quem reperire curae est, peruenirent. Uerum eosdem amnes diuersicolor fluentorum discrepantium unda raptabat. Quippe primus diffusioris ac prolixi ambitus gurges liuentis aquae uolumine nebuloso, atque algidis admodum pigrisque cursibus hesitabat. Interius lactis instar alius candidaeque lucis mitis per omnia quietusque motu undas uoluebat argenteas. Tertius uero minio rubeoque igne rutilantes, festinataque rapiditate praecipites, fragososque cursus anhela sulphureus celeritate torquebat.

[Dáz ást circulus martis.]

Tíu dára nâh rán. díu uuás cóldfáro. únde skímbare. únde in blicfáreuuemo, fiure rútembafte. Áber dien ánderen áhôn úmbe síh rínnenten. getéta sî mít íro gîezôn únder sîe gemistên. día métemscaft tíu dára zû gelámf.

[Uuánda diu súnna gât únder mítten dien planetis. únde gescáfot ín íro fárt. Fóne íro chréfte uuérdent siè retrogade. anumalę. stationarię.]

Áber ínnôr rán. díu lûterora uuás tánne electrum.

[Táz íst circulus ueneris. Sô góld únde sílber zesámine gerennet uuírt. táz íst electrum. dáz héizet in uuálescun smaldum. óuh uuírt in érdo fúnden sô man ságet natûrlih electrum.]

Tés uuázeres kérota díu mánigi derô uuîlosâldon. din ín demo hóle stuônt. Súme||liche lústa íro stánches. súmeliche 24.
dero mámmendun úndo sánges. únde gnuôge getrúnchin gérno sô suôzes uuázeres. Únde uuâren die síh uuólton gérno míte gebáhet. únde gebádot uuérden. únde dar ín scrícchen.

[Táz uuás ál fóne díu. dáz sie síh uuândon fóne stella ueneris háben uoluptatem. álso síe óuh uuândon dia sêla síh háben fóne dero súnnun. únde den lîchamon fóne demo mânen. únde blûot fóne marte. gesprâchi fóne mercurio. héili fóne ioue. lâzi fóne saturno.]

---

quebat. Qui hunc sequebatur auratus ac fulgidus, et flammis coruscantibus rutilans, sed diuersitate fluminum utrinque coniunctus, quibusdam riuulis intermixtis quantum pensabat, moderatione temperabat. Uerum interior ille electro purior resplendebat amnis, quem praeter caeteros fortunarum ille consistens populus appetebat; quarum alias eius odor et halatus illexerat, alias lenis undae canori permulsere modulatus. Gustum autem haustumque quam plures ex eodem dulcissimo gurgite sitiebant. Nec deerant, qui eadem foueri abluique lympha ac se in illam iacere cupie-

Âne die rúnnen zuô ínnôr únlengerun in íro férte. ín éngen biugon. únde in lúzzelmo úmbesuéifte.

[Táz sínt tíe circuli mercurii únde lunę.]

Téro îo uuéderiu uuás kefáreuuet náh tíen ánderen. áfter íro îogelîchero náhi. únde hárto geuuéhselotiu fóne íro mískelungo. hábeta sî lúzzel éigenes kestmágmen. Uuánda eíniu gâhota uuîlon. uuîlon gestúlta sî. uuîlon eruuánt si.

25. [Álso nuír séhen in coelo díe planetas inequales. stationarias. retrogradas.]

Ánderiu fuôrta sámo so ánagenne dero názi. únde in chrúmben chêren scránchelondiu. féimda sî sámen álles sóuues.

[Tes mânen tôu íst ánagenne únde sâmo. sáphes únde márges]

IN HIS SEPTEM AMNIBUS FORTUNAS HOMINUM QUATI.

Sús misseféreuuę áhâ. úmbegríffen ze êrist. mít chréftigên biugôn. álle díe uuîlsalda déro uuérlte. íoh tero dîctô.

[Uuáz mág in uuérelte sîn. íz ne uuérde úmbefángen mít tíen ríngen dero planetarum.]

Tára náh kesuárb îogeliche [fortunas]. tíu misselicha. únde díu chréftiga drâti déro sélbon uuázero. únde fuôrta sie ze tále. mit káhen uuándôn.

---

bant. Praeterea duo restrictiores ac simu ambituque paruo raptabuntur interius; quorum uterque pro aliorum uicinia et confinio coloratus, exiguum proprii saporis haustum multa mutabilis ammixtione traxerat. Nam alter nimia celeritate festinus, ac plerumque consistens relabensque ferebatur. Alius uero quandam undarum originem gestans, flexuosisque anfractibus errabundus spumabat cunctis seminibus fluentorum.

Hi igitur cursus discoloris amnes praedictas rerum nationumque fortunas immensis primo sinibus ambiebant. Tunc diuersa undarum uiolensque rapiditas singulas quasque neruadens, improuisa ui per decliuis aluei praecipites lapsus rapidis turbinibus pertrahebat, ita ut alius easdem

[fône in uuírt tero ménniskon líb pestúrzet
sô mathematici uuânent.]
Sô drâto dáz sie ióh kebólôt uuúrtín ûzer éinemo ín daz
ánder. Únde dîa éin áha | lángo múhendo ferchnísti. án- 26.
deriu ûz uuúrfe. álde besóufti.
[Uuánda uuîlon eruuêlet mán ûzer sînero
nôte. uuîlon líget er darínne.]
Tíu rôta [martis.] únde díu plâuua [saturni] ne genâmen
síc dóh nieht álle. Uuîlon uuás taz tíu únda dero uuî-
zun [iouis] ábô. káhes túnses sie ána uuért frámbâro
fuôrta. Únde ûf inóbenahtîga uuéllun erháuene. uuárf
sî sie in dia blûot fáreuuun zéssa [martis.]. álde gáb
sie dero blâuuun áhô [saturni]. zé ferslíndenne in hárze-
gemo slûche.
In súa hért uuíhselîgero mískelungo dero áhôn. uuárd
keuuérfôt tíu mánigi dero zuîfelsâldon. Noh tíu ne uuárd
fúnden. díu álles ánablastes fermiten uuâre. únde erlâzen
álles uuâges.
[Uuér íst sô sâlig táz er in uuérlte âne ár-
beite sî?] |
Tánne áber éiniu uirtus cillenio fólgendiu páldo dar- 27.
ána fuôre. dô ne máhton sie sîa álle níder ferstôzen.

---

plerumque alteri transfunderet fluuio, et quam ille exercitam longa collisione uexauerat, alter aut ripae redderet, aut amne mersaret. Non tamen fortunas omnes illi sanguineos aut caeruleos inuolutas gurgites rapiebant. Plerumque illius lactei praenitens unda repente correptas eminentis tractus uertice subuchebat. Aliquando etiam sublimatas atque fluctu elatiore suspensas in illum cruentae similitudinis reiiciebat aestum, aut in torrentem liuidum uorandas hiatu picco dispuebat. Alterna igitur permixtione fluuiorum ille fortunarum populus agebatur. Neque enim ulla prorsus erat, quae ab omni immunis incursu cunctorum esset gurgite feriata.

Denique uirtus sequuta cyllenium dum sola cunctos interrite transmearet, licet eam magno fragore col-

tóh sie sia gnuôge mít míchelmo bróchesôde ána stôzendo chnístîn.

[Táz íst fóne díu uuánda sapientes ne úberuuíndet nehêin aduersitas tóh sî sie múhe.]

ULTRA FLUMINA INUENTUM APOLLINEM. ET EUM UICISSIM URNAS QUATUOR TEMPORUM APERIRE.

Tóh tô chám cíllenius mit uirtute úber díu uuázer. diu sîe áber ze ánderen apollinis spîegulen léiton. Únde dâr sâhen sie latonę filium púrlîcho in hôhemo chúningstuôle sízzenten. únde fóre ímo bedáhtiu fier éimberiu. únde díu hértôn indûon. únde éinzen darín sêhen.

[Uuér betûot tie zîte. únde uuér indûot sie âne diu sûnna?]

Tíu unâren mísselîches píldes. únde mísselîches kezíuges.

28. Éinez uuás sô man iz uuízen málita îsenin. ánderiz sílberin. daz trítta plîin. daz fierda daz ímo náhesta uuás. kelîh temo gláseuáreuuen mére. Sâmen únde máchunga állero díngo uuâren dar ínne.

[Uuánnan châmîn álle sácha. úbe diu úngelîchi dero zîto sie ne ráhti?]

Úzer demo îseninen éimberine [daz ten súmer bezéichenet.] shùog taz héiza fiur. kehóletez ûzer dien zínselòden sélbero dero scádeli.

---

liserint, tamen opprimere non quiuerunt. Tandem trans fluuios, qui ad quoddam phoebi spectaculum ferebantur, cum uirtute mercurius constiterunt. Ac tunc latoium conspicati edíto considentem arduoque suggestu, atque in conspectu quatuor urnulas adopertas uicissim atque alternis inspectionibus enudare, quae diuersa specie metallisque formatae. Nam una ex ferro, quantum coniici potuit, duriore; alia ex argenti fulgentiore materie; tertia liuentis plumbi fusili robore uidebatur; at uero propior deo perlucentis uitri salo renidebat. Singulae autem rerum quaedam semina elementaque gestabant. Nam flamma flagrantior, et ab ipsis kacaumenis exantlata (i. exhausta) fomitibus ex ferri praedicta anhelabat urna, quae tamen uertex mulciferi di-

[Uuánda in sûmer seádôt ôfto diu hízza.]
Táz éimberi híez chráft uulcani.
[Ér ist mulciens ferrum. dâz chît er uuílchet taz îsen mít temo fíure.]
Táz sélberina [daz ten lénzen bezéichenet.] taz máchota skîmbâra héiteri. únde gléiz álso in lénziskemo uuétere.
Taz híezen sie iouis láhter.
[Uuánda demo íst taz uuéter gelîh in lenzen.]
Taz plîna éimberi. [daz ten uuínter bezéichenet.] táz uuás fól ûngeuuiteris. únde frôstes ûnde nîfon.
Táz híez zâla álde suîd saturni.
[Uuánda uuínter íst álles tinges suéndi.]
Áber dâz temo mére gelîh uuás. [únde den hêrbest bezéichenet.] ûnde ze apollinis zesûuun *(sic)* stûont. táz uuás fól álles lúftlîches sâmen. 28.
Táz híezen sie iunonis tútten.

EX URNIS SALUTEM AUT PESTEM EMITTI.

Ûzer dien nám hérton apollo. sô fílo is cnûocta ze díen bénéimden. díu er tûon uuólta. Uuánda sô ôflo er hôldero uuérlte gáb. ze líbe zîhendiu uuéter. sô hábeta er gnâda getémperot zû demo lûftsâmen dén er scángta. ûzer demo sílberuáze. Sô er áber uuêlîcha súht scûldigen mén-

---

cebatur. Alia etiam, quae fuerat ex argenti materie, praeferebat serena fulgentia, et uernantis caeli temperie renidebat; hanc dicebant risum iouis. Illa uero metalli grauioris plena undosae hyemis atque algidi rigoris, nec non etiam pruinarum; haec saturni uocabatur exitium. At uero sali resplendentis, atque ad ipsius dei dexteram sita, aeris totius seminibus erat referta; hanc iunonis ubera memorabant.

Ex his igitur urnis deus alternatim, quantum dispositis sat erat, hauriebat. Nam quoties orbi complacito uitalis spiritus salubres ministrabat auras, ex illa argenti clementia aëris hausti permiscens semina temperabat. Quum uero pestem diram commeritis mortalibus minaba-

niskon drôlicho benéimda. sô mískelôta er héíz fiur. zû dero lúfte. [íh méino pligfiur.] álde ábeláges fróstes uuêuuun. únde frúmeta siu an dia scúldigun uuérlt. |

30. Fóne dero temparâtun. únde dánnan méist kemánetiu. daz sî in sáh mískelon béilesama lúft. spráh uirtus tísen chriechisken uérs. tes plinden meonii. mercurio den lóbentemo.

sol auricomus pestis nebulam resolvit.
Phoebos crisocomes limu nephelem aporiki.

Tánnan chád mercurius. síh óuh múgen súhte bûozen. úbe ímo dar úmbe dígî châmîn. sie sól man îo dóh [chád er] íehen úndertâne uuésen apollini. mít séiton spílentemo. únde gezîertemo mít láurînen hóubet péndelen. únde mít hálemo ióh réidemo fáhse.

QUAM HONORIFICE SUSCEPTUS SIT MAIUGENA.

Sô sie sús chôsonte pithius férrenan gesáh chómen. únde êr sâr bechnâta. [uuánda er uuîzego uuás.] uuáz íro fárt méinda. do stúnt *(sic)* er sélbo ûf gágen in. únde hîez ín sîne musas fúrlóufendo begágenen. Únde dóh tie mercurio ze dieneste gágene îltin. dóh líufen sie sámaso gemézenên stépfen.

[álso óuh an íro níumôn guíssiu mâza íst.] |

31. Únde demo brûoder zû ze ímo gesáztemo. únde sînes

---

tur, aeris similiter anhelos ignes, aut torpentis frigoris uenena miscebat, et in affligendum meare cogebat orbem. Tali dei temperamento uirtus admonita, magisque, quum eum salutaris auras miscere conspiceret, caeci poetae graium uersum mercurio comprobante commemorat: phoebos crisocomes limu nephelem aporiki. Ex quo pestem fugari posse mercurius, si uoces primae uestigiis eius accederent, admonebat. Subdendae tamen clario fidibus personanti, atque inter serta laurigera infularum lubrico implexoque crine redimito. [Talia conserentes ut procul pithius aduentare conspexit, causamque aduentus primis aspectibus recognouit, throno quo insidebat exurgens, musas iussit occurrere. Quae licet in maiugenae officium prope fari uiderentur satis, tamen incessibus mouebantur. Ac

unérches ze gehélfen genômeneme. [íh méino ûz kébendo. dáz in díen éimberînen uuás.] fúre fieng er sús mít ímo rédondo.

CUI EUM OPORTEAT NUBERE FRATER INSINUAT.

Ménniscon chúnne [chît apollo] daz tero uuârheite zuîfel getûot sórgen. únde dáz únguissiu gedíngi múhet. táz frâgee únsih cóta. dánnan sîn mûot uuánchôe. álde sîn hòz ze únchunde zíhe. in gnôten díngen. únde únguissen. Úns íst áber kelâzen fóre uuízen diu díng. Táz tie góta uuéllen. des ne íst nehéin tuâla. So uuío dero fersnûortôn man ne dûrfe mûotôn. úbe er ánderes uuíle. dánne so is nôt íst.

[Prouidentia dei ne lâzet ánder geskéhen. âne dáz sî benêimet hábet.]

Nù uuíle dû háben mînen rât. uuánda dir nóh tîn uuíllo ne bechám. Sô sólt tû nû. únde îo háben mîna hélfa. Únde mîne râta getûont tir | mûotrâuua. 32.

['Tíz íst der tôugeno ánafáng. tér in rhetorica béizet insinuatio. dér dáz ánterôt. táz mán in den bûosen slúfet.]

PRECONIA EIUS QUAM SUADET DUCERE.

Ein uuîse díerna íst. édelis kesláhtis. chúndiu díen

---

tunc germano in participatum operis consessumque suscepto prior orsus est phoebus:

Anxia cum trepidis nutat sententia rebus,
Fluctuat incertis aut sors ignota futuris,
Consultat mortale genus, quodque indaga ueri
Cura facit dubium. uel spes incerta fatigat.
At praescire deis uacuum est, cunctatio nulla est,
Quod superi uoluere, licet de pectore fixis
Praeoptare caret, si quod placet, atque necesse est.
Sed tibi quod nondum uenit mansura uoluntas,
Consilium uis ferre meum; sic semper ab omni
Uelle capis socium, faciunt atque addita mentem.
Est igitur prisci generis doctissima uirgo,

ze parnaso gesézenen [musis únde poetis]. Téro hímeliskiu díng indân sínt. Téro nehéiniu slóz ferstân ne múgen díe héllelîchen tóugenina. nóh tie fiurînen blíccha ferbérgen ne múgen iouis uuíllen. Pechénnendiu uuîolih únder uuâzere sî. des méres sún nereus. Tíu óuh tîne férte uuêiz [mercuri]. áfter dînerô brûodero rîchen. [martis únde ápollinis. Sî bechénnet tíh únder dien planetis.] uuácheriu. Túrh crúndende tôugeniu ding mít míchelen árbeiten.

[Uuáz ne hínder stât ratio. uuáz irdríuzet sia ze irríngenne?]

Tiu íoh hína fúre chán uuízen ál daz chúmftiga díng. táz tien góten gelâzen íst. Jóh án úns cóten hábet sî geuuált.
33. únsih tuuíngende | ze íro gebóte. Unde uuéiz sî síh táz múgen hínderstân. iouis úndanches. dáz ánder geuuált tero góto ne heíner ne bestât. [Uuáz mág táz sîn?] Dáz ter hímel stánde.

[Dóh er îo in suéibe sî. ratio bechénnet uuénne er ne suéibôt. Sî tûot fóne ímo sús ketânen sillogismum. Omne quod mouetur instabile est. quod instabile est transit. caelum quoque quod mouetur transit. Mág ter hímel transire. sô mag er óuh stare.]

Iuuer îo uuedermo íst êra ze gelîchemo gehîen.

Conscia parnaso, cui fulgent sidera coetu,
Cui nec tartareos claustra occultare recessus,
Nec iouis arbitrium rutilantia fulmina possunt,
Fluctigena spectans qualis sub gurgite nereus;
Quaeque tuos norit fratrum per regna recursus,
Peruigil immodico penetrans arcana labore;
Quae possit docta totum praeuertere cura,
Quod superus praescire datum, quin crebrius in nos
Ius habet illa deos urgens in iussa coactos.
Et quod nulla queat superum tentare potestas,
Inuito scit posse ioue, ut stent ardua magno.
Alterutrum cumulat parilem meruisse iugalem.

QUOD EI NOMEN SIT PHILOLOGIA ET UIRTUS EAM FATEATUR COGNATAM. ET IN CETERAS UIRGINES MUNIFICAM.

Uirtus sih tô fréuuentiu. dáz er ímo gerâten hábeti. ze sô tugedîgero mágede án déró nîeht ne brâste dero êreron hêri. frâgeta si íro námen. Sô si dô gehôrta dáz iz philologia uuás. tía er néimda. sô uuárd sî is sô frô. dáz si ióh étewáz íro guónun hártûn intlâzeniu. den lîchamen erscútta. [Taz láhter scútta sia.] Jáh sia uuésan íro gelégenun. | Únde mágezohun dero geêretun mantices. 34. Jóh uuíder sélbun dia sapientiam állero gébon míchellicho mílta. [Ratio díu íst administrans sapientiam.] Animam chád sî îu úngereitenota únde uuíldlîcho lébenda fóne íro geslífena. sô dáz sî nîeht scônis únde zîeris ána ne trûoge. âne daz si dero íro gáreuui. síh ána geléget hábeti. [Anima ne chóndi nîeht úbe íro iz ratio ne gâbe.] Tíu íro sô férro minna geskéinet hábeti. daz si sia immortalem getûon uuólti. [Chád si] nîeht uuésen ze bîtenne. sîd oúh cillenius sînero díngo unspûotig sîn ne chóndi.

Áber infángenen ráten apollinis ántuuurta ímo der brûoder.

His apollinis dictis laetabunda uirtus, quod tam excellentis uirginis suasum uidet esse coniugium, ut nihil amissum ex supradictarum duceret dignitate, nomen tamen eius inquirit. Quod ubi cognouit philologiam esse, de qua foedus instabat, tanta gratulatione alacritateque concutitur, ut aliquanto de ingenito rigore discedens, etiam corpore moueretur. Quippe propinquam esse commemorat, et laudatae illius mantices patronam, in ipsam quoque sophiam supellectilis multae remuneratione largissimam. Nam psichen incultam ac ferino more uersantem, apud hanc asserit, expolitam: ita, ut si quid pulcritudinis ornatusque gestaret, ex philologiae sibi cultibus arrogarit, quae ei tantum affectionis impenderit, ut eam semper immortalem facere laborarit. Nihil igitur immorandum, quippe quum impiger gerendorum sciat esse cillenius, sed acceptis apollinis fatibus respondit ipse maiugena.

APOLLINIS ESSE OPTIMA CONSILIA ET APUD IOUEM FIRMANDA.

Nû íst quís uuízego. ûnde lieht máchere des mânen. ûnde ánderro stérnon. ûnser zuéio uuíllen.

[dáz chît ûnser zuéio sternen síh io nâhen.

Mercurius lóufet io mít sóle *(sic)*.]

Únde îo míh éiscon ûnde frâgen. dîna mir sîppun gótheit. Únde dáz kelouben so uuáz îh pefíndo fóne dír. [uuánda dú uuízego bíst.] Áber nîomer ne geskéidên uuír ûnseren uuíllen. mêr dánne er îo âna ist. Er sól îo ûngeskêidên sîn. Únde sól íh tánne gérnôr îomannes râtes fólgên dánne apollinis? Tés nuírdo îh ketnánot mít tínero áhto. únde mít tînemo chóste. táz îh ándermo sô uuóla ne getrûèe. Sólchen zuîuelon sô du bíst. táz íst méin. Únde ûngehiennes uuíllo dér íst mír nû ingángen. [Dû hábest mir in âba genómen.] Pedíu lósêt tír zúnigor arcas. fóne dînemo édelen râte gescúnter ze gehienne. Nû hílf mir échert. táz iouis uuíllo dar âna si. ûnde sîne ûnste. Tû bíst quón sîn mûot ze besûochenne. ûnde în sînes únnuíllen geuuáro ze

---

Certum est lauripotens, decusque diuum,
Nostrum ex contiguis uenire pectus:
Et quicquid socium ciere numen
Iunctus compererim probare rerum;
Sed nunquam mage uelle disparamus,
Et sit collibitum manere iussis,
Quam cum deliaco meare fatu
Cura atque arbitrio monemur isto (i. tuo).
Hunc quippe ambiguum nefas putamus;
Et quaecunque fuit perit uoluntas.
Quocirca officio decentiore
Paret praecluibus libens profatis
Arcas in thalamos uenire iussus.
Sed tu, delie, quo tonantis exstet
Compar propositum, uolensque nutus,
Instes, nam solitus ciere pectus,
Et praeuersa uigil monere sensa;

mánonne. În getûo fôlgên dînên uuórtèn. únde er mír únne. dés íh peginne.

UNUM SINE ALTERO ADIRE IOUEM NON OPORTERE.

Sús chédentemo mercurio ántuuurta uirtus.

Pézera íst chád sî. záz íuuer îouuéderer iouem chétte.| Tîn brûoder uuéiz sînen uuíllen. dû fernímest sîn gebót. 36. Sînes kebîetennes píst tû ímo gesuâs. Êr uuéiz ten uuíllen. tû ántfristôst in. Phoebo íst er guón sînen uuíllen ze óffenonne. únde be dír ze inbîetenne. Tára zû légo íh. táz. táz ír íuuih skéiden ne súlent. Únde dóh mercurius ófto fúrelóufen uuérde fóne déro súnnun. únde er dúrh síh stânde déncne uuío er áber sía fúre lóufe. dóh kescîhet. táz er íro síh ébenondo sô fúre geîle. záz er eruuíndendo síh áber lâze fúre ilet uuérden.

[Mercurîum fúre lóufet tiu súnna. sô er stationarius íst. tánne geskíhet táz er eruuégeter. únde sia éteuuaz fúre loufender retrogradus uuírt. únde áber sî fúre fahet.]

Chóment sáment fúre íuueren fátir chínt. Táz íst quís. taz iouis stella gehéngig uuérde dero súnnun skîmen. [uuánda sî getûot sia mít íro radiis stationariam.] únde | mít mer- 37.

Illum contribuas manere iussis,
Et coeptis sacra fulserit uoluntas.

Haec dicente mercurio, quin potius, inquit uirtus, uterque uestrum iouem uoce conciliet. Nam et hic eius consiliorum conscius, et tu praeceptionis arcanus. Ille mentem nouit, tu uerba componis. Phoebo sueuit instante concedere, tibi sectus solitus aperire. Addo, quod uos nunquam conuenit disparari. Et licet hic cursor apollinei plerumque axis celeritate uincatur, ac remorata statione consistens captat demum festinata praeuertere: tamen dum consequitur, ita libratus anteuenit, ut cessim plerumque recursitans gaudeat occupari. Una igitur uestrum iouem pia pignora conuenite. Certum quippe est, quod et phoebeo conniuens splendori succumbat, et cum stilbonte in-

curio gángendiu [in êinemo zêichene sô mathematici ságênt.] héilesod tûe demo gebileiche.

ELEUANTUR MIGRATURI IN CAELUM MERCURIUS APOLLO CUM UIRTUTE.

Sâr déro uuórto uirtus eruuégetiu. fóne des fóreleisen scúndedo mercurii. únde fóne déro drâti dero flûge gérto. hûob sî sîh ze himele. Tô uuâren gáro ze apollinis rêito sîne uuîzeg fógela. [rábena únde álbisze.] dén ze fuôrenne. sô uuér míte fáren uuólti. Uuânda mít tien uuîzegota er. sô er chúmftigiu scáffota.

Témo flúgescuhe íoh tien súftelaren gesuúngenen. floûg fúre mercurius.

Áber sáment apolline síndota díu geuuóna mánigî dero musarum. ûfen síngenten álbizen.

ASCENDENTIBUS MUNDUS ADPLAUDIT.

Úbe dû dâr uuârist. sáment tû gesâhist álle uuérlt
38. méndina. | Ze érist ergléiz tiu érda fóne blûomon únder
óugôn. uuánda sî mercurium sáh ze himele fáren. dér gót
tes lénzen íst.

[únde deus sationum héizet.]

tára nâh erglêiz tiu lúft in íro héiterûn uuîti. sô si apollinem gesáh.

---

cedens, connubiorum copulis allubescat. His dictis, uirtus praecedentis officio (i. instincta) mercurialis uirgae perflatione concussa, in coelum itura sustollitur. Augurales uero alites antǫ currum delio constiterunt, uti quis uellet uectus ascenderet. Nam futura plerumque conformans his praesagire consueuerat. Petaso autem ac talaribus concitatis coepit praeire mercurius. Sed scandente phoebo, musarum pedissequus, adhaerensque comitatus candenti canoraque alite uehebatur. Tum uero conspiceres totius mundi gaudia conuenire. Nam et tellus floribus lumina, (i. per lumina) quippe ueris deum conspexerat subuolare mercurium, et apolline conspicato aeria temperies sudis tractibus reside-

Tíe himelisken *) sperę únde íro síben ringa. súngen inêinhéllên lûton. suôzor dánne dû êr hôrtist.

Síc uúurten guár die sángcútenna dar zû fáren. dîe ûfen dîen ringen êinzen gesâzen. dâr îogelichiu íro rárta bechnâta.

Uranîa [díu celestis héizet. tíu] skéllit tía óberostun himel speram. díu drâtost férit. mít chlêinero lûtun.

Polymnia [dáz chît plurima memoria. díu] begrêif tén ring saturni.

Ten iouis ring pegrêif tíu delectatio uoluntatis héizet.

Erato chómentiu [dáz chît inueniens similem] géébenota síh martis ringe.

Meditationem faciens kerárta síh ze demo mítten ringe. án demo díu súnna dîsa uuérlt kezieret. |

Bene delectans sáng sament temo scônen ueneris stérnen. 39.

Sonoritas pechám cillenio.

Bona fama begrêif tén níderosten ring. íh méino ûfen demo mânen gestáteta sî. Tér geróbe lûta. in héisa uuîs ráhta.

Éiniu thalia [dáz ter chît ponens germina] díu uuárd ze lêibo in êinemo félde scônemo. uuánda íro álbiz flóug

*) Es steht hîmelisken.

bat. Superi autem globi orbesque septemplices suauis cuiusdam melodiae harmonicis tinnitibus concinebant, ac sono ultra sonitum dulciore, quippe musas aduentare praesenserant, quae quidem singillatim circulis quibusque metatis, ubi suae pulsum modulationis agnouerant, constiterunt. Nam urania stellantis mundi spaeram extimam concinit quae acuto raptabatur sonora tinnitu. Polymnia saturnium circulum tenuit. Euterpe iouialem. Erato ingressa martium modulatur. Melpomene medium ubi sol flammanti mundum lumine conuenustat. Terpsicore uenereo sociatur auro. Calliope orbem complexa cyllenium. Clio citimum circulum, hoc est, in luna collocauit hospitium, quae quidem graues pulsus modis raucioribus personabat. Sola uero, quod uector eius cignus impatiens oneris atque etiam subuolandi alumna stagna petierat,

ze sêune. dô sî dia búrdi. ióh ten hôh flúg erlîden ne trûuueta.

[Dáz súlen uuîr poeticę fernémen.]

UTERQUE IN SUUM SIDUS MUTATI.

Ínin diu uuás phoebus. ióh hína úber dia lúft. Tô uuárd ímo gáhes ter fáhs pendel. in skîmen beuuéndet. únde der láurîno ást. tér an sînero hánt uuás. dér irskêin álso lampas. sô uuît sô diu uuérlt uuás. Únde dîe fógela dîe sîna rêita fûorton. uuúrten flúgeros. fnâhtentiu fóre dero hêizi sînes liehtes.

[dáz chît sînes liehtenten fiures. Tero rósso sínt fieriu. Eritreus. acteon. lampas. philogeus. Táz chît rubeus. splendens. lucidus. terram amans.]

40. Únde sîne|mo láchene in rôti bechértemo. íoh temo hímel liehte indânemo. erskéin er gáhes héiteriu súnna.

Sîn bruôder uuárd óuh pechêret in sînen glánzen stérnen.

Únde álso scône uuórtene fóne ûfuuértigero mûzungo. únde gesuâslîcho ínfárende ze geminorum zéichene. mít tero brûodero báldi [castoris únde pollucis.] clízen si in hímele. Únde châmen sâr ze hóue.

IAM IN COELO IOUI ASSISTENTES PER IUNONEM OPTATA TEMPTANT.

Sô síe dara châmen. únde íro ârende tuôn mûoson.

---

thalia derelicta in ipso florentis campi ubere residebat. Interea tractus aerios iam phoebus exierat, quum subito uitta crinalis immutatur in radios, laurusque, quam dextera retinebat, in lampadem mundani splendoris accenditur; fiuntque uolucres, qui currum delium subuehebant, anheli flammis lucis alipedes. Atque idem pallio rutilante ac referato stellantis poli limine sol repente clarus emicuit. Cyllenius quoque in sidus uibrabile astrumque conuertitur. Atque ita metamorphosi supera pulcriores per geminos proprietate quadam signi familiaris inuecti augusto refulsere coelo ac mox tonantis palatium petiuerunt. Qui postquam introgressi et coram data copia fandi, ut

únde apollo gesáh sînen fáter zo iunone sih kesuâsenten, díu er bechenáta gérno hélfen ióh fólchete uuésen gehîleiches. frôuuêr sâr sólches héilesodes. únde sia chettende in déro râte er íz uuíssa ál stân. trât er íro sús zû.

PER EXORDIUM RHETORICE. BENIUOLOS FACIT QUIBUS SUPPLICATURUS EST.

Íh máhti íoh chíndisker. únde mînes fátir uuort in zûuiuelîgero *(sic)* unbáldi fúrhtender. mêr dánne íh nû fúrhte. álles éinen uuóla gruôzen úmbe sînes súnes kehîleih. úbe mir dero ánderro goto gehíleicha héilesod ne tâtin. únde míh is [íh méino des héilesodes] íro mûozeglichen zesámene gehéfteda ne mánetîn. Uuélih cót sólti nû âne iunonis uuízentheit kehîennes kéron? Sîd sî diu bîreisâra íst. tíu is tára nâh álles hélfen sól? Liêba sîn uuírten. getûo dû ín is uuíllîgen. Únde scúnde ín. dáz er únstig sî únserro begúnste. 41.

Únde nû bítu íh tíh is fáter únde fúrsten. [nuánda iz iuno gérno râtet.] Tíh únsera séstunga bíto ih is. Dîne

---

uidet clarius consortio patrem iunonis haerentem, quam nouerat suffragari plurimum ac fauere conubiis, laetus primo omine ipsamque concilians, in cuius arbitrio positam mariti nouerat uoluntatem, ita mitis affatur:

Possem minore ambigens fiducia
Solum tonantem pignoris pro foedere
Pubeda uíx dum uel paterna contremens
Praecepta adire, ni iugata caelitum
Omen pararent prosperum consortia
Tabensque diuum nunc moneret nexio;
Iunone thalamos quis rogare conscia
Nolit deorum? quum futura pronuba
Eadem profecto quaeque suffragabitur.
Iugalis ergo blanda nutus praestrue
Nostrisque suade quo allubescat nisibus.
Te nunc parentem principemque maximum
Fatumque nostrum, quippe parcarum chorus

brieuâra scáfont téro ménniskon díng. tû scáffâst tero góto díng. Tin uuíllo gât fóre dero ánderro góto uuíllen. Únde
42. dû trégest ín dinemo mûote. dáz úns cóten chúmf|tig íst. Tin uuíllo. dáz íst nôt. Táz tû benéimest. táz ist nôte chúmftig. Tir íst kágentuerte. sô uuáz tû uuíle ioh spâto geskéhen. [Álso gescriben íst. deus fecit quę futura sunt.] Tih píto íh fóne déro góte máhte. sô dû uuólauuíllig píst. [álso dinen stérnen mathematici zíbent.] Mánmendiu métemscaft tés hímeles. [s. uuánda er sô rôt ne íst sô der martis. nóh sô bleich sô der saturni] cuôtuuíllig hóhi. [s. dáz áber mars ne íst. nóh saturnus.] Dû mit réhte fáter héizest tero góto. gelâ dinemo súne. dáz er mánegi néfôn geuuínne. Tie in hímele sínt. skinende stérnen [s. náls nóh sîne. núbe dero ánderro góto.] Tîn sún únde maię. kerôt ze gehienne ze dero gelêrtun diernun [philologię]. Úbe dû iz fáterlicho méinest. sô íst. réht. táz tû die góta zesámine uuîsêst. mit iunone geáhtonde sînen gehileih. Táz tines súnes héimleiti uuérde in himelscun. únde déro góto rât féstenoe dia hîrat.

IUNO-

Humana pensat, tuque sortem caelitum;
Tuumque uelle est ante praescientias;
Ac mente gestas, quicquid instabit deis:
Coiusque nutu gignitur necessitas,
Futura cuius illigat (i. cogit) decretio;
Instatque quicquid uelle uel serum potes.
Te ne igitur illo quo benignus numine es,
Deposco coeli blanda temperatio,
Piumque culmen, iure qui diuum pater,
Concede proli, quo nepotum prouehat
Numerum, supernis astra quem uibrant polis.
Maiae tuumque flagitat pignus sacrum,
Thalamis iugetur uirginis doctissimae.
Sed te si parentis cura stringit pia;
Par est deorum conuoces coetum potens.
Connubium ipsa sanciens cum coniuge,
Quo prolis exstent lege supera nuptiae,
Perpesque uinclum caelitum signet decor.

Hic

IUNONEM PROPERAS UELLE NUPTIAS. IOUEM AUTEM EAS RETARDARE.

Sô delius kedágeta. dára nâh frâgeta iouis sîna chénun. 43.
uuáz íro uuíllo dar ána uuâre.

Suspensio uocis. Áber in mániga uuîs. sî geuuílligôtiu. ze êríst táz sia phoebus flêhota. dér íro guón uuás uuúnnesami ze tuônne.

[uuánda uuúnnesam uuírt tiu lúft. sô diu súnna sia dúrhskînet.]

Et hic. Tér óuh íro tóhtera uuóla gelêrte. dára téta chómen ze gesíhte. demo fáter ióh tero mûoter.

[Íh méino musas. tíe iouis únde iunonis tóhterun gehéizen sínt. uuánda uox îo uuírdet fóne ethere únde aere. Tíe lêret apollo. uuánda er gât mittêr dero planetarum. únde métemêt íro musicam.]

Et hic. Óuh taz sî nîo gehîleiches uuídere ne uuás.

Et hic. Mínnota sî óuh cyllenium. uuánda er fóne íro gesóugter. êuuigheit infángen hábeta.

Et hic. Légeta si óuh tára zû sînero mûoter mínna

[maię. Sîd alle iouis chébesa iuno házzeta. zíu mínnota si dánne maiam? Âne daz iuno íh méino diu lúft. tánne uuármên gestât. sô díu súnna in taurum gât. târ maia inter pliadas lósket.]

Et hic. | Uuás sî is óuh téste uuílligora. dáz er sélbo sîa 44.
is filo mínnesamo férgota.

Hic postquam delius conquieuit, conuersus ad coniugem iupiter, quid eius uoluntas haberet inquirit. Uerum illa multa ratione permulsa, primo quod ei qui placiditatem afferre solitus phoebus orabat, quique etiam a se eiusdem filias eruditas ad parentum quoque conspectum fecerat subuolare, dehinc nuptiis iuno non solita refragari, tunc etiam cyllenium diligebat, quod eius uberibus educatus poculum immortalitatis exhauserat; perindeque et matris gratiam conferebat. Accrescebat uotis, quod multa eam

Depositio. Tô chád sî is spûotigo quésen ze hélfenne. nîo cyllenius fóne ueneris spénsten áber ferlúhter. únde nîetig uuórtenér. den gemáchen uuídellen bi íro ne îlti geuuinnen.

[Petrógen gechôse dáz uuârheite gelîh íst. táz ánterot ten uuídellen. uuánda er hábet uuîbes líde dóh ér man sî. Tánnân héizet er uuídello. sámo so uuibello. dáz chît ter uuîblîdo. Sô man uuállicho chósot. táz man lóterficho méinet. sô chíndot mercurius pe uenere. únde sô geuuínnet er be íro ermafroditum.]

Iouem lázta dáz éin lúzzel. [dáz chît er sórgeta.] nîo cyllenius in sînero chénun bárme fóne slâfergi ze trâgi gefienge. únde er sámo so hîmûoziger. sîn árende sô er gebúte trîben ne máhti.

Íh uuárd íu fórn guár chád er. in nâh philologię chélen. Únde úmbe íro nínna ze dieneste gechóufet háben. né uuêiz uuío mánige disciplinas. | Únde íro ze liebe geuúnnen háben. zû dero zierdo dero édelon uuórto. hárto êrsam gespràche. Únde mèisterlicho síngen. án hárfun. ioh án lîrun. Tára zû uuéiz íh táz er zôuferlîcha. ioh líeblicha séltsani málennes ûobet. únde sámo so lébendiu ioh kesèliu bílde uuúrchet. êriniu únde mármoriniu. Únde lieb

---

clarius conciliatione deuinxerat, faciendum profecto accelerandumque persuadet, ne itidem cyllenius cypridis lactatus illecebris ermafrodito fratrem gignere succensus optaret. Stimulabat paullulum iouem, ne uxoris cyllenius fotibus repigratus. somnolento repente marcore torperet, et iam uelut maritali uacatione ferratus discursare sub praeceptis iouialibus denegaret. Nam illum iam pridem, ait, philologiae sentio amore torreri, eiusque studio comparatas habere quam plurimas in famulitio disciplinas, ipsumque linguae insignis ornatibus fandi miniam uenustatem quo placeret uirgini consequutum deinde barbito aurataque cheli ac doctis fidibus personare. Addo quod celebrat mirabile praestigium elegantiamque pingendi, quum uiuos etiam uultus aeris aut marmoris signifex animator inspirat.

íst mir triuuo. sô uuáz ímo íunglíchero râtsaminon zîerda tûot. Únde [chád er] síe íu fórn gemínnę. dár úmbe gefrístet hábeti. nîo er sô fruô gehíende. dánne er náhtes lóufôn solti. úmbe trâgheit síh líchesoti inequalem. dáz chît únebenfértigen. únde fóne díu gespâtten.

[Sîn stérno ne íst tánne níeht ébenfertig. sô er dia bréiti des signiferi ze férro begrîfet. únde er deste spâtor diu zéichen dúrh kât. tóh er gâhoe.]

IOUIS SOLLICITUDINEM. IUNO CONATUR ABRUMPERE.

Tô ántuuurta dés iuno.

Tánnan sól er chád si ze dęro gehíen. tíu ín ne lâze slâfen dóh | er óuh uuélle. Ist íoman der síh chéde ne 46.
uuízen dia árbeitsamen uuáchâ philologię. únde dia bléichi íro émezigen únslâfes? Uuéliu ánderiu uuás nóh quón táges únde nâhtes crúnden hímel. únde mére. únde hélla? ióh állero góto gesâze. genuárlicho scródondo irfáren? Uuéliu uuás quón zéllen daz keuuúrche dero uuérlte? Únde die píugen dero planetarum ríngo? Álde díe sínuuelben fínf ringa díe latine héizent equestantes? Álde díe zièro in hóhi háldenten únderlâza dero planetarum ríngo?

Totum certe complacitum est, quicquid comit decorem iuuenalium gratiarum. Se igitur eos iam pridem amore mutuo colligatos idcirco paullulum distulisse, ne in thalamum primaeua affectione festinans, quum discurrendum esset, totis noctibus repigratior paullulum simularet anomalum. Tunc iuno, atquin ait eiusdem conuenit uirginis subire uinclum, quae illum etiam quiescere cupientem conniuere non permittit. An uero quisquam est, qui philologiae se asserat peruigilia laborata, et lucubrationum perennium nescire pallorem? Quae autem noctibus uniuersis caelum, freta, tartarumque discutere, ac deorum omnium sedes curiosae indaginis perscrutatione transire, quae textum mundi, circulorumque uolumina uel orbiculata parallela, uel oblique decusata (i. ornata) polose (i. alte).

Únde die uuárba dero áhsen? Uuér zálta dáz álsáment sélbero dero stérnon mánigi sô íh uuâno. âne philologia mít chléinnero ánalígungo? [dáz chît tíu dien állen chléino ána lág.] Uuío ófto ne hórta íh tie góta síh chlágon. íro nôtegungo únde íro duíngennes. tánne sî sie râuuente ze bétte gâht álde ze máttero náht. mít únmezîgero flêho ze íro 47. bâte chómên. | Sô férro íst táz tánnan. dáz er sáment. iro îeht múge trâkon álde tuâlon. dáz sî in nôtte erbúretên únde gesuúngenen féttachen. die uuîtina eruuállon. die ûzer hálb tes hímeles sint.

[Uuánda ratio lêret únsih íoh chôson fóne dien. díu ûzer hálb téro uuérlte sínt.]

Zíu súlen dánne die brûtlouſte gespâret uuérden sád íh mih flígo zuécio uuácherro fúre éinen?

SUPERUENIENS PALLAS ADHIBETUR CONSILIO.

Únz iuno háftentiu ze ioue hôhor sízzentemo únde. dára ze íro geháltemó sûs rédeta.

[Dáz chît er. uuánda ethor hôhera íst tánne aer.]

Ínindíu lîez síh níder lángseimo díu scôna pallas fóne íro stéte. díu héiteren liehtes íst únde hímelichoren. [Uuánda sapientia chît fóne íro sélbun. Ego in altissimis habito.]

---

limata axiumque uertigines, quum ipsorum puto siderum multitudine numerare, nisi haec philologia gracilenta quadam affixione consueuit? quoties deos super eiusdem coactione et constantia conquestos, quum eos concubiae aut intempestae noctis silentio quiescentes ad se uenire inaudita quadam obsecratione compelleret. Tum uero abest, ut sub hac possit pigrescere intricarique cyllenius, ut commotis ob eadem suscitatisque pennis extramundanas petere latitudines urgeatur. Cur igitur, rex optime, differuntur nuptiae, quum pro sola athlantidae sollertia duos uigiles repromittam? Haec quum iuno affixa, ut adhaerebat elatiori plurimum ioui, acclinatis eius auribus intimaret, de quodam purgatioris nibrantiorisque luminis loco allapsa, sensim pallas corusca descendit, atque ita ut uidebatur

Únde ôbe flôgerzende sâmo so ze iouis hôubetc háftendiu. kestâtota sî dóh in êinemo bûrlichemo sêze.

Sô dia iuppiter álso er ôbereroro uuás sînero uuírtenno. uuîder sélb síh kesáh. spráh er íro sûs zû. |

Uuólge dîerna, mîn dêil der bêzesto. uuánda dû mînes 48. hóubetes tóhter bíst. ze stâto bíst tu chómen mercurio maiun sûne. Tú hára chómen sîst kebéteniu. alde dâz mîn rât âne díh ne sólta sîn. álde dâr ûmbe dû chómêst. táz mîn uuíllo ze lêibo ne uuérde. uuízist quísso cyllenium uuéllen ze philòlogiae gebîen. Îh ne hábo nóh tar âna níeht penéimet. fernimo gerno uuáz tu ís ratôst. Îh uuéiz uuóla. uuîo ántfanglih îo dîr sîn. íro unerdrôzenen árbeite, únde uuîo sî bezelet sî ze dînen mítegengon. Fóne díu íst rêht. táz tû námohaftôst kechîesest. únde gesképfest. âl daz tû an íro kehíleîche uuéist ze beuuáronne.

ALIOS POTIUS DEOS AD HOC CONSILIUM PALLAS DICIT INUITANDOS.

Sî dô êteuuaz síh mîdentiu. únde fóre mágedlîchen scâmon errótendiu. únde mít íro rôten houbet tûoche diu ôugen ferfâhende. úberlégeta sî ioui. dáz er sîa máged frâ-

---

uertici iouiali inhaerere, superuolans tandem constitit sublimiore quodam annixa suggestu. Quam quum iupiter, ut iugali elatior adhaerebat, de proximo contiguoque suspexit, sic exorsus: O uirgo, nostri pars melior, opportune uotis intermixta maiugenae, quae siue deliacis uocibus permulsa descendis, siue absque te iouis non erat formare consilium, seu consensus noster ne mutilus uideretur approperas; noueris tamen philologiae cyllenium nuptias postulare. Nondum mea promta sententia est; exspecto quid suadeas. Noui quippe quam eiusdem uirginis incessabilis labor tibi semper acceptus, et ut e tuis numeretur illa pedissequis. Par est igitur ipsa praesertim decernas, quicquid de eius conubio prouisura dispensas.

Tunc pallas aliquanto summissior, ac uirginalis pudoris rubore suffusa, oculosque peplo, quod rutilum circum caput gestabat, obnubens, improbrabat aliquantum, quod

49. geta des kehîleiches. | Óuh mêist téro gehîleiches. tía sî úmbe íro geséllescaft îo gérno uuissi úngehîta. âne dáz inthêrêta sî síh tísses râtes. târ úmbe. dáz sî állero hîrâte sô ûzenan sî dáz sî in arithmeticam ze íehenne. nóh hîlîcho ne bére. nóh sélba hîlîcho gebórn ne sî.

[Septenarium numerum ságet arithmetica palladi gelîchen. uuánda er ûzer ánderro numero geuuórht ne íst. nóh sélbo ánderen ne uûurchet. sô díe álle díe fóre ímo. únde nâh ímo sínt. únz án zêne. Duo tres quatuor quinque die uúurchent. Áber octo nouem decem sínt ûzer ín geuuúrchet. Èiner septenarius íst úngeuûurchet. íoh únuûurchende.]

Sâr dâr míte erbárota sî éinfara máged. [téro ánderiu gelîh ne íst.] día coronam síben skîmon [mít tîen septem liberales artes gezêichenet sínt]. nîo sî dára ne châme ze dero gemêinsami dero brûtloufto.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sî uuíle rationem âne día uuáhî dero uuórto.]

Uuánda dóh iuppiter gnôto fórderota íro rât. pediu chád sî gehîte góta. únde getrâgene gútenna ze demo râte súln geuuîset uuérden. Únde êra uuésen cyllenio. dáz ímo dero ánderro góto gelúbeda. dén gehîleih scûofe. ze lône sînes
50. námohaftesten dîenestes. dén er ín dûot pótescaft trîbendo.

---

super nuptiis uirgo consulitur, praesertimque eius quam propter consociationis officia manere cuperet semper intactam. Dedignatur praeterea huius modi adhibere consensum, quum ita expers totius copulae censeatur, ut neque de ulla commixtioone progenita, neque ipsa procreari quicquam arithmetica teste monstretur. Ac tum septem radiorum coronam foliuaga uirginitas renudauit, ne futurarum causis et copulis interesset. Quia tamen eius optauerat iupiter exegeratque consilium, suadet deos maris dearumque grandaeuas in haec deeernenda conduci. Quippe conuenire cyllenio, ut pro officiorum praemiis potissimorum fauor caelitum eius uincla sanciret.

Unde iouis penêimeda sô fâren chéiserlichost. sô si fóre dien góten erspréuget uuirdet. únde día brût ánderes ne gezémen cillenio. sî ne uuérde mít tes hértuomis râte úndôdig ketân.

[Tâz sì mortalis sî. dáz slâhet sia ána. fône íro mûoter fronesi. dâz chît prudentia. uuánda prudentia sęsuli ne mág immortalitatem nîeht kefrêhton. âne mít tîen uuérchen dero uuârun sapientię. Uuéliu íst taz? Táz íst spiritalis et angelica uita.]

Sô si dés cnûoge rédeta. sô gefólgeta íro is iouis unde iuno.

Tô híez man iouis prîeuarun. [éina dero parcarum.] áfter órdeno. únde státelicho. die hímelsazen dára uuîsen.

Ze êrist tie hêrosten. die iouis íngesîde hîezen. dero námen diu hímeltoûgeni ne uuólta gelíutpâret uuérden. únde ín geméinen nâmen gâb fóne éinrâtigi. uuánda sie álliu díng sáment ioue kehéizent.

[Tér námo íst penates. sámo so panates. dáz chît omnia consentientes.]

QUI CAELICOLUM PRIMI UOCATI SUNT.

Sînen brûoder uulcanum êiscota iuppiter ímo sélbo. so uuío er nîo ába sînemo fiurinen stûole ne erbêizta. [uuánda er íst ętherius ignis.]

Augustius quoque fieri iouiale decretum quum coetu deorum attestante deprimitur, ipsamque nupturam deo conuenire non posse, nisi superi senatus consulto mortalis esse desineret. Id genus plurima suadente tritonia, regum coniugum uterque consentit. At mox iouis scribae praecipitur pro suo ordine ac ratis modis coelicolas aduocare, praecipueque senatores deorum, qui penates ferebantur tonantis ipsius; quorumque nomina quoniam publicari secretum caeleste non pertulit, ex eo quod omnia pariter repromittunt, nomen eius consensione perfecit. Uulcanum uéro iouialem ipse iupiter poscit, licet nunquam ille de sede corusca descenderet.

51. Tô | uuárd kebóten dáz tie namohaftesten geêiscôt uuúrtin. sîn sélbes kemeînskezzen. déro sáment ímo dóh zuélife sínt. Tíe óuh ennius in zuêin uérsen sús pegrífen hábet. Iuno. uesta. minerua. ceres. diana. uenus. mars. Mercurius. iupiter. nereus. uulcanus. apollo.

Únde nóh tánne síbene. âne díe zuélife.

Uuâren dára nâh ze ládonne. gnuôge hóho gesézene áftir íro grâdin. ióh alliu díu góto mánegi. âne die úngefélligen.

[sô manes sínt. únde discordia. fóne dien er nóh ságen sól.]

Sâr âne tuuâla îlton iouis hérechnéhta in mísseliche hálba des hímelis. uuánda îogeliche dúrh síh súnderigo sâzen. Únde dóh íro súmeliche áfter dero léngi des zodiaci êina sélda. álde zuô hábetin [álso macrobius lêret in somnio cipionis.] sîe uuâren óuh tóh ín ánderen. Uuánda áller der hímel uuírt ketéilet in séhzen lántskefte.

DE SEDECIM REGIONUM DIIS.

În dero êristun sínt keséhen náh sélbemo ioue sîne râtkeben. hûsinga. sâlda unde hérd cota. ánagángonnes cót. liumendinga. toûgeninga. nahtolf.

Tunc etiam ut inter alios potissimi rogarentur ipsius collegę iouis, qui bisseni cum eodem tonante numerantur, quosque distichon complectitur ennianum:

Iuno, uesta, minerua, ceres, diana, uenus, mars,
Mercurius, ioui, neptunus, uulcanus, apollo.

Item ex his septem residui, qui inter XII. non uocantur, post hos quamplures alii pro suis gradibus caelites, ac deorum omnium populus absque impertinentibus conuocandi. Nec mora milites iouis per diuersas caeli regiones approperant: quippe discretis plurimum locis deorum singuli mansitabant. Et licet per zodiacum tractum nonnulli singulas uel binas domos animalibus titularint, in aliis tamen habitaculis commanebant; nam in sexdecim discernitur coelum omne regiones. In quarum prima sedes habere memorantur post ipsum iouem dii consentes, penates, salus ac lares, ianus, fauores, opertanei, nocturnus-

In dero ánderun buênt âna iouem. dér óuh târ hóho gesézen íst. sô er ín ál||len íst. tér êigenô flégare. ûnde 52.
dér ínbúrgo mars. ióh ter fóre búrgo. Târ hábeta óuh iuno gesâze. Der zuîfel gót. Nichessa. Iouis skêrara.

[uuánda tonsor in greca lingua silen héizet.]

Fóne dero dríttun uuólta er échert éinen dára geládot uuérden. Târ uuâren ínne gesézene iouis spûotkêben. únde sîne ôtpudela únde minerua. Die uuâren áber álle dô ze hóue. sáment ioue. ín sînero ánaougi. Uuér sôlti âher strît únde úngezumft. tíe óuh târ sízzent. ze brûtloufte lâdôn. Sîd síe óuh îo únhóld uuâren sélbero philologiae? Einer, dér fiurgôt. uuánda er des prûtegomen fêtero íst. tér uuárd tára geládot.

Tô châmen dára fóne dero fierdun. lúhsa diu uuilda. Únde dér díu uuólchen smélzet ze régene. únde êin lar des hímeles. ánderer des héreics. únde dár míte iouis súń sékko.

Fóne dero fínftun uuúrten geêiscôt. sô iouis únde iunonis hóf fúreféren uuárd. díu chórngéba. únde der érdcot. únde dero érdo fátir uulcanus. únde der ánabúrto.

---

que. In secunda itidem mansitabant, praeter domum iouis, quae ibi quoque sublimis est, ut est in omnibus, praediatus, quirinus mars, (i. pacificus) mars militaris, iuno ibi quoque domicilium possidebat, fors etiam, lymphae, diique iouensiles. Sed de tertia regione unum placuit corrogari. Nam iouis secundani, et iouis opulentiae, mineruaeque domus illic sunt constitutae. Sed omnes circa ipsum iouem fuerant in praesenti, discordiam uero ac seditionem, quis ad sacras nuptias corrogaret. praesertimque quum ipsae philologiae semper fuerit inimicae? De eadem igitur regione solus pluton, quod patruus sponsi est, conuocatur. Tunc lynsa syluestris, mulciber, lar caelestis, nec non etiam militaris, fauorque ex quarta regione uenerunt; corrogantur ex proxima transcursis domibus coniugum regum, ceres, tellurus, terraeque pater uulcanus, et genius.

Fône dero sêhstun uuûrtent ôuh ir geládot iouis
53. súne | dû fûoter gót. únde dû spélsékko. sáment spûote dero súnnûn dôhter. Uuánda dér búrghalto uuîgant. únde der stétegót [tér ôuh ánaburto héizet.] tíe uuúrten fóre geládot.

Ter uuîngot ûnde der frámspûotesâre pales. uuûrten ôuh keládot fône dero síbendun. Ûndriuua uuólton síe ôuh tára. áfter lângemo getráhtede. uuánda sî díccho cillenio dienota.

[Uuár dienota sî cyllenio? Âne sô rhetorica ûnrébto nádôt. únde sî uerisimilia chôsot. fúre uera. Pediu chád philosophia fône íro in consolatione boetii. Quae tunc tantum recto tramite — non deserit.]

Tiu áhtôda uuárd fûrefárn. uuánda dánnan álle die ôberen geuuîset uuúrten. Einer des lénzen niuuo rât uuárd tánnan dára geuuîset.

Fóne dero nîundun. uuârd keládet genius ûzer iunonis séldon.

Áber dû méregot. únde hérdcot. únde dû állero díngo sámahâfting. ióh tû unfûrhta. únde dû uuíllolf ir chàment fône dero zêhendun.

Fône déro éinliftun chám diu uuîlsalda. únde uuîlmaht. únde fabor der hírte. díen ûnhólden feruuórfenen. uuánda die ne mahton chômen fûre iouem.|

Uos quoque iouis filii pales et fauor cum celeritate solis filia ex sexta poscimini. Nam mars quirinus et genius superius sunt postulati. Sed etiam liber ac secundanus pales uocantur ex septima. Fraudem quippe ex eadem post longam deliberationem placuit adhiberi, quod crebro ipsi cyllenio fuerit obsequuta. Octaua uero transcurritur, quoniam ex eadem cuncti superius corrogati, solusque ex illa ueris fructus adhibetur. Iunonis uero sospitae genius accitus ex nona. Neptune autem, lar, omnium cunctalis ac neuerita, tuque conse ex decima conuenistis. Uenit ex altera fortuna et ualitudo, fauorque pastor manibus refutatis; quippe hi in conspectum iouis non poterant aduenire.

Fóne dero zuéleftun uuárd échert ter féstenâre geládôt. 54.

Fóne dero drittezendun châmen úrlaga. Die ándere dâr gesézene. uuâren dero únholdon gôto gezuâhtes.

Fóne dero fierdozendun uuárd keládot ter álteót: tér sáte machot. únde sîn hímel iuno.*) [Dáz íst sîn uuírten ops.]

Ter héllo iouis únde die liut cota. die châmen fóne dero finftezêndun.

Fóne dero séhszêndun. uuárd náhtolf [tér óuh ín dero êristun sáz]. únde die márchôn hûotera geládôt.

Sô sie fóne állen lánden des hímeles. [dáz chît fóne állen zonis] sús keládôt uuúrten. sô uuúrten dô die ûzenan ringes héizent. fóne sélbes tes prûtegomen mánungo geládôt.

Únde dára nâh tîe méistera dero gaskéftô. iôh frôno núzzedo. iôh tíe des sínnes hûotent. únde álliu díu mánegi dero ánauuáltôn.

Uuér mág sô gnôte. [dáz chît sô chúnnig] áfterchomo sîn numę. daz er sie gezélle?

[Numa uuás ter ander chúning ze romo nâh romulo. Tér éino zócchota síh. táz er sáment tien góten sélbo sprâche. únde sie ín lêrtin uuélichiu sacrificia álde uuéliche ceremonias ér ín

*) Kann auch uino gelesen werden.

Ex duodecima sancus (i. qui sancit) tantummodo deuocatur. Fata uero ex altera postulantur. Caeteri quippe illic dii manium demorati. Bis septena saturnus eiusque caelestis iuno consequenter acciti. Ueiouis, ac dii publici ter quino ex limite conuocantur. Ex ultima regione nocturnus, ianitoresque terrestres similiter aduocati.

Ex cunctis igitur coeli regionibus aduocatis diis, caeteri, quos azonos uocant, ipso commouente cyllenio, conuocantur. Tunc elementorum praesules, atque utilitatis publicae mentiumque cultores, omnisque populus potestatum, quis numae multus successor indicat?

bringen sôlti. Sid er sie bechennâta. ûnde in so gesuâs uuâs. sô máhta er sie ûuh zéllen.]

55. Tie gesámenoten sih álle fóne iouis kebóte in die himelfalenza. in skînenten stérnôn.

[uuánda sô mánig cot sô mánig stérno.]

EX CONGREGATIS ALII PRAECINCUNTUR AD OFFICIA.

Tô huôta ianus tero tûron. iouis sârlinga stûonden fóre dien tûron. Álle die dâr in gân sôltôn die uuîsta be námen. dâra in fama lûto rûofendiu. uuánda si uuéibeles ûnde scúltheizen âmbaht hábeta.

Aber in demo iouis stâta hûs. [ih méino in sînemo fórziche. dâr die liûte guón sint ze stânne.] dâr tréib trâtero spûote dáz únuuendiga himel lôz éin uuîb tiu adrastia héizet.

[taz chît petrosa. Si uuás tés lîeza. uuénne ioman sólti gebûrn uuérden álde erstérben.]

Imarmene [dáz chît continuatio temporis] infieng tíe fóne dero uuérbûn springenten ringa. mít íro geuuúndenen brûst tûoche.

[Uuánda in zîto gelih uuérdent únde irstérbent ménnisken.]

Uuánda áber tres parcę iouis priefarun. sîne réda filo geuuâro seribent. ih méino cloto. [dáz tir chît euocatio. s. hominum de non esse in esse.] ûnde lachesis. [táz tir
56. chît sors s. qualiter uiuant.] ûnde atropos. | [taz chît absque ordine s. moriendi. uuánda sie in állen álteren erstérbent.] Tánne sie gesâhîn daz hêrote sih sámenon

---

Qui confestim omnes imperio iouis conuocati, in aulum caelitem cum uibrantibus uenere sideribus. Tunc ianus in limine militesque iouis ante fores regias constiterunt, ingressuros etiam cunctos nominatim uocabat fama praeconans. At intra consistorium regis quaedam femina, quae adrastia dicebatur, urnam caelitem superamque sortem irreuocabilis raptus celeritate torquebat, excipiebatque ex uolubili orbe decidentes speras peplo inflexi pectoris imarmene. Cloto uero lachesis atroposque, quoniam sententias iouis orthographae

ín daz sprâchhûs. Únde séiben iouem sîn chúninglicho gáreuuen. Sô uuáztôn sie íro gríffela. álso scrîbun súln. únde dero búocchamero flégerun. únde blânoton íro tabellas. ze scrîbenne dîe tâte únde dén rât tero hímiliscon.

PER INSIGNIA IOUIS MUNDI FIT DESCRIPTIO.

Iupiter sîn gegáreuue dô ána légende. dáz er échert ánalegeta. sô er ín sprácha gân uuólta. ána sázta er demo hóubete chúninglîchero smîdo glîzenda coronam. Únde bedáhta er den nól mít éinemo rôtemo tûoche. dáz ímo pallas tíu uuérch méistera uuórchta.

[Táz íst ter septenarius numerus palladis.
tén sî gegében hábet tíen rôtenten planêtis.]

Tára nâh úmbe téta er sînemo uuîzen geuuâte. [sô diu lúft ze óberost íst.] clásefareuue hélina. [sô diu luft níderor íst.] Tîe dir getópfôte. mít stérnahten oûgon. mánige skîmen dúrhskínen. [Uuánda dúrh tia lúft skînent tie stérnen.]

Tô réihta er mít tero zeseuuûn zuéi sínuuelbiu chlí- 57.
uue. [dáz chît zúo (sic) spêra.] êina gelîcha gólde. [sô diu súnna ist.] ándera gelîcha electro [sô der nâmo íst.] Mít tero uuínsterun ferdrúhta er sámo so línendo. sîna níunliutigun lyrun.

[uuánda sî níun séiten hábet. Síbene dero

---

studio ueritatis excipiunt, utpote librariae superum, archiuique custodes, quum senatum curiamque contrahi, et ipsum tonantem, exuuiis indusiari publice cernerent, magistratus in acta caelestiumque consultum, stilos acuunt cerasque componunt. Tunc iupiter publica et quae senatum contracturus assumit indumenta percipiens, apponit primum uertici regalis serti flammantem coronam, contegitque ex posticis caput quodam uelamine rutilante, quod ei praesul operis pallas ipsa texuerat. Dehinc uesti admodum candidae obducit amictus hyalinos, quos stellantibus oculis interstinctos crebri uibratus ignium luminabant. Tunc duo globosos orbes, quorum unus auro, electro alius praenitebat, dextra porrectiore corripuit; laeua enneaftongon chelin innitenti similis impri-

singenton planetarum. den áhtoden dero lûtreistun himelspero. den níunden dero uuázero dôzes hier in érdo. Tén êinen dôz hôret man. die ándere sínt sô ferdzúcehet. táz sie níoman ne hôret.]

Tellus skûohta ín mít cráseféreuuen scúhen. sámo grûonên sô smaragdus íst.

Er sáz áber án êinemo bizuccbe. ûzer fâuuen féderon genuébenemo. únde geféhtemo.

[Uuánda diu lúft sízzet. án dero geblûomôtun érdo.]

Fóne démo lôzta in mánega uuîs ketópfotiu. ioh kefêhtiu féreuua. [álso ín lénzen diu érda getân íst.]

Únder dien fûozen bárg er êina drízinga fúrkun.

[díu neptuni íst. Uuáz bezéichenet tíu âne tres naturas aquę. íh méino dáz sî mobilis únde potabilis únde liquida íst?]

ITEM EIUS DESCRIPTIO PER INSIGNIA IUNONIS.

Iunonis stuôl stûont níderor. gerístlîcho gegáreter.

[Níderor fóne díu. uuánda aer níderor íst dánne ether.]

58. Sî sáz kehúltiu mít íro uuízhullun. Uuás íro oûh ána getân. íro houbet pánt. keuuórhtez ûzer tíuren gímmon. Târ uuás ána díu grûoni skithidis lapidis. [tér fóne skithia chúmet. únde dánnan genámot íst.] ióh tér drâto blígskîmo ceraunio-rum díe fiurféreuue sínt. [únde fóne demo blícche genámot sínt. uuánda ceraunium grece fúlmen chît latine.] ióh tíu

---

mebat. Calceos autem smaragdineae fluctu uiriditatis herbosos uestigiis eius tellus annexuit. Insidebat autem ex pauonum pennis intertextae oculataeque pallae, ex qua multicoloribus notulis uariata pictura uernabat. Sub calceis uero fuscinam deprimebat. Huius suggestui iunonis subditus consessus, haud indecenter ornatus, ipsa uero tecto capite, lacteo quodam calumnate, praenitebat, cui gemmis insitum diadema pretiosis; nam neque scythidis uirecta, nec ceraunio rum uibrans fulguransque lumen, nec flucticolor iacyncti credebatur ab-

blâuua misselichi des iacyncti. Dia hóubet zierda álla. brâhta iunoni taumantias.

[táz chît mirabilis. tín oûh yris héizet. Yris in nube táz íst sertum iunonis. Târ síhet man ána dia fáreuua skithidis. únde ceraunii. únde iacyneti.]

Íro ánalútte uuás íro brûoder gelîh. dúrhsíhtigez fóne émezigero liebsami.

[Uuáz mág ętheri gelîchera sîn. dáane aer. sô heîter íst? âne dáz ér îo ín gûotemo íst. sî grúnzet áber diccho fóne úngeuuítere, Aęther íst îo stílle. aer uuárt óftо getrûobet.]

Íro uuât uuas kelîh yalį lapidi dér lúttęrer íst. áber daz hóubet tûoh uuás tímberez.

[Uuánda diu lúft íst túrhsíhtig. uuólchen únde nébel sínt trûobe.]

Úbe áber lieht tar ána châme. sô skíne sâr únder dien 59. úmbe hábenten nébulen. ételih clíz tero béiteri.

[Álso iz tánne féret. sô diu uuólchen únde der nébel sih pegínnent skeîden.]

Sî ín dero zéseuuun den blíg hábende. únde án dero uuínsterun éina timpanun mít prûtelichen chláfleichen. ióh târ úndere hírlîcho ersuízzende. téta sî dia érda fóne démo flôdere ernázen.

[Táz íst poeticum. dáz ter régen sî iunonis suéiz.]

---

esse profunditas. Sed totum illud sertum capitis taumantias obtulisse reginae caelitum ferebatur. Ipsius uero diuae uultus assidua perlucens gratia, fratri consimilis, nisi quod ille immutabili laetitia renidebat; haec commutationum assiduarum nubilo crebrius turbidabatur. Nam uestis eius hyalina, sed peplum fuerat caliginosum; quod tamen si appulsu cuiusdam luminis tangeretur, inter obumbrantes nebulas sudae perspicuitatis gratia praeniteret. Haec fulmen dextra, laeua sonorum bombis terrentibus sustinens tympanum, sub quibus plurimum sudans ima subiecta roscidis (i. aquosis) uidebatur inundare fluoribus. Huius uero calcei

Íro scúha uuâren sáleuue. áber diu sóla. zôh ze náht fáreuuo.

[Uuánda míttiu náht íst io finsteriu. âne ín plenilunio.]

Úmbe diu chníu hábeta sî êina bíndun míssefareuua. díu ôugta síh uuîlon óffeno. uuîlon uuárd taz tíu fêhi dar ána zegândo síh kedúnnerota. únde sô gáreuuo fersuánt. sámo so dâr fóre nîeht sólehes ne uuáre.

[Táz íst kesprôchen fóne dero féhi des méris. únde állero suébe uuázero.]

DE INTELLECTUALI MUNDO.

Sús chúninglicho gáro sízzende. scôuuoton sie fóre ín éina speram. ûfen éinemo stûole lígenda. ín mánigfalta
60. uuîs kezéichen|da. Tíu fóne állen elementis sô zesámene gedûhet uuás. táz níeht târ ána ne brâste. álles tés tiu natura begrîfet.

[Állez taz uuérlt pílde uuás sáment fóre iouis óugon. uuánda ín gótes mûote. únde ín gótes prouidentia. uuás îo gebíldot. únde sáment pegríffen. díu súnderiga mísselichi állero creaturarum. Táz íst tíu primordialis causa. día plato ideam héizet. nâh téro dísiu ánasíhtiga uuérlt kescáfen íst.]

Án déro spera uuás ter hímel áller. lúft únde uuázer. érda

---

admodum furui: quorum solea atrae noctis nigredine coloratur. Nam eiusdem genua, zona quidem diuersicolor ambiebat, quae nunc perfulgido resplendebat orbe, nunc uanescentis gratiae tenuata uarietas ita penitus obliquabat, tanquam nihil habuisset ante discolorum. His igitur indumentis decenter ornati, ante consessum in suggestu sidereo positam quandam speram celatam uarietate multiplici conspicantur, quae ita ex omnibus compacta fuerat elementis, ut nihil abesset, quicquid ab omni creditur natura contineri. Illic omne coelum, aer, freta, diuersitasque tel-

érda únde hélla. Ióh púrge únde geuuígke. ióh állero slâhta tîer. únderskeitigo ióh sámunt. Tîu spera uuás tírro uuérlte gescáft. únde bílde. Uuáz álle. únde uuáz îogelîche liute állero dîeto. tágeliches îlen getûon. dáz skînet ál ûzer démo. spîegule des píldonten gôtes. [Táz uuírt ál erséuuen ín déro spera.] Uuén ér uuólti lâzen gedîhen. álde mísse-dîhen. únde uuén gebórn uuérden álde erslágen uuérden. dáz píldota er ímo ál dâr sélbo | mít sînero hánt. Uuélih 61. lánt er uuóltî ferdôsen. álde gesâligon. uuuôste uuésen. álde bûhafte. dáz kemísselichota er ál sélbchostiger scáffare.

Tísen állelichen úrlag ín déro spero scóuuonde. ióh sképfende. hîez er ínlâzen dáz hêrote dero góto.

SATURNUS ET OPS ET CETERI PROCERES ADMISSI.

Sô uuio dô sáment íngîengin díe díu uuîha chráft íro gótheite námolose héizet io dóh gágen dîen hêresten. únde mêist gágen íro zuéi fórderon. stûonden siu ûf.

Saturnus íro fáter lázota án sînemo gánge. ióh únspûotig uuás er ís. Únde mít plâuuemo tûoche behúlter.

---

telluris, claustraque fuerant tartarea. Urbes etiam, competa, cunctorumque species animantium, tam in specie quam in genere numerandae. Quae quidem spera imago quedam uidebatur ideaque mundi. In hac quid cuncti, quid singuli nationum omnium populi quotidianis motibus agitarent, pede reformantis speculo relucebat. Ibi quem augeri, quem deprimi, quem nasci, quem occidere iupiter uellet, manu propria ipse formabat. Quam terrarum partem disperdere, quam beare, quam uastam quamque celebrem cuperet, fictor arbitrarius uariabat.

Hoc igitur fatum publicum conspicans componensque deorum senatum iussit admitti. Quamuis intus, quos innominabiles sacra uis testatur, intrarent, tamen etiam primatibus diuum, praesertimque parentibus uterque consurgunt. Uerum sator eorum gressibus tardus ac remorator incedit, glaucoque amictu tectus caput. Praetendebat dextra

trûog er án dero zéseuuun éinen fiurenten drácchen. dér daz iâr bezéichenet. sînen zágel slíndenten. dés námo sô man uuânet tia iâr zála úns keoúget.

[Táz íst fóne diu. uuánda er grece héizet tez. táz tir chît comedens. án démo námen bezéichenet tau. CCC. e. bezéichenet. V. zeta bezéichenet. LX. Sô mânig tág íst in iâre. ih méino.
62. CCCLXV. | Únde ímo gefállet táz er héize comedens. uuánda tempus frízet ál dáz tir íst. Fóne diu chît iz in bíuuurte. álter ál genímet.]

Sîn grâuui. uuás uuínterlichen snêuuen gelîh. Sô uuîo man uuândi. dâz er ábér chînt uuérden máhti.

[Uuánda iâr eráltêt ze uuíntere. únde eriúnget ze lénzen.]

Sîn chéna íst ketrágenlih únde fóllide. Únde dóh sî féselîg mûoter sî. mít chínden befángeniu. dóh pedáhta íro blûomfóhun uuât éin grásegiu hûlla. [Uuánda diu érda íst ticchesta dero elementorum. sî íst oûh féselîg. únde grásegiu.] În déro dir fólliglicho lâgen díe scázza góldes únde gimmon. ióh állero geuuáhste. únde álles tés râtes tero sámon.

UESTA.

Ze íro hábeta síh uesta. dín iro geáltera uuás.

[Fíur íst ében ált tero érdo. únde líget ferbórgen ín dien stéinen. únde ín dien érdlucheren. álso ín ueseuo campanię skînet. únde in ethna sicilię.]

---

flamnúuomum quendam draconem caudae suae ultima deuorantem, quem credebant anni numerum nomine perdocere. Ipsius autem caniciens pruinosis niuibus candicabat, licet etiam ille puer posse fieri crederetur. Eius coniux grandaeua corpulentaque mater, quamuis fecunda circumfusaque partubus, tamen floridam discoloramque uestem herbida palla contexerat. In qua totus gemmarum metallorumque census, atque omnium prouentus frugesque sationum larga admodum ubertate ferebantur. Huic uesta, quae etiam coeua eius fuerat, adhaerebat.

Tíu getórsta ioui daz hóubet chússen. uuánda sî sîn mágezoha íst. únde sî ín bármôta sô man ságet.

[Uuánda, cęlestis ignis íst ábe ęthere. únde úmbe ętherem. únde dáz chédent philoso|phi mít 63.
érdfiure gezúgedôt uuérdèn.]

SOL.

Nâh tien uuárd tára ín geeîscot. tér góldfáreuuo sol. mít sînero uuîzun suéster luna. Tén fúre fûor. sô er begónda chómen. éin rôt skîmo. púrpurun gelîcher. únde ín rôsfareuuero skôni erskéinda er álla dia fálenza. ánderen zîerdon [dáz chît stérnon] síh pérgenten.

[Táz íst tiu gáreuui des hímeles. tía uuîr séhen in mórgen. êr diu súnna ûfkánge.]

Ióh sélber iupiter túncheleta fóre sînero skînbari. uuídere uuîchender. sô er ingândo den hóubet skîmen êrist ôugta.

[Táz íst secundum rhetoricam emphaticos keságet. táz chît michellicho. latine chît iz exaggeratiue. Íh méino uuío ióh sélbes iouis stella. tíu fóre fílo glánz íst. tánne úrouge uuírt. sô díu súnna stât skînen.]

Sélben die spere die iupiter in hénde hábeta. [íh méino sélben die stellę solis et lunę.] díe skínen gágen demo speculo dés íngelégenen lîehtes. [Sîe infiengen ín síh. tíu lîeht tero góto. apollinis únde lunę.] | Áber díu ge- 64.
fêhta únde díu zîero gegáreta iuno. erblîchendiu fóne íro

Quae quod nutrix iouis ipsius, suoque eum sustentasse gremio ferebatur, caput regis ausa est osculari. Post hos candida cum sorore sol auratus expetitus; qui mox ut coepit ingressui propinquare, purpurae rutilantis puniceus quidam fulgor anteuenit, et rosulenti splendoris gratia totam aulae ipsius curiam obstupefactis caeteris ornatibus illuminauit.

Ast ubi primos honorati capitis radios ingressurus immisit, ipse etiam iupiter paululum retrogressus sub immensi nitoris lumine caligauit. Spere uero orbesque, quos dextra sustinebat, ueluti speculo cognati refulsere. Iuno autem diuersicoloris illustris ornatibus, ac uaria uelut speculo

liehte. sámo so fône gelégenemo spiegele. uuárd sî in uuîzero héiteri.

[Álso diu lúft îo dánne íst. sô diu súnna ûfkât.]

DESCRIPTIO ESTIUI TEMPORIS.

Apollinis corona uuás keríngtiu únde glîzendiu. Zuélif tíurero stéino glízemen hábeta sî. [dáz sínt zuélif mánoda des iáres.] Trî uuâren án sînemo énde.

[dáz sint triu súmerzeichen. gemini. únde cancer únde leo. Úbe dû diu ne bechénnist. tíu zéigot tir maior ursa. Uuánda sô sî chúmit in altitudinem cęli. sô sínt gemini gágen îro chrélûn. cancer gágen dien fórderen fûozen. leo gágen dien áfteren. Sélbiu ursa íst zû demo nórde. mánnelichemo zéichenháftiu. fône dien síben glátên stérnôn. díe áller der liut uuágen héizet. únde náh éinemo glóccun ióche gescáffen sínt. únde ében michel sínt âne des míttelosten. Uuélee uuâren dâráná?]

Lichinis [tér purpureus íst. únde dánnan genámôt íst. táz er lucernę gelîh íst. díu grece lichinis héizet. Dér íst geminorum. únde iunii mensis. uuánda dánne purpurei flores chóment. Áber] astrites [íst éin uuîz stêin. genámoter ab astro. dáz chît a stella. uuánda man dâr ínne sihet sámo
65. so | éinen stérnen uuárbelôn. Dér íst cancri únde iulii. uuánda er gelîch íst tien uuîzen. únde ében míchelen zuéin stérnon. díe in cancro méisten sínt. únde aselli héizent.] Ceraunos [íst éin fáleuuer stéin. fône fulmine gehéizener. Dér íst leonis. únde augusti. uuánda diu súnna dánne prénnet. sámo so blíg fíur.]

Tíe gemmę benâmen dáz mít téro drâti íro skîmon.

---

cognato luminis gemmarum luce resplendens, candentibus serenis enituit; erat enim illi in circulum ducta fulgens corona, quae duodecim flammis ignitorum lapidum fulgurabat. Quippe tres fuerant a fronte gemmae: lychnis, astrites, et ceraunos, quae eius effigiem reuerendam a cognitione conspi-

dáz in ánasêhente ne bechnâten. Únde einiu uuás kenómen sô man chád ûzer démo gílse cancri. ánderiu ûzer leonis ougôn. díu drítta ûzer démo énde geminorum.

[Dáz chád man fóne díu. uuánda sie díen geliche sínt. álso iz keságet íst.]

UERIS.

Ándere sêhse skínen án díen sîton dero coronę. Déro íst éiner smaragdus.

[állero stémo grûonesto. fóne amaritudine gehéizenen uuánda îo grûone éiuer íst. Tér íst kegében tauro ûnde maio. uuánda dánne íst loúb únde grâs in ale grûonî. Taurus íst únder demo síbenstirne. únde sîn hoûbet íst mít fínf stérnon sô gescáfôt. táz man éinen síhet án dero mûlo. éinen án demo uuínsteren óugen. zuêne án demo zéseuuen zesâmine chlébente. díe fûre éinen gezélet sínt. Zuéne án dien hórnen. Déro zuéio íst ter zéseuuo. rôt únde filo óffen. Díe fínfe héizent la|tine suculę. greco hîades.] 66.

Ánderer héizet scithis

[fóne scithia dánnân er chúmet. Tér íst óuh crûone. álso dîu érda íst in aprili. sô diu súnna gât in ariete. Án arietis hórnen stânt filo gláte stérnen fiere. nâh tien hórnen gechrumpte. Díe mág man oúh uuóla bechénnen fóne demo síbenstírne. uuánda sie uuésterhálb sîn sínt. úude únder zuísken ándere nehéine ne sínt. âne des trianguli. daz deltâton (*sic*) héizet. táz mít úndarlíchen stérnon gebíldot íst. Áber aries híndersíhet sîh ze tauro. únde bedíu sínt óuh sîne posteriora

---

cientium uibrantes radiorum fulgoribus occulebant. Quarum alia cancri cerebro, leonis oculis altera, geminorum fronte assumta tertia dicebatur. Aliae sex ex utroque latere rutilabant, quarum smaragdus una, scythis altera,

bechéret óstert. zû díen fíer stérnon. die ûns oúgent. ín zîlun stânde. sámo so ába fersnítenen taurum ze dien lánchon. Mít tíen béinon tréttot ér cętum. tér ímo súnt hálb íst.]

Ter drítto héizet iaspis.

[fóne aspide serpente dér in ín demo hôubete tréget. sô man chît. únde dér íst qúh éteuuaz crûone. álso oúh in martio éteuuaz pegínnet crûen. sô diu súnna íst in piscibus. Tér piscem bechénnen uuélle dér aquilonius héizet. tér séhe fóne cornibus arietis uuóla férro uuéstert. nórdhalb tes signiferi. dâr síhet er éin fílo skînbarîg triangulum. uuîto indânez. únde ióh ûzer fínf stérnon. die án dien órten. únde án dien sîton stânt. kebíldotez. Án démo bechénne sîn hóubet. Tánnan férro súndert. síhet man án demo signifero dáz kemáhcha triangulum. ûzer fier stérnon nâh ében míchelen. álso gebíldotez. álso in arithmetica diu mínnes|ta pyramis kemâlet íst. Íh méino dáz trî stérnen daz triangulum máchont. únde der fierdo. réhto in míttemen stât. Án démo bechénne des mínneren hóubet. tér notius héizet. Fóne díen zuéin triangulis píugent síh ûf ôstert íro uincula. mít tîen die zágela zesámine |gechnúpfet sínt. Ín demo bíugen síhet man pegasum. sámo sô únder zuísken físken betânen.]

67.

Únder dero gimmon grûoni. skínen demo mére féseligiu lîeht.

[uuánda diu lénzesca súnna getûot féselen diu méretîer.]

únde díu sûozi des ínneren blícches. erskéin díen rínnenten uuázeren.

[uuánda oúh tíu núzze uuérdent in lénzen.]

---

iaspis tertia uocabatur. Inter quarum uirorem foeta mari lumina coruscans fronti quaedam interiori suauitas resplen-

AUTUMNI.

Témo in mîttemen stânden iacincto uuâren gefûoget péidenhálb dentrides ûnde eliotropios. Tîe stéina gegrásegotun dia érda in guíssen hérton dero zîto. Tîe man sâget ímo ze sînemo dioneste brâht hâben. díe zesámine gerárten zuêne gnôza hérbest ûnde lénzen.

[tía éina temperiem máchont. ûnde éina léngi dero tâgo ióh tero náhto? Eliotropios íst crûone mít plûotfáreuuen strímon. díe ióh téro súnnun skîmen | blûotfáreuuę. ûnde tûnchele gemáchont. 68.
ûbe er ín éinemo bécchine fóllemo uuázeres ûz ketrágen huírt. Pedíu hábet er dén námen. dáz er sûnnauuéndiger hêizet. Dér íst uirgini ûnde septembrio gegében. uuánda diu grûoni ín démo mánode begínnet kân in rêti. Álso dû fône demo mêren septentrione leonem bechénnen máht. tér ûnder ímo íst filo ôffenero stérnon. sô máht tû ûnder leone séhen éina smála strâza ûndarlichero stérnon. díe ydram mâchont. ûnde díh réhto léitent ze uirgine. Tía bechénnest tû sámfto. uuánda sî óffenero stérnon íst. ûnde gescáffeniu. álso éin ûnebensîtig quadratum. Târ síhest tû sia sûnthálb tes signiferi. álso dû ôuh geminos ûnde aquilonium piscem nórdhálb síhest tes signiferi. Dentrites uuírt keântfristot arboreus. uuânda dentros grece arbor chît latine. Dâz íst êin uáfeuuiu gemma. díu ôuh sucinum héizet. tíu ûzer den bóumen dîuzet. álso flíed ûnde hárz ûnde diu ába dien bóumen ín dâz uuázer fállendo ze stéine erhártet. Tíu íst mît réhte gegében libre ûnde octobrio. uuánda dánne fáleuuet taz loúb. ûnde

---

debat. Hiacynthos, dentris, etiam eliotropios utrinque compacti. Qui lapides coloribus suis terras ratis temporum uicibus herbidabant; quos ei ad obsequium numinis recurrentes uer dicebatur et auctumnus munere contulisse.

dánne suízzet méist ûzer dien bóumen. Iacinctus íst náh temo blûomen gehéizen. Únde uuánder uuêitiner íst. únde uuîlon túncheler. bedíu íst er scorpioni gegében únde nouembrio. ín démo nébel únde túncheli íst. Uuárte des mánen férte. sô er ûzer leone gánge. ér léitet tíh êr. er ze
69. dehéinen stérnon chóme | fúre uirginem gándo ze libra. dáz sínt zuéne stérnen gnûog míchele. díe chele scorpionis héizent. Sélber scorpio hábet tuuéres án demo rúkke zuêne gláte stérnen ében míchele. díe fílo réhto enchédent tíen dánnan ûf síh zíllenten stérnon serpentarii. dér ûfen scorpione stât. túrh tíe zuêne mítte íst tes mânen fárt. únde ánderro planetarum. Fóne díen máht tû ín bechénnen. uuánda án ímo die zéichenháftesten sint.]

HIEMIS.

Táz áftera*) téil dero coronę. uuás zesámine gehéftet ûzer ydathide.

[dér fóne demo uuázere genámot íst. únde oúh enidros héizet. uuánda man dâr ínne síhet. sámo so éinen brúnnen spríngen.]

Únde ûzer adamante.

[dér demo háselnúzechérnen gelîh íst. únde den nîoman ferbréchen ne mág. âne geuuílohten ín demo búcchinen blûote.]

Únde ûzer demo cristallo.

[dér fóne glacie genámot íst. tánnan ûz man chît táz er uuérde. Ydathides uuírt kegében aquario únde februario uuánda iz tánne fílo régenôt. Aquarius íst zéichenhafte. án díen béinen mêr dánne er fóne dien béinen ûf sî. únde án zuéin

*) Es steht áftero.

Posterior autem pars corone ydatide adamante et cristallo lapidibus alligabatur. Hos enim hiems undosa genuerat.

stérnon zesámine chlébenten. díe án sínemo uuínsteren téile sint. téro hálb er ze capricorno bechêret íst. târ er urzeum hábet. Áber capricornus íst zéichenháste fóne demo lacteo circulo dér úber | sîn hóubet cât. únde óuh taz er áfter há- 70.
bet fóre demo zágele drî stérnen uuîto ze gréite. únde níder gebógene. ándere drî án demo zágele déro sélbun geskéfte. áber ûf kebógene. Témo íst adamans sáment ianuario mít réhte gegében. dúrh tía hérti álles tes tánne gefróren íst. Cristallus íst sagittario únde decembrio gegében. uuánda in démo mânode îsên gestât. Sagitarius íst éin fílo óffen zéichen. únde uuóla geskéidenez fóne dien ánderen. Sîn gescáft íst nâh alsólih. sô dés mínneren. a. Der fórdero teil íst uuîzero stérnon. der áfter téil dér ze capricorno síhet. tér hábet éinen rôten stérnen. mêren dánne die ándere sîn.]

ITEM DE EIUS HABITU ET FORMA.

Tû uuândist sélbiz taz sîn fáhs unésen gúldinez. únde sîne lóccha gefédelgoldôte.

[Fédelgóld. táz chît fílo dúnne góld. uuánda sô man iz túnnesta geslâhen mág. táz héizet brattea. i. lamina tenuissima.]

Án demo ingánge hábet er éines scônis chíndes kelîchi. [uuánda diu súnna in mórgen chíndiskiu íst.] áber ín míttemo gánge êines trâtes iúngelinges. [álso oúh tiu hízza stárchesta íst ín mítten dág.] áber án demo ûzlâze [íh méino ze âbende] éines | erlégenes álten. Tóh súmelichen 71.
dûohti. dáz er zuélif pílde oûgti.

[nâh tîen zuélif stúndon des táges.]

Ipsius uero diui auro tinctam caesariem comasque crederes bratteatas. Facie autem mox ut ingressus est, pueri renitentis, incessu medio iuuenis anheli; in fine senis apparebat occidui; licet duodecim non nullis formas conuertere crede-

Ér uuâs sélbo fiurin.

[táz skînet án sînero hêizi.]

Sîne fûoze sint kefideret.

[táz skînet án déro snélli.]

Sîn láchen geuuórmôt. áber filo hárto góldrôt. Án dero uuínsterun trûog er éinen rôten skílt.

[uuánda sélbiu diu súnna éinemo skílte gelîh íst.]

Án dero zéseuuun éina brínnenta fácchela.

[Álso die poetę ságent táz álliu diu uuérlt lieht hábe. fóne apollinis fácchelo.]

Sîne scúha uuâren geliche. únde órcholchine.

[Piropos chît uisio ignis. álso dâz metallum oúget uisionem ignis. tánne góld. únde zuifalt chúpferes zesámine gegózen uuírt.]

LUNA.

Pî imo stûont sîn suéster luna. mít mânmentsámero únde líndero ánasihte.

[uuánda sî ne uuíderslâhet tiu oúgen nîeht. sô diu súnna.]

Únde sî enfieng íro lieht. fóne des prûoder lampade.

[uuánda íro ne máhti nîeht eclipsis keskêhen. úbe sî iz fóne íro sélbun hábeti.]

PLUTO ET NEPTUNUS.

72. Náh tîen uuúrten | ín ferlâzen iouis prûodera. éiner uuás fóne demo méreuuâge plánuer. ánderer uuás fóne náhtlichemo scáteuue plêicher. Íro îouuéderer trûog sîn

---

retur. Corpus autem eius flammeum totum, pennata uestigia, pallium coccineum, sed auro plurimo rutilatum; sinistra autem manu clypeum coruscantem, dextera ardentem facem praeferebat. Calcei uero similes ex piropo, quem iuxta lunam leni quodam teneroque uultu ex fraterna fulgorem lampade resumebat. Post hos admissi fratres iouis, quorum alter maritima semper inundatione uiridior, alius lucifuga inumbratione pallescens; in capite uterque dominandi

diadema álso chúning sólta. Einer trûog uuízez únde ébenfárcuuez tero grâuui des féimes. únde des méres sálzes. ánderer trûog keuuórhtez ûzer ébeno. únde suárzez fóne dero héllolichun náhttímberi. Tér uuás rîchero dánne der brûoder. únde gechíster fóne átehaftemo geuuínne dero gebórnon.

[uuánda diu hélla ferslíndet ál daz ter lébet. sî ne uuírdet nîomer sât.]

ter ánder uuás fôre mícheli. únde fóre héui erbárôt. únde feruuérfende mít nôte guúnnenen rîchtuom.

[Míchel íst ter méres. únde ín uuélla síh héuendo álde ín céssa. uuírfet er ûz táz er îoner guán.]

STIX ET PROSERPINA.

Íro chénâ uuâren úngelîh. Uuánda díser. [íh méino neptunus.] práhta mít ímo sîna chénun [stigem. | dáz chît 73. purificationem] állero góto mágazohun. únde gástkébun.

[Uuánda dîi terrestres ne uuúrtin nîomer celestes. úbe síe ín stige palude ne uuúrtîn purificati. Díu toúfi gáb ín celeste consortium. Fóne díu ne múoson die góta síh níeht fersuéren be stige.]

Áber pluto brâhta éina dîernun. [íh méino proserpinam.] uuáhsennes mándaga.

[Proserpina dáz íst álles érdrâtes tîehsamo. díu íst puella. uuánda érdsamo iâro gelîches. níuuer chúmet.]

---

sertum pro regni conditione gestabat. Nam unus albidi salis instar candidum atque spumarum caniciei concolorum, alter hebenum ac tartareae noctis obscuritate furuescens, qui quidem multo ditior fratre, et semper eorum, quae gignuntur conquisitionibus opulentus; alius uero propter molem elationemque corporis renudatus ac despuens diuitias oppressione quaesitas. Uerum utrique diuersa coniux; nam hic nudus omnium nutricem deorumque hospitam secum ducit; ille puellam accessibus (i. incrementis) gra-

Tíu sâ chórn gébe íro bêtâren. dáz sie íro geheízên ze gêhenne dia êncegostun.

[Pedíu héizet sî oúh échate. dáz chît centum. uuánda der érduuûocher ófto chúmit zênzegfáltiger.]

MARS ET LIBER.

Sô uuûrten dô ínferlâzen iouis sûne. Têro zuéio uuâs ter fórderoro éin rôt iúngeling [uuánda sîn stérno rôt íst] ûnde slíndare ióh târstesaro des plûotes.

[Pedíu héizet er mars. álso mors.]

Tér ándet uuás mâmmende. únde mínnesam. [Uuáz íst húgelichera ûnde mínnesamera uuîne.] Sîn rêbemezers 74. ân dero zêseuuun trágende. | ûnde sînen slâfmáchigen chôpf ân dero uufnsterun. Ióh spilogerner cháð man dáz er uuâre. Sîne génge uuâren scránchelige. Únde feruúndene fûne dero trúocheni des stárchen uuînes.

CASTOR ET POLLUX.

Náh tien châmen zuêne brûodera gelîcho getâne.

[uuánda sie gezuínele sínt. êinero mûoter chínt. tíu leda hîez. náls éines fáter.]

Dér éino châm mît táges stêrnen. ânderer mít náht stérnen.

[Uuánda man ín íro ortu. únde ín íro occasu den êinen síhet âne den anderen. pedíu chît man dáz ter éino sî des táges. ânderer dero náht. Ter minnero dér pollux héizet. tér gât êr ûf. mít éi-

---

tulantem, quae ita plerumque frugem exposcentibus tribuit, ut magni numinis uota sint eidem redhibere, centesimam. Dehinc admissi tonantis ipsius filii. Inter quos primus quidem ruber iuuenis, ac uorax omnium sititorque etiam sanguinis gradiebatur. Alter suauis et comis, falcem dextra, laeuaque gestans cratera somnificum, ac pronus in petulantiam ferebatur. Huius gressus incerti atque olacis temeti madoribus implicati. Post hos duorum una quidem germanaque facies; sed alius luce sidere, noctis alius refulget.

nemo michelemo stérnen. dèr án sînemo hóubete skînet. Án dés fûozen skînet ter gemácho. uuóla filo mínnero. Únder dien zuísken skînent trî. die éin lángez triangulum máchont. Téro sint fínfe. ándere fínfe sîhest tû án demo mêren dèr castor héizet. Tér hábet tára gágene den mínneren án demo hóubete. dén mêren án dien fûozen. únde óuh éin triangulum stérnon únder zuísken. Ze déro uuîs sínt téro zéichen gelîh tîe sélben gelih uuáren. dóh pollux mínnero bediu sî quánda êr échert homo íst. únde castor méroro. uuánda er óuh deus íst. álso iouis sún sól.]

HERCULES. 75.

Sô chám dô éiner mícheles mágenes. sôliches man êr ne gehôrta. únde fo geéinoter síh ze éruuérenne álles úngefûoris.

[Uuánda hercules állen monstris síh fo eruuéreta. dáz chît állen egetîeren. Uuáz sínt áber égetier. âne éigesin gelîchiu tîer. Sô ydra uuás. únde arpię. únde centauri. án dien er sígo náin,]

Aber iuno uuárteta mít tuuérên óugon. án sîne grôzen árma. únde án sîn gûollih kéinôn.

Uuâren óuh ánderiu uuîb chîesende. uuér er únder ín uuâre.

[dáz chît. uuîolih er únder dien ánderen uuâre.]

Téro uuás éiniu máged. ánderiu uuás mûoter állero gebúrtô. Éiniu lóbeta gehîte. ánderiu úngehîte.] Énero uuás kehénde der bógo mít temo chóchere. [uuánda sî uenatrix íst.]

Dehinc quidam roboris inauditi et exstirpandis semper aduersitatibus praeparatus. Sed eius miros lacertos rictusque cleoneos (i. nobiles) sublimis iuno cernebat, quis inter eos decernentes feminae; quarum una uirgo ferebatur, alia generationum omnium mater; illi arcus cum pharetra, huic

tírro licheta dáz zíero gerígena geflúhte. ûzer gedúngenên róson. [dáz man brûten máchot.] Tía máhtist tû gérno
/ 76. séhen glîzenta. | únde hóren chóson álle lústsamina. únde gérno erstínchen tóumenta fóre íro hírlichun stángmachúngo. únde chóssôn *(sic)*. únde íro líde hándelon. únde chélen náh íro mínnon. Tíe châden sie uuésen méistrun állero chíuski. dóh sî uuâre mûoter álles nîotes. únde állero uuúnnolichi.

[Uuánda zuô ueneres sínt, éiniu pudica ánderiu inpudica.]

CERES.

Sáment tíen gíengh *(sic)* tíu liebsama ceres.

[táz chît chórngéba. Uuéliu íst táz âne diu érda?]

Éin suâre uuîb. [Uuánda sô suâre íst tiu érda.] Állero lándo bûuua. únde ménniscon zúgedâra.

UULCANUS.

Chám óuh éin hálz smíd.

[Uuánda fíur hábet îo úngréhten gângh. únde iz príchet îo ze éin uuéderro hénde. sámo sô der hálzo.]

Únde dóh er lúftlîh kehéizen sî.

[Zíu? uuánda fóne dero lúfte chómemt tiu blígfiur. únde bedíu ságent fabulę. dáz ín iuno

---

rosis decussatim uinculatis sertata contextio. Quam et conspicere nitentem, et fantem audire dulces illecebras, et attrahere flagrantissimi spiritus halatibus redolentem, et osculis lambere, et contingere corpore, eiusque uelles cupidine suspirare. Quae quidem licet amorum uoluptatumque mater omnium crederetur, tamen eidem deferebant pudicitiae principatum. Cum his grata ceres admodum grauis femina, alumnaque (i. cultrix) terrarum ac nutrix mortalium uidebatur. Quidam etiam claudus faber uenit, qui licet crederetur esse iunonius,

stieze ábe himele. únde er in lemnum fállendo hálz uuúrte.]

Dóh uuás er sô eraclitus ságet. pehéftâre állero dero uuérlte.

[Uuélih téil dero uuérlte. íst âne fiur? | Áber 77.
dóh sint tríu fiur ze uuízenne. Ein fiur íst iouis. únscadeháftiz. ánderiz íst uulcanus scádonde án dien blícchen. daz trítta íst uesta. dâr uuír únsih pî uuármen.]

FORTUNA ET RELIQUI.

Dô chám oúh állero dîernon ferchrôndosta. únde diu — to fóne únstâtero gnúhte. únde uuíderuuártigero in dagáltlîchero liehti. suépferlichô sprúngezta.

[Sî gáb uuîlon filo. filo nám si oúh. Díu íst uuíderuuartig gnúht. Táz téta si oúh káhes. únde ungeuuândo. únde sámo so sprángondo.]

Día héizent súmeliche sortem. súmeliche nemesim.

[uuánda sors latine. únde nemesis grece éin bezéichenent.]

Súmeliche héizent sia uuîlsalda. súmeliche chráftelôsi.

[Uuánda umbe infirmitatem. uuúrten lôz fúnden.]

Uuánda sî áber in uuîtemo scôzen. álle uuérltzîerda trûog. Únde sî súmelichen gáhes mûotes káb. Súmeliche róufende. álso dîernon spîl íst [îh méino íro gûot in zúchendo]. | Súmelichen mít temo stábe daz hóubet in ér- 78.
nest préchende. [álso sî dîen tûot. tîen sî íro geédele nímet. únde síe scálchet.] Ióh tíen sî fóre zártota. dîen sélben uuárta sî blíuuendo daz hóubet. mít tero fiuste.

---

totius mundi ab eraclito dictus demorator. Tunc etiam omnium garrula puellarum, et contrario semper fluibunda luxu, leuitate pernix desultoria gestiebat. Quam alii sortem asserunt, nemesimque non nulli, tychenque quam plures, aut nortiam. Haec autem quoniam gremio largiore totius orbis ornamenta portabat, et aliis impartiens repentinis motibus conferebat, rapiens his comas puellariter, caput illis uirga comminuens, eisdemque. quibus fuerat eblandita, ictibus crebris uerticem complicatisque in condilos digitis uulnerabat.

[Uuáz íst tíu ſúst. âne sô diu hánt síh petûot. Tánne bérgent síh tie fingera. únde óugent síh tie chnóden.]

Sô díu gesáh parcas prîeuen. álliu díu ín iouis hóue getân uuúrten. líuf sî dára ze dîen brîefpûochen. únde ze déro hántsamun pagina. [día sie héizent albo.] Únde síh fertrûende. zúhta sî dáz sî dâr sáh. ze íro úngeuuândun gebrîefedo. In dîen uuórten. dáz ételichiu gáhes chómentiu. dero díngo ríhti geírtîn.

[Uuánda sî tûot sô úngeuuânden uuéhsal. sámo sô gótes penéimeda ín sînemo albo féste ne sî. únde álliu díng fóne íro geuuálte stúzzelingun geskéhen.]

78. Uuánda sî áber díu ne máhta tûon. únforegeuuízeniu. díu dô îu ermâret hábeta. díu fóresíhtiga réda dero úrhabo. tíu ánazócchota sî síh tóh.

[Uuánda mánige uuândon. dáz nehéin gótes prouidentia dia yuérlt ne rihti. únde álliu díng âne órdena tuuárotîn. únde âne úrhab.]

Náh íro dúzen die ándere sáment zû.

CONSESSUS CELITUM.

Tô sáz sélber iupiter án sinemo stûole. únde híez tie ándere álle be hêri sízzen. Tô intbábeton scône sídellâ. día himeliscun mánigi. Únde éin zîero gáro chínt. kehôt stílli mít sînemo chétefingere. úber den múnt kelégetemo.

[Táz

Haec mox ut facta conspexit omnia quae gerebantur in iouis consistorio subnotare, ad eorum libros et pugillarem paginam cucurrit, et licentiore quadam fiducia, quae conspexerat, inopinata descriptione corripuit, ut quaedam repente prorumpentia uelut rerum seriem perturbarent; alia uero, quae causarum ratio prospecta uulgauerat, quoniam facere improuisa non poterat. suis tamen operibus arrogabat. Post hanc uulgo caeteri deuenere. Iupiter tunc solio resedit, praecepitque cunctos pro meriti ordine residere. Tuncque subsellia flammabunda coetum suscepere sidereum. Uerum quidam redimitus puer, ad os compresso digito salutari, silentium commonebat.

Con-

[Táz íst ter nahôst temo dûmen stât. tér oúh index héizet. Mít témo chétent síh îo nóh saraceni. áfter áltemo síte. Táz kezîerta chínt íst cupido. démo cupidini úngilîchiz. tén man nácheten mâlet. uuánda er deus turpidinis íst.]

Tô gedagetôn síe álle. únde fernâmen dára uuért. Dô spráh iupiter.

IUPITER INSINUAT DIIS. NUPTIAS UELLE FÍLIUM.

Úbe míh ne scúnti mîn gûotuuilligi. mínen tóugenen 79.
uuíllen mít iú áhton. Únde úbe míh ne lústi fúre íuuih
príngen. dés mīr suígentemo sámo uuóla spûoti. ánderes
uuío máhti íh éinrâte gefrúmmen mîne benéimeda. Únde
nîoman ne máhti eruuénden mîn gebót. dóh er síh oúh
péitti únmûozhafto dára gágene strîten. Áber únfrôlih rât.
uuírt íuuih páz ferhólen. únde báz uuírt fersuuîget léidsam
uuíllo. [Zíu?] Nío síe irmârte. diu hérzen ne léidegoen.
Sô míh áber lústet húgelichiu díng ze áhtonne. Únde mî-
nen sún ze féstemo gehíleiche síton fóre íu góten. Sô íst
únnúzze den rât íuuih ze hélenne. | Mîn lîeba gemâgeda 80.

Conticuere omnes, intentique ora tenebant.
Tunc iupiter coepit;
Ni nostra astrigeri nota benignitas
Conferre arbitrium cogeret intimum
Et quicquid tacito uelle fuit satis
Id ferre in medium collibitum foret;
Possem certa meis promere ductibus,
Nec quisquam illicitis tollere nisibus
Concertans cuperet iussa deum patris.
Sed tristis melius censio clauditur;
Atque infanda premit sensa silentium;
Ne uulgata ciant corda doloribus.
At quum leta patrem promere gaudia,
Et certo deceat foedere pignora
Palam perpetuis iungere nutibus;
Cassum est nolle loqui sensa decentia.
Uobiscum ergo dii grata propinquitas

sáment iú líchet mir ze áhtonne mînes sûnnes uuíllen. únde dúnchet mir réht. mít íuuer góte gelúbedo geféstenôt uuérden. sîne bedígeda. dîe ze fóllonne sínt. Únde dáz mít réhte ligen ín mînemo sínne. Nóh árdingún ne íst mir ána díu mínna. díu míh níeht éin ne duuínget. álso sî oûh ánderro fátero mûot tûot. Núbe oûh tár úmbe. dáz er íst mîn tríuua. Mîn spréchen. mîn únst. Mîn uuâre hóldo. Mîn getríuua uuíderfárt. Chúndâre mînes uuíllen. Uuíhin êra. Ér éino uuéiz tía mánigi dero góto. Ér chán gezéllen die glîzenten stérnen. Uuélih uuîti án dien hímelgíbelen sî. Únde uuélih íro hóhi sî. Únde uuío mánige trópfen des méres sîn. Únde uuío mánige uuíderzuccha êr tûe án
82. demo stâde. | Uuélih pánt zesámine hábe díu míssehellen elementa.

[sô fíur únde uuázer íst. lúft únde êrda. Tés íst álles mercurius únderchleine. uuánda sermo grúndet táz ál.]

Mít témo íh ióh mîn sélbes kehíleiche féstenon. Nû mág keskêhen daz pietas éiniu gezâlôt. uuáz sîn gehôrsama

---

Conferre studium est uota propaginis.
Aequum quippe puto federe celitum,
Quae sectanda forent orsa probarier.
Nostis maiugenam pignoris incliti
In nostris merito degere sensibus;
Quae nec frustra mihi est insita caritas,
Ut sueuit patria stringere pectora.
Nam nostra ille fides, sermo, benignitas,
Ac uerus genius, fida recursio,
Interpresque meae mentis honos sacer.
Hic solus numerum promere celitum,
Hic uibrata potest noscere sidera.
Quae mensura polis, quanta profunditas,
Qualis sit numerus marmoris haustibus,
Et quantos rapiat margine cardines, (i. reditus)
Quaeque elementa liget dissona nexio;
Perque hunc ipse pater foedera sancio;
Sed forsan pietas sola recenseat,
Quae parens probitas munera pensitet,

gûoti. dîonestes ketùoe. Tér dero súnnun rós fúre lóufende. áber ze íro iruuíndet. ne îlet tér in dîonestmánnes uuîs na? Ióh sînên féterôn [uulcano neptuno plutoni.] íst ér sô gedîene. dáz ín zuîfele sî. uuás er éigenòsto sî. Nû ládont ín ze hîion sélben die zîte. uuóla daz ferdîenonten mít lóbesamen árbeiten. únde sîn sélbes chréftîg éllen. héizet ín nù ána gehîien.

ITEM QUALIS SIT QUAM ADAMAT.

Nû íst ímo gelîchet éin dîerna fílo chúnnig. únde ímo ében flîzig. Áber sô íst iz kelégen. dáz sî búrtig fóne érdo. sín hábe ze hímele. [Sî uuíle hímeliskiu uuérden. | dóh 83.
sî írdiskiu sî.] Únde tûot sî ófto día fúrefart. ûfen drâten réiton. [dáz chît. íro rósken sín fúre séndet sî.] Únde fárendo [dâz chît. íro mûot récchendo.] úberstîget sî ófto día sínuuelbi des hímelis.

[Uuánda sî dénchet. tés ûzerhalb tero uuérlte íst.]

Nû íst ze áhtonne mít iú góten. ír dir óuh pechénnent ín érdo íuuera uuésteruuât. [díu ín den chîlechon líget kehálten.] dáz íro sô gebórnero díe chínt uuága. ne tûen nehéina tára.

Qui phoebi anteuolans saepe iugalibus,
In sortem famuli nonne relabitur?
Hic quoque sic patruis seruit honoribus,
Ut dubium proprium quis mage uindicet;
Illum conubio rite iugarier
Suadent emeritis secla laboribus,
Et robur thalamo flagitat additum.
At uirgo placuit docta quidem nimis
Et compar studio, sed cui terreus
Ortus, propositum in sidera tendere,
Plerumque et rapidis praeuolat axibus,
Ac mundi exsuperat saepe means globum.
Cunae ergo officiant, quo nihil editae
Censendum superi, quique crepundia
Terris recolitis uestra tenerier,
Quae occultant adytis sacra latentibus.

[Ír sálut ténchen. unío sí uuérde immortalis ex mortali.]

Kébe man sie zesámine mít héilesode. dáz íst kezâme. [dáz líchet mir.] Unde fúllên sie den hímel. únserro néfôn.

DEORUM FAUOR ET CONSENSUS.

Nâh tîen uuórten. uuárd is fólchete. állez taz hérote. Únde chádén álle dáz man iz hálto frúmmen sólti. Únde légeton sie zû ze iouis rédo. dáz oúh ánauuertes tîe mén-
84. nisken. ín dero góto zála genómen uuúrtîn | tîe dehéin zéichenhaft púrlichi íro líbes. álde íro sínnigi. díu ióh mêist uuírde máchôt. erhéue ín dia hímelgelúst. únde ín dén uuíllen dára géronnes. [álso philologia dára géreta.] lóh sâr únder ánderen. díe fóne egypto sint. [sô isis íst. únde osiris.] álde fóne thebis. [sô cadmus íst filius agenoris.] eneas únde romulus. kebríefte góta hiezîn. Únde ándere dâr míte. die sîd íro líbe. íro líumendigo námo ze ánderen góten gestôzen hábet. Dáz sie nâh írdiskên líden dero góto hûsknoza sîn.

Ioue dáz ál gelóbontemo. hiez man sâr eina getrágenlicha frúmum. únde bérlicha. díu philosophia hiez. tîa sél-

---

Iungantur poribus, nam decet auspicis,
Et nostris cumulent astra nepotibus.

Sed postquam iupiter finem loquendi fecit, omnis deorum senatus in suffragium concitatur, acclamantque cuncti fieri protinus oportere adiiciuntque sententiae iouiali, ut deinceps mortales, quos uitae insignis elatio et maximum culmen meritorum ingeniumque in appetitum caelitem propositumque sidereae cupiditatis extulerit, in deorum numerum cooptentur; ac mox inter alios, quos aut nilus dabat, aut thebae, aeneas et romulus, aliique, quos postea astris doctrinae nomen inseruit, designati celites nominentur, ut post membra corporea deorum fierent curiales. His quoque annuente ioue, iubetur quaedam grauis insignisque foemina, quae philosophia dicebatur, hoc superi

bun frôno éinunga an êrînen tábellon gescríbena. mâre getûon áfter állên hímelríngen. únde vuégen.

Tára zûo gebôt iuno. dáz sie álle des trítten dáges frûo châmîn dára in dîe fálauza. | dîe in lacteo zirculo 85. iouis sprâcha állero námohaftestun máchont.

[dáz chît. târ díu námolichosten díng ergânt.]

Táz téta sî. sâr ze gefrúmmenne den gehîleih. únde dîe brûtloufte dero júngon.

Sô in énde gesáztero sprâcho. stûont ter chúning sélbo ûf. Állíu dero góto mánigi eruuánt. ze íro hérebergon [târ sie stationarię stellę fôre uuâren.] álde ze íro férten. [án dien sie fóre uuâren.]

Explicit primus liber incipit secundus.

CONSULTUM IOUIS PHILOLOGIAE INNOTUIT.

Hína ze âbende uuárd. kîeng ter mâno ûf. mit sînemo gestérnôten brîdele.

[dáz chît ân dés prîdele guónehêite îst stérnen ze málenne.]

Áber ze ôugon bringende. nâh sûnnun sédelgange dîe skînenden stérnen. Únde bootes hérosto dero nórdzéicheno zúnta die uuágena.

[Uuánda er plaustris fôlget. tîe êben glât sînt fácchelòn. dánnan uuírt er sîe geséget zúnden.]

---

senatus consultum aeneis incisum tabulis, per orbes et compita publicare. Tunc iuno condicit propter praedictorum thalamum iuuenum et nuptialia peragenda, uti postridie omnis ille deorum senatus in palatia, quae in galaxia iouis arbitrationem potissimam faciunt, diluculo conuenirent. His igitur actis, solio rex ipse surrexit, omnisque ille deorum numerus sedes proprias cursusque repetiuit.

LIB. 2.

Sed purum astrificis caelum scandebat habenis
Nox reuocans merso fulgentia sidere phoebo.
Ardua tunc senior succendit plaustra bootes,

Únde glízen die stérnen án demo geuuúndenen drácchen.

[Ér uuíndet den háls úmbe cynosuram. den zágel úmbe elicem. Bootes hábet stânde drî stér-
86. nen | nâh ében míchele. éinen án demo hóubete. zuêne án dien áhselon. Drî hábet er tuéres ín zîlun stânde. gágen dien túttón. únde éinen níderor sámo so in sînemo scôzen. dér arcturus héizet. rôten únde míchelen. Gágen dien chníuuen hábet er oúh stérnen. Únde sô síhet man ín. sámo so ûf in uirgine stânden. únde die áhsela hábenten. ín ében dien béinen maioris ursę.]

Skéin óuh orion mít sînemo scônen suérte. dér sirium stérnôn glátesten [in lingua maioris canis] nâh ímo fûoret. hízza máchonten.

[Tér beginnet ûf kân sáment tero súnnûn quinta decima kalendas augustas. sô die tága héizesten sínt. Pedíu sínt tie tága fóne cane canículares kehéizen. uuér íst tér orionem ne bechénne. Án dés cúrtele séhs stérnen míchellicho. zéichenháfte sínt. íh méino. uuánda íro drî tuuéres stânt. trî níderhángent. sô gréhto ín zîlun. únde sô ébenferro. únde sô ében zórfte. únde sô gelîche ín ánasíhte. dáz sie spectaculum tûen án hímel uuártenten, sô uuîo éiner dero níderhángenton dúnchelôro sî. dánne die ándere. Âne dáz sínt án sînemo hoúbete drî stérnen gnûog óffene. tie éin éngez triangulum máchont. Únde án dero zéseuuun. áhselo éin rôter gláter. únde án dero uuínsterun ánderer uuîzer. sámo gláter. Trî sínt oúh óffene. án sînen suértskéiden die úber sîn uuínstera dîeh kânt, zuêne án dien fûozen. zuene an dien chníuuen. Déro zuéio íst ter uuínstero sô

Et spiris toruo nituerunt astra draconi.
Auratis etiam flagrans splendebat in armis,
Qui trahit aestifero fulgentem sirion ortu.

óffen. táz in állen | súntzéichenen nehéin mêro 87.
ne íst. âne sirium. Nôh tánne inchédent témo
fiere tie sáment ímo quadratum mâchont. Áber
canem án démo sirius íst. síhest tû súndert fer-
stráhten. únde állen sô gemâleten mít stérnon.
dáz ióh sînin bêin óffeno únderskéiden sîn. diu
fórderen ióh tiu áfteren.]

Ióh tíu corona. diu mít indîsken blûomon gefêhet
íst. díu glánzta síh. úmberíngtiu mít stérnon gnûogen.

[Nisa béizet ter bérg ín india, dâr liber ge-
bétôt uuárd. Tés uuírten uuás ariadnes. téro uul-
canus ze íro brûtlouften dia coronam bráhta secun-
dum fabulas. tía man ín hímele síhet. Sî rûoret
bootem ân dien ábselon. hárto skîmbariu éina
hálb. únde áber ánderhálb túncheliu. Híer íst ze
uuízenne. dáz er ételichiu nórdzéichen únde éte-
lichiu súntzéichen némmendo. álliu zéichen fer-
fáhet.]

Únz táz mâre dô den iouis hóf erfúlta. sô chám iz
oúh téro îligun mágede ze ôron.

[Sî uuás ilig álso iz keságet íst. álliu díng
ze ergrûndenne. únde inmortalis ze uuérdenne.]

MEDITATIO EIUS.

Únde sî sélba dero góto éinunga. geéiscôt hábende.
ûnde | únz hína férro náhtes uuáchende. dáhta sî hárto 88.
sórgendo in mânigiu. Sî dâhta fúre die góta ze êrist spû-
tigo ze chómenne. únde fúre sélben iouem. únde hína ûf

Hoc quoque nysiacis quod sparsum floribus ardet,
Multiplici ambitum redimitur lumine sertam,
Uirginis interea ad trepidas perlabitur aures
Fama iouis magno dum complet tecta boatu.

Denique ipsa compertis superum decretis, adultaque iam nocte philologia peruigilans, multa secum ingenti cura anxia retractabat. Ingrediendum primo senatum deum, iouisque subeundos impraemeditata uisione conspectus,

ze gespríngenne in daz lôz téro ûfuuértigon únde dero hímeliscôn.

[Uuánda fóne gótes sélbes lôze íst fúnden uuémo diu érda súle. únde uuémo der hímel. Álso iz chît. Cęlum cęli domino. terram autem dedit filiis hominum.]

Dára nâh tâhta sî. dáz sî gehîen sólta ze cyllenio. [álso íro fama ságeta.] Sô uuío sî áber sîn hárto gér uuâre sî hábeta ín. dóh chùmo bescóuuot eruuíndenten nâh temo sálbe des ráng leiches. dô sî blûomonde gîeng. súmelichen chrûteren gnôto dára zû eruuéliten.

[sî ne uuólta nîeht crûteliches plûomen brêchen. Uuánda er deus palestrę íst. pedíu chît er fabulose. dáz sî ín án demo gánge gesáhe. únz sî gîeng plûomondo. dáz chît. rationes sûochendo állero tóugenero díngo. díu núzze sínt ze eruárenne. Álso paulus scrîbet. Non plus sapere. quam oportet sapere sed sapere ad sobrietatem. Tér dés fólget témo begágenet mercurius. táz chît eloquen-
89. tia. Díe ín olimpiade palestram | ûobton. die sálboton síh. níu íro congressores án demo ríngenne síe sô fásto gesuérben ne máhtin. dáz sîe sie níder brâhtin. Táz sálb hîez ceroma. Bedíu chád hieronimus. Ceroma perdit et inpensas. qui bouem mittit ad palestram. dáz chît. Sîn sálb ferlíuset. únde sîna frûonda. dér den óhsen frúmet ze ráng uuîge. Uuánda diu palestra sól mêr uuérden ratione. dánne uiribus. Ter óhso hábet áber uires. sîne ratione.]

Uuáz túnchet tír áber dés. táz sî ángestlîcho zuî-

---

exsiliendumque sibi in superam celitum sortem. Deinde ipsi sociandam esse cyllenio, quem licet miro semper optaret ardore, tamen uix quum post unctionem palestricam recurrentem, dum flores ipsa decerperet, prelectis quibusdam herbusculis conspicata est: quid? quod utrum sibi

felota. úbe íro múzze unâre súslîh hígûollichi? Sî fórhta dés si nieht úndurftes ne fórhte. dáz si ferlâsen sólti ze hímele fárendo. díu mêterlichen spél. únde die mísselichen mêteruuúnna milesii. [dér fóne íro scrêib.] únde álle die historias tero ménniscon.

CONIECTURA EX NUMERO.

Tô sûohta sî ze êrist zálondo íro sélbero námen únde mercurii. úbe íro der gehíleih kefíele. únde úbe íro dés ín bóre fárenten snél|li. [dáz chît. úbe íro déro *(sic)* snéllo 90. uuíne.] ze gemáchero míteuuiste gespírre uuérden sóltî. áfter gihîlêihlichemo gelímfe. Únde sâr dâr mîte zetêilta sî únder dien fingeren. únde chêrta sî in zála. íro sélbero námen. únde cyllenii. Náls áber nieht tén námen. dén ímo gescáffôt hábeta. díu mísseliutigi. álde díu mísesitigi dero dîeto. [dâr er mercurius. únde cyllenius. únde arcas. únde trimegistus hîez.] náh tîen díngen. únde dien gedèhten dero stéto. Núbe dén námen. dér ímo gescáffôt uuárd. fóne sélbemo ioue. dô er gebórn uuárd. [íh méino xyrios i. dominus.] únde dén échert fóne egipzisken úrdâhten dero líuto lúcca fíruuizze ságet uuésen ermârten. únde ersprángten.

---

haec nuptialis conduceret amplitudo, anxia dubitabat. Nam certe mithos poeticae etiam diuersitatis delicias milesias, historiasque mortalium, postquam supera conscenderit, se penitus amissuram non cassa opinatione formidabat.

Itaque primo conducatne conubium, atque aetherei uerticis pennata rapiditas apto sibi foedere copuletur, ex nuptiali congruentia numero conquirit, moxque nomen suum cylleniique uocabulum, sed non quod ei dissonans discrepantia nationum, nec diuersi gentium ritus pro locorum causis cultibusque finxere; uerum illud, quod nascenti ab ipso ioue siderea nuncupatione compactum, ac per sola aegyptiorum commenta uulgatum, fallax mortalium curiositas asseuerat, in digitos calculumque distribuit.

[Síe ne erdâhton în. nôh fône în ne uuárd er ersprênget. sûnder fóne iouis auctoritate chám er.]

Fóne démo nám sî. dén béiden hálb slóz hábigen bûohstab.

[íh meino chi. der âne *) slóz sûslîh pílde hábet. X. ûnde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. |X| íh meino mít slóze.] dâz êrista. ûnde daz fólleglichosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz ênde des zéllennis. târ fúrder ne. mág nîoman dia zâla bríngen. er ne âbere sia. dáz er chéde. duo milia. tria milia.]

Dára nâh chôs sî dâz târ ána. dâz er ín állen sînen chîlechon hérro gebetôt uuîrt. kezéichender mít téro fólleglichi dés sélben cubi.

[Uuánda ôbe sînen statuis uuárd îo dáz sélba beslôzena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. ûmbe millenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen íst. Uuáz íst cubus âne daz pílde. dáz ében láng. ûnde ében brêit. ûnde ében hôh íst. álso mânige áltara ín chîlichon geseâfen sínt. Ûbe dû dânne dia ében míchili sûochest án mille. sô uuírt sî dir án díu geoûget. táz tar âna sînt cên stunt cêniu cênstunt. Dánnan héizet er cubus. álso oûh LXIIII cybus *(sic)* héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fieriu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. ûnde dero latitudinis. ûnde dero altitudínis. án díen numeris. tânnan sie cybi héizent.]

Sî nám óuh nâh témo chi. dén bûohstab dén phitagoras. fóne samo insula. uuânda dero ménniscon lîb zéigon [íh méino y.] dér fóne éinémo cínken ín zuêne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri primum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, quod in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Litteram quoque, quam biuium mortalitatis asserere prudens.

[álso óuh ter ménnisko nâh tero chíndiscun éinfalti. éinuuéder gefáhet ze zéseuuun. álde ze. | uuínsterun. dáz chît ad uirtutes. álde ad uitia.] 92.

Ze déro uuîs oûgton síh án sînemo námen. [íh méino. χυρριη] zuélif stunt cênzeg únde áhtocéniu.

[Uuánda chi bezéichenet DC, y bezeichenet CCCC. Ro bezeichenet C. Sô áber ro. C. Iota X. Eta VIII. Dánnan uuérdent kesámenot mille CC. XVIII.]

Tîe numeros prâhta sî chlêindâhtiga ze drín. mít tero regula níunonnes. tie cênunga mínneronde mít ába genómenen unitatibus.

[Sî zálta îo êines mínnera dánne cêniu. únz álliu díu zála geníunôt uuárd. únde dríu échert úbere uuúrten.]

Íro sélbero námen φιλολογια brâhta sî óuh keníunoten fóne septingentis XXIIII ze fierin.

[Uuánda fi bezéichenet D. Iota X. Lauta *(sic)* XXX. O LXX. Sô áber lauta XXX. Únde áber O LXX. Gamma III. Áber iota X. Alfa I. Téro sínt állero DCC XXIIII.]

Díe zuêne numeri [íh méino III. únde IIII.] gefállent ín zuéin. áfter gelímpflichero rédo. Uuánda ternarius íst fóne díu perfectus. dáz îo ratio dríu gescáfôt. íh | méino 93. ánagenne. únde mítti. únde énde.

[Álso iz chît. Sapientia pertingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter.]

Ér éino máchôt ten réiz. [únde den stríh. târ diu

Samius estimauit, in locum proximum sumit, ac sic mille ducenti decem et octo numeri effulserunt. Quos per nouenariam regulam distribuens minuensque per monades decadibus subrogatas, in tertium numerum perita restrinxit. Suum quoque uocabulum per septingentos uiginti quatuor numeros explicatum, in quaternarium duxit, qui uterque numerus congruenti ambobus ratione signatur. Nam et ille, quod ratio principium, medium finemque dispensat, pro certo perfectus est; quippe lineam facit solus, et so-

[Sie ne erdâhton în. nôh fône în ne uuârd er ersprênget. sûnder fône iouis auctoritate chán er.]

Fône démo nám sî. dén béiden hálh slóz hábigen bûobstab.

[íh meino chi. der âne *) slóz sûslih pílde hábet. X. ûnde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. ⟨X⟩ íh meino mít slôze.] dâz êrista. ûnde daz fóllegíchosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz énde des zéllennis. târ fúrder ne mág nîoman dia zâla bríngen. er ne âbere sia. dáz er chêde. duo milia. tria milia.]

Dára náh chôs sî dâz târ ána. dâz er ín állen sînen chîlechon hérro gebetôt uuîrt. kezéichender mít téro fóllegíchi dés sélben cubi.

[Uuánda ôbe sînen statuis uuárd îo dáz sélba beslôzena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. ûmbe míllenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen íst. Uuáz íst cubus âne daz pílde. dáz ében láng. ûnde ében bréit. ûnde ében háh íst. álso mánige áltara ín chîlichon geseâfen sínt. Ûbe dû dânne dia ében míchili sûochest án mille. sô uuírt sî dir ân díu geoûget. táz tar âna sînt cên stunt eênin cênstunt. Dánnen héizet er cubus. álso oúh LXIIII cybus *(sic)* héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fieriu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. ûnde dero latitudinis. ûnde dero altitudínis. ân dien numeris. tânnan sie cybi héizent.]

Sî nám ôuh náh témo chi. dén bûohstab dén philagoras. fóne samo insula. uuânda dero ménniscon lîb zéigon [íh méino y.] dér fóne éinèmo cínken ín zuêne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri primum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, quod in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Litteram quoque, quam biuium mortalitatis asserere prudens.

Pedîu háftet ternarius mit réhte démo góte dero rédo. (i. mercurio) Áber philologia. uuánda oûh sî diu uuvnderchúnniga íst. dóh sî ze geráden numeris kezélet sî an íro quaternario. sî uuírt tóh tar ána gescáffot ze fólleglichero rédo. [dáz chît ze perfecto numero.] Álso dâr ána skînet táz er denarium. dér perfectus íst. erfóllot mít sînên stúcchen.

[Ér íst quatuor. bedíu íst er oûh tres. únde duo. únde unum. Unum. duo. tres. quatuor. erfóllont denarium. Pedíu íst er perfectus sáment denario. Dér únzuîueligo fóne díu perfectus íst. uuánda állèr der numerus túrh ín gât. únde an ímo erfóllot uuírt. únde ze ímo eruuíndet.]

Pedíu íst quaternarius | fólleglich. Únde íst er gefîe- 95.
rot. uuánda ímo ében mánigiu tempora sínt. únde climata. únde elementa.

[álso óuh ternarius kefîerot íst. únde án dîen sélbên drîostunt fieren. fîerstunt fúnden uuírt.]

Uuáz uuíle ánderes tíu féstenunga phitagorę. dér dîa fierzínkun méisterscáft lêrta. âne dîa réda dero dúrhnohtun zálo?

[Fóne díu téilta er sia in quatuor. in arithmeticam. geometricam. musicam. astronomiam. uuánda er dén numerum bechnâta perfectum.]

Álso dâr ána skînet. táz er dîe uuídermâzâ begrîfet. íh méino. éin únde zuéi. únde dríu. únde fieriu. mít tîen

---

atque noni, alterna diuersitate iuncturae. Rite igitur deo attribuitur rationis. Philologia autem, quod etiam ipsa doctissima est, licet faemineis numeris aestimetur, absoluta tamen ratione perficitur. Nam quaternarius suis partibus complet decadis ipsius potestatem; ideoque perfectus est, et habetur quadratus; ut ipse cillenius, cui anni tempora, coeli climata, mundique elementa conueniunt. An illud illa senis dii ratio, qui mathentetradan (i. doctrinam quaternariam) non tacuit, confitetur, nisi perfectae rationis
unum secundum
numerum? quippe intra se monadem, dyadem, triademque ipsum bis binum tenet quis collationibus symphoniae, per-

[Síe ne erdâhton în. nôh fône în ne uuârd er ersprênget. sûnder fóne iouis auctoritate chám er.]

Fóne démo nám sî. dén béiden hálh slóz hábigen bûohstab.

[íh meino chi. der âne *) slóz sûslîh pílde hábet. X. ûnde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. |X| íh meino mít slóze.] dâz êrista. ûnde daz fólleglichosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz ênde des zéllennis. târ fúrder ne. mâg nîoman dia zâla bríngen. er ne âbere sia. dáz er chéde. duo milia. tria milia.]

Dára nâh chôs sî dâz târ ána. dâz er ín állen sînen chîlechon hérro gebetôt uuîrt, kezéichender mít téro fólleglichi dés sélben cubi.

[Uuánda ôbe sînen statuis uuárd îo dáz sélba beslôzena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. ûmbe millenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen íst. Uuâz íst cubus âne daz pílde. dáz ében láng. ûnde ében brêit. ûnde ében hôh íst. álso mânige áltara ín chîlichon geseâfen sínt. Ûbe dû dânne dia ében míchili sûochest án mille. sô uuírt sî dir án díu geoûget. táz tar âna sînt cên stunt cêniu cênstunt. Dánnan héizet er cubus. álso oûh LXIIII cybus *(sic)* héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fieriu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. ûnde dero latitudinis. ûnde dero altitudinis. án díen numeris. tânnan sie cybi héizent.]

Sî nám óuh nâh témo chi. dén bûohstab dén phitagoras. fóne samo insula. uuânda dero ménniscon lîb zéigon [íh méino y.] dér fóne éinemo cínken ín zuêne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri primum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, quod in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Litteram quoque, quam biuium mortalitatis asserere prudens.

[álso óuh ter ménnisko nâh tero chíndiscun éinfalti. éinuuéder gefáhet ze zéseuuun. álde ze. | uuínsterun. dáz chît ad uirtutes. álde ad uitia.] 92.

Ze déro uuîs oûgton síh án sînemo námen. [íh méino. χαρακτηρ] zuélif stunt cênzeg únde áhtocéniu.

[Uuánda chi bezéichenet DC, y bezeichenet CCCC. Ro bezeichenet C. Sô áber ro. C. Iota X. Eta VIII. Dánnan uuérdent kesámenot mille CC. XVIIL]

Tîe numeros prâhta sî chlêindâhtiga ze drín. mít tero regula níunonnes. tie cênunga mínneronde mít ába genómenen unitatibus.

[Sî zálta îo éines mínnera dánne cêniu. únz álliu díu zála geníunôt uuárd. únde dríu échert úbere uuúrten.]

Íro sélbero námen φιλολογια brâhta sî óuh keníunoten fóne septingentis XXIIII ze fierin.

[Uuánda fi bezéichenet D. Iota X. Lauta *(sic)* XXX. O LXX. Sô áber lauta XXX. Únde áber O LXX. Gamma III. Áber iota X. Alfa I. Téro sínt állero DCC XXIIII.]

Die zuêne numeri [íh méino III. únde IIII.] gefállent ín zuéin. áfter gelímpflichero rédo. Uuánda ternarius íst fóne díu perfectus. dáz îo ratio dríu gescáfôt. íh | méino 93. ánagenne. únde mítti. únde énde.

[Álso iz chît. Sapientia pertingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter.]

Ér éino máchôt ten réiz. [únde den stríh. târ diu

Samius estimauit, in locum proximum sumit, ac sîc mille ducenti decem et octo numeri effulserunt. Quos per nouenariam regulam distribuens minuensque per monades decadibus subrogatas, in tertium numerum perita restrinxit. Suum quoque uocabulum per septingentos uiginti quatuor numeros explicatum, in quaternarium duxit, qui uterque numerus congruenti ambobus ratione signatur. Nam et ille, quod ratio principium, medium finemque dispensat, pro certo perfectus est; quippe lineam facit solus, et so-

[Sie ne erdâhten în. nôh fône în ne uuârd er ersprênget. sûnder fône iouis auctoritate chán er.]

Fône démo nám sî. dén béiden hálb slóz hábigen bûohstab.

[íh meino chi. der âne *) slóz sûslih pílde hábet. X. ûnde. DC. pezéichenet.]

Ter [áber sûs ketâner. ⊠ íh meino mít slôze.] dâz êrista. ûnde daz fólleglichosta énde numeri máchôt.

91. [uuánda er sô | beslózener. millenarium bezéichenet. Án mille íst táz énde des zéllennis. târ fúrder ne mág nîoman dia zâla bríngen. er ne âbere sia. dáz er chêde. duo milia. tria milia.]

Dára náh chôs sî dâz târ ána. dâz er în állen sînen chîlechon hérro gebetôt uuîrt. kezéichender mít téro fólleglichi dés sélben cubi.

[Uuánda ôbe sînen statuis uuárd îo dáz sélba beslôzena chi. gescríben. dáz er nû cubum héizet. ûmbe míllenarium numerum. dér in arithmetica cubus kehéizen îst. Uuáz íst cubus âne daz pílde. dáz ében láng. ûnde êben brêit. ûnde ében hôh íst. álso mánige áltara în chîlichon geseâfen sínt. Ûbe dû dânne dia ében míchili sûochest án mille. sô uuírt sî dir ân díu geoûget. táz tar âna sînt cên stunt cênin cênstunt. Dánnan héizet er cubus. álso oúh LXIIII cybus *(sic)* héizet. uuánda dâr ána sínt fierstunt fierîu fierstunt. Táz íst tíu gelîchi dero longitudinis. ûnde dero latitudinis. ûnde dero altitudínis. ân dien numeris. tânnan sie cybi héizent.]

Sî nám ôuh náh témo chi. dén bûohstab dén philagoras. fóne samo insula. uuánda dero ménniscon lîb zéigon [íh méino y.] dér fône éinémo cínken în zuêne síh spáltet.

*) e aus a.

Ex quo finalem utrinque litteram sumit, quae numeri primum perfectumque terminum claudit. Dehinc illud, quod in fanis omnibus soliditate cubi ac dominus adoratur. Litteram quoque, quam binium mortalitatis asserere prudens.

[álso óuh ter ménnisko nâh tero chíndiscun éinfalti. éinuuéder gefáhet ze zéseuuun. álde ze. | uuínsterun. dáz chît ad uirtutes. álde ad uitia.] 92.

Ze déro uuîs oûgton síh án sînemo námen. [íh méino. χυρριη] zuélif stunt cênzeg únde áhtocéniu.

[Uuánda chi bezéichenet DC, y bezeichenet CCCC. Ro bezeichenet C. Sô áber ro. C. Iota X. Eta VIII. Dánnan uuérdent kesámenot mille CC. XVIIL]

Tîe numeros prâhta sî chlêindâhtiga ze drín. mít tero regula níunonnes. tie cênunga mínneronde mít ába genómenen unitatibus.

[Sî zálta îo êines mínnera dánne cêniu. únz álliu díu zála geníunôt uuárd. únde dríu échert úbere uuúrten.]

Íro sélbero námen φιλολογια brâhta sî óuh keníunoten fóne septingentis XXIIII ze fierin.

[Uuánda fi bezéichenet D. Iota X. Lauta *(sic)* XXX. O LXX. Sô áber lauta XXX. Únde áber O LXX. Gamma III. Áber iota X. Alfa I. Téro sínt állero DCC XXIIII.]

Die zuêne numeri [íh méino III. únde IIII.] gefállent în zuéin. áfter gelímpflichero rédo. Uuánda ternarius íst fóne díu perfectus. dáz îo ratio dríu gescáfôt. íh | méino 93. ánagenne. únde mítti. únde énde.

[Álso iz chît. Sapientia pertingit a fine usque ad finem fortiter. et disponit omnia suauiter.]

Ér éino máchôt ten réiz. [únde den stríh. târ diu

Samius estimauit, in locum proximum sumit, ac sîc mille ducenti decem et octo numeri effulserunt. Quos per nouenariam regulam distribuens minuensque per monades decadibus subrogatas, în tertium numerum perita restrinxit. Suum quoque uocabulum per septingentos uiginti quatuor numeros explicatum, in quaternarium duxit, qui uterque numerus congruenti ambobus ratione signatur. Nam et ille, quod ratio principium, medium finemque dispensat, pro certo perfectus est; quippe lineam facit solus, et so-

Táz carmen fùosta sî ûf sâment íro. êrsamo. ûnde zîero gáreuuiu. únder daz hêrtvôm. uuíder demo hímel fíure. únde uuíder déro nâhuuertigi dero góto. [déro ringa sî dúrhsliefen sólta.] Dô smêiz sî síh ána íro sálb. kemáchotez ûzer touue. dáz án des mânen níuui gelésen uuirt.

[íh méino únz er to ána níuuez liebt fóne dero súnnun enfâhet.]

PERIERGIA SUUM STUDIUM GRATIS EXHIBET.

101. Únz sî dáz ál uuórhta. sô gesáh íro dionest uuîb periergia. [dáz tir chît studiosa operatrix.] fúre sîa sórgendíu. uuánda sî íro geáltera uuâs. uuáz si téta. sî dánches tára châme. álde dára geséndet uuâre fóne dero mûoter. Únde sô sî gesáh uuártendo dúrh tîa nûot tero túron sîa dáz állez réisonta. Sô begónda sî éina ándera íro díu inchúnnen. díu agrimnia hîez. [dáz chît uigilia.] únde in íro chémenatun dero vuáhto flág. záu sî íro fróuuun éteuuaz ne lieze slâfen. íro scôni ze behâltenne.

[uuánda uuáchun bléichi máchont.]

Sîd sî iz állez fúre sîa tûon máhti. úbe sî iz íro befélehen uuólti. Únde chád síh erfâren háben mánige stéte. únde uuóla befúnden háben. uuáz íro uuídemdíuue*) [íh

*) Das e am Ende ist aus a gemacht.

natur; quod aduersum ignes superos et deorum confinia praeparata, decoris incuriam uenustatis etiam lumine submouebat. Denique reuibratu suo corpori mensis apposito, irrorati liquoris illiniebat unguentum.

Sed quum talia uirgo componit, pedissequa eius periergia, utrum matre uirginis missa an sua, utpote eius collactea, trepidatione sollicita quid ageret conspicatur. Quam quum disponentem praedicta rimatim ab ostio speculabunda cognosceret, aliam eius ancillam, cui agrymnia uocabulum est, ac quae intra cubiculum praebebat excubias, adorta est increpare, quod paullulum conniuere seruandi decoris gratia uirginem non siuisset, quum ipsa haec cuncta, si philologia iniungeret, ualeret implere. Nam iam multa asserit circuisse, mancipiaque dotalia, quid solertiae, quid

méino septem liberales artes] quúnnen éigîn [fóne íro brûtegómen mercurio.] ióh chléinlistes. ióh vuîb|zîerdo. 102.
ióh ánaslóufos. Únde íro uuésen chúnt. uuáz sélber der brûtegomo tûe. uuáz man ióh tûe in in iouis hóue. Únde úbe der tágerod sîna fácchelun. únde sîn scôna lîeht inzúndet hábe. Úbe dero súnnun réita in uuágo uuáre. únde des tágostérnen rós káro uuâre. Únde sô getâner knûoge ságeta si. dáz sî ál erlûoget hábeta. mít fúreuuizlichero spého.

NOUIS MATER INDUMENTIS FILIAM ORNAT.

Tô gîeng ín álles káhes íro mûoter. Sî sâr. sô sî sîa gesáh. gágen íro lóufende. únde sîa chússende. ságeta sî íro. uuáz sî uuárnungo gemáchot hábeta. Áber sî gáb íro uuât. únde zîerda. mít tîen sî gegáretíu. síh ne erchâme dero góto míteuuíste. Sî gáb íro uuât ze lîche. [dáz íst tíu ínuuertiga ratio.] únde úberslóufe skînhaftez. ébenuuîzez mílche. [dáz íst tíu scôni íro honestatis | únde iro sapien- 103.
tię.] Dáz sîe uuólton uuízen geuuórhtez uuésen. ûzer déro uuóllo dero fúrron chríutero. mít téro síh káreuuent tîe frùoten bíscofa in índia. únde dîe ánasídelinga umbratii.

[Uuánda indis uuáhset tíu uuólla án dien chríuteren. mít téro sie íro bíscofa gáreuuent. álso oúh seribus tia sîdâ uuáhsent an dien bóumen. ûzer dîen die féllola uuérdent.]

---

ornatus, quid denique indumentorum sumerent comperisse. Non sibi quoque nescium, quid sponsus ipse perageret, quid iouis in palatio gereretur; an leucothea succenderet facem lumenque purpureum, et an solis remigia uigilarent sonipesque phosphori comeretur. Id genus innumera, quae curiosis perscrutationibus aspexerat, astruebat. Uerum secretum cubiculi repente phronesis mater irrumpit. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam accurrens, honorandumque pectus exosculans, praeparatorum boematon consciam fecit. Uerum illa exuuias filiae ornatusque detulerat, quis induta deorum sociari coetibus non paueret. Itaque uestem peplumque lactis instar fulgidum dedit, quod uel ex illa herbarum felicium lana, qua indusiari perhibent indicae prudentiae uates accolasque montis umbratii.

Únde uuàs iz ùzer bíssinemo gárne. sô iz tàr in lánde síto íst.

[târ dér fláhs uuáhset. tèr bissus héizet.]

Tára nâh légeta si ûfen íro hoùbet mágedlichen góldríng. tér méist clánzta fóne déro scôni. dero míttun gímmo.

[íh méino díu gágen míttemo énde stûont.]

An déro gímmo stùont tîefo gegráben. éin gehélmot tierna. gefúrehúllotiu. sàmo so dáz pílde getân uuàs tero troiâniscun toùgeni.

[Palladium stûont târ àna gegráben. dàz chît effigies palladis. táz troiani gebórgen hábeton. uuánda iz ín fóne hímele chòmen uuás. sô sîe iz uuízen uuòlton. So uuîo éin ánder palladium dâr ze ánasíhte uuâre. míchelez. hòlzinez. Áber dàz uuârra paladíum uuás fílo lùzzelez trôlicho sèhen-
104. tez. | únde uuénescáftontez. Dés kelîhnisse trûogen dîe troîanisken chùninga. an íro coronis in iaspide gemma.]

Áber íro sélbun nàm sî dén bèndel ábu. dén sî íro gáb síh ze brústpéndelonne.

[i. fasciam pectoralem. mít tèro síh fróuuvn iú zîerton. tíu caritatem bezéichenet.]

Únde nîo íro tóhter âne sîa gegáreuuet ne uuùrte. bedíu bánt sî íro. dàz íro iz sô fílo bàz zàme. Âne dàz skûohta sî sîa. mít keflòhtenemo bíneze. nîo íro líde îeht stírbiges ne beuuùlle.

[Der bínez pezéichenet inmortalitatem. uuánda

Et quantum usus eius telluris apportat ex candentis byssi netibus uidebatur. Dehinc apponit uertici diadema uirginale, quod maxime medialis gemmae lumine praenitebat, ex qua galeata quaedam obtectaque uultum uirgo instar secreti troiani penitus incisa resplenduit. At cingulum, quo pectus annecteret, sibi prudens mater exsoluit, et ne philologia ipsius honestis phronesis careret ornatibus, eius pectori, quo uerius cõmeretur, apposuit. Calceos praeterea ex papiro textili subligauit, ne quid eius membra pollueret mor-

er ío grûone íst. fônc dero názi. án déro er stât. únde dánnan er námon hábet.]

Áber mít uuîzemo roûhfâze, fóllemo stánctíurdon. uuárd íro hánt pehéftet.

[Taz roûh pezeichenet tén líument tero túgedo, díe án dien uuîsen ío súlen uuésen.]

ANTE FORES UIRGINIS. INUITANTES EAM AD CELESTIA CAMENAE ASSUNT.

Sô uuárd táz ter tág pegónda déccken die stérnen. Irbáronde dâa únera dero | mánézon. 105.

[Cibus héizet grece brosis. dánnan sínt ambrones kenámot. Díe héizent oúh antropofagi. dáz chît commessores hominum. in scithia gesezzene. Sie ézent náhtes. tés sie síh táges scámen múgen. álso man chît. táz ôuh házessa hîer in lánde tûen. Áber uueletabi díe in germania sízzent, tîe uuír uuílze héizên. díe ne scáment síh níeht ze chédenne. dáz sîe íro parentes mít mêren rébte ézen súlîn. dánne die vuúrme.]

Sô iz únder zuísken lîchten íst. Sô der tágostérno in scônero fáreuuo skînet. Sô der grâuuo rîfo uuirt án démo écheroden tóuue. Únde diu scâf ûz án dia uuéida dríngende. die stîgâ eruuégent. Sô aber die sórgun grûozent tiu hérzen. Únde der slâf hína flíhet ze loetheo fluuio.

[dâr sîne séldâ sínt secundum fabulas. uuánda,

---

ticinum. Acorta autem multo aromate grauidata eademque candenti manus uirginis operantur.

Et iam tunc roseo subtexere sidera peplo
Coeperat ambronum promens aurora pudorem;
Quum creperum lux alma micat gemmata decore,
Quum nitet aurato, fit et quum fulgit phosphorus astro;
Tunc candens tenera glaciatur rore pruina et
Matutina greges quatiunt in pascua caulas,
Languida mordaces quum pulsant pectora curae,
Et fugit expulsus lethea ad littora somnus.

ér obliuionem máchot. álso óuh tín sélba áha tûot
tien sêlon post mortem dâr trinchentên.]

An díu uuárd éin sûoze stímma fóre íro túren. mít
105. mánigfaltero lústsami. | Tén sonum máchota díu mánigi
dero gesámenoton musarum. mít méisterlicho gerárten lûtôn. ze êron dîen uuîhen brûtlóuften. Dâr ne gemángta suégelsánges. nóh séitsánges. nóh téro fólleglichi dero órgenlûtun. Áber gerárte ze mammentsamemo sánge. ióh keduuvíngenemo ze mézhaftigemo ûzlâze getâten sie sáment stílli dero mágedo sánge. únz sie óuh táz erfólloton.

[Ze êrest súngen diu musica instrumenta.
dára nâh súngen sélben die musę.]

106. Únde dô úberuuánt | íro gesémine. álla dîa órganlichun sûozi. béidiu. ióh in déro lûtreisti dero stímmon. ióh in déro lústsami dero vuîsun. únde mêterlicho súngen siu dísiu uuórt.

MUSARUM INTERCALARIS.

Nû fâr ûf tîerna in hímeliske séldâ. gerístig píst tû sólchemo gehîleiche. Dîa suêr iuppiter héizet tih fúnden úber dîe hóhen stérnen.

Ecce ante fores quidam dulcis sonus multifidis suauitatibus suscitatur, quem musarum conuenientium chorus impendens nuptialibus sacramentis modulationis doctae tinnitibus concinebat. Nam nec tibiarum mela, nec ex fidibus sonitus, nec hydraularum harmonica deerat plenitudo; sed in blandum collata cantum, ac modificato fine compactum uoci uirginum complementi spatio ratum fecere silentium. Ac tunc ille omnis chorus canoris uocibus dulcique modulatu praeuertit omnes organicas suauitates, et cum sacrae numeris cantilenae haec dicta funduntur:

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

LAUS PHILOLOGIAE DE ASTRONOMIA. URANIA.

Tô sáng sús urania. dien ánderên gesuîgentên. Nû 107.
fár. únde síh tia hímeliskun mánigi. únde die hóhina dero hímelgíbelo. únzuîueligíu. únde báldiu. fône dero gótebeite. Dea uuérdendo. uuirdest tû dés álles kuís. tés tu fóre uuáre ûnguis. Tû uuâre êr frâgende. uuáz tie zesámine háftenten ringa dero planetarum úmbeuuárbti. nû uuírdet taz tû sélba seáffunga tûost íro férten. Tû gesíhest tir sélba sô dû dára chúmest. uuîo getân geflúhte die ringa bínde. Uuélih nústa sîe úmbehábee.

[Uuánda ultima spera. dáz chît celestis spera. úmbehábet tie ándere.]

Únde uuîo mánige dero éngeron. dér uuîtero ring úmbehábe. uuáz tero planetarum férte iágoe. uuáz si óuh lézze.

[Dáz tûot tíu chráft tero súnnun. Sî gíbet ín éinuuéder spûot. álde tuâla.]

Únde uues skimo den mânen getûe. uuáhsen. únde suînen.

[Sô er férrost kât fône dêro súnnun. sô mág sî ín ûnder skînen. bedíu íst er dánne fúl. sô er áber bî íro gât. uuânda sî ín dán|ne óbenân ána 108.
skînet. pedîu íst er dánne uuáner ûnseren oûgon.]

Uuélih fiur den hímel irlîehte. [Uuélez. âne dero súnnun?] Únde uuîo mánige stérnen sî uuídere getríbe.

[Dáz tûot si die planetas. sô sî sie retrogradas máchet.]

Tunc urania caeteris paullulum reticentibus, cepit:

Sidereos cetus et culmina sacra polorum
Nil iam coniiciens numine fisa uide.
Olim disquirens nexos quid torqueat orbes;
Nunc presul causas raptibus ipsa dabis.
Quae circos textura liget, quae nexio claudat,
Ambiat et quantos orbita curua globos,
Sidereos cursus quid cogat quidue retardet,
Quis lunam flammet uel minuat radius,
Qui coelum stellet fomes et quanta reuoluat,

Târ síhest tu. unio getân dero góte fíht sî. únde uuélih scáf íro rihtennes sî.

Fâr hína ûf tierna in hímeliska sélda. huírdig pist tv dáz tu sô gehiest. Tîh héizet fúnden iuppiter úber die stérnen dîn suêr.

LAUS MUSICAE DE PERITIA. TUNC CALIOPE.

Die brúnnen magnesię hábent tîh ketrénchet. tù hólda dierna dien dir gelîchetên musis.

[Magnesia íst in thesalia. Dâr íst libetros fons. úmbe dén mánige poetę sízzent. sámo so. die nôte sîn poetę. die ín trînchèn. Uuánda óuh tú philologia musicam chánst. pedíu skînet. táz tù libetron getrúnchen hábest.]

Únde der brúnno dés rósses pegasi {dáz ûzer démo blûote unárd gorgonę} hábet [sáment tien poetis] tîh ketrénchet.

109. [Pegasus chît fáma *(sic)* uuánda poetę | sint famosi. bedíu chît man sie getrúnchen hábea dés prúnnen. dén pegasus ûzer dero érdo slûog. mít sînemo fûoze.]

Tîr stât óbenan gelóuber aon. gezierter mít poetis.

[Aulę héizent tie fistulę. coraulę héizent corneę fistulę. dáz chît tubę corneę. Coraulus sélber der cornicen.]

Quae sit cura deis uel modus, aspicies.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Tunc calliope:

Semper complacitis amica musis,
Cui magnesia poculum fluenta,
Et fons gorgonei tulit caballi
Uertex nouidum uirens coraulis,

Apollinis pérge dír gágene blûomen hábentemo. Tû bechénnest tero poetarum carmina mít sûozen metris. Dû chánst keánteron citharam pindari musici. Dír irdénchen tero chán der séito. únde dáz zíterfin síngen în traciskun.

[dáz chît álso orpheus sáng fóne tracia.]

Únser oúga. hábe în geuuónehéite. únser héilig sáng ze lóbenne. Únde uuírt kesâligot fóne órganiskên. [dáz chît sánglichen] ringen.

[Álso dánne ríng án démo sánge uuírt. sô iz îo uuídere eruuíndet. ze déro sélbun stéte. dâr iz ánafieng. Héue úude sing o sapientia – sô findest tû dîa sélbun lûtun án demo. a. díu ze èrest uuás án demo. o. Dér sô getâno perhiodus. dáz chît circuitus. héizet colon. úbe dáz uuórt târ ûz kât. sô íh tir nû zéigota. Vbe dáz ne íst. sô héizet er comma.]

Fázo dih tîerna | ûf hína in hímela sólih kehíleih 110. kezímet tír. Iuppiter din suêr. héizet tíh fáren úber dîe stérnen.

LAUS DE GEOMETRIA. AC SIC POLIMNIA.

Án stéte infáhest tû ze lône. dînero árbeite. den scônen hímel. únde dero góto gesâze. únde dîa síppa iouis.

Cui frondet uiolas parante cirrha;
Tu uatum mela dulcibus camenis,
Et scis pindaream chelim referre.
Te dictante fides sacrumque plectrum
Mouit treicium sonare carmen.
O lux nostra sacros probare cantus
Suesce, atque organicis beare circis.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic polymnia:
Tandem laboris fructus aethram fulgidam
Diuumque sedes, ac iouis consortia,

[táz tu sîn snóra uuirdest.] Hîna ûf kefûortiu. únde gótheit infáhentiu. Dû dir ín êr geuuón uuâre nínniu carmina ze máchonne. Iôh kemísgtiu mit misselichero únde únében mâzero regula.

[Uuio mánigfalte dir si diu misselichi dero nínnon. unêr mág táz kezéllen?]

Únde uuáz tríscôzi máchoe. mit strácchentemo réize án dien sîton. únde gefûogtemo an dien órten.

[Dáz íst álso si châde. Dû chúre in geometria. uuio dri réiza gréhte. an dien órten sih chússente triangulum máchont.]

Únde uuáz ter ríng úmbebiege.

[dáz chît uuio ál úmbe gebôgener réiz ten ríng máchoe.] |

111. Qunóniu ze chiesenne. die uuárbâ des sánges. únde die uuisâ. únde die rûorâ dero séiton. Únde álle liste ze chiesenne. únde ál dáz hímelsâzen máchon múgen. mit íro hóhen sínne. Scande celi etc.

LAUS DE ARTE POETICA. TUNC MELPOMENE.

Tû bíst quôn in scenis ze singenne diu sáng. tero gescûohton tragicorum mit coturnis.

Profecta carpis, inditoque numine,
Cruenta dudum quae iugare ritmica
Ac dispari mixta sueta regula,
Mox quid iacente, quid iugata linea
Trigonus recuruet, circulusque torqueat;
Malos probare, ac tonos et crusmata,
Artesque cunctas solita, quaeque celitum
Possunt parare mente ad alta culmina.

Scande celi templa uirgo
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Tunc melpomene:
Sueta coturnatos scenis depromere cantus,

[Coturni uuâren ze béiden fûozen geskáffene scúha. Scená uuás éin finster gádem in míttemo theatro. Dár inne gesâzen díe auditores tero fabularum tragicarum. álde comicarum.]

Únde ána háben dáz kescúhe dero comicorum. Únde síngen díu sáng. tíu uuír fóne dír trûogen. dîne trûtun. Sûozemo sánge únsih lúcchentemo.

[únde scúndentemo. dáz uuír síu trûogîn. únde gebîeltin.]

Nû síngo íh tír máged mít témo dúnse des sánges. [unánda dû gútin uuórten bíst.] únsêr trôst únde únser zúnga. | Tînen brûtestûol lústet míh ze zîerenne mít sánge. 112. díe zîerda lâ dû lîchen dînên síten. Uuérd mûozist tû sîn dînemo hímelisken chárle [mercurio]. Únde állero hímelfróuuon zímigôsta. Scande etc.

LAUS DE RHETORICA. AC SIC CLIO.

Nû do *(sic)* philologia. dû dir îo chúnnig uuâre. dîna gesprâchi ze geóugenne. mít lángemo díngchôse.

[Álso m. cesar. únde cato censorinus tûont in catilinario. dâr man díngot úber lentulum. únde cethegum socios catilinę.]

Únde den scúldigen genéren mít prázeligemo mûote.

Soccumque ferre comicum,
Et roboare tua tulimus quae carmina cura
Melo fauente ritmico;
Nunc tibi uirgo cano spes atque assertio nostri,
Tenore (i. protractione) uersa carminis.
Nam thalamum redimire iuuat, tu serta probato
Tuis placere ritibus.
Digna maritali semper uidearis olimpo,
Decentiorque celitum.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac sic clio:

Tu quae rhetorico clangere sirmate,
Atque reum rabido (i. commoto) absoluere pectore,

[Álso ôuh tô cesar uuíder catone uuôlta genêren. die sélben socios catilinę.]

Tû uuîlon dîne ántsazigen rédâ féstenôst mít pânden.

[Ántsazig sínt tie rédâ. dîe mít syllogismis kebûnden uuêrdent. uuánda syllogismi sínt nôtféstiu gechôse. dára uuídere nîoman nîeht ketûon ne mág. Tie héizent-latine ratiocinationes. ûnde álso ratio ist. quę discernit inter uerum falsum. sô îst ratiocinatio. rationis certę exhibitio. Uuénne geskíhet tíu? âne sô éin fône ánderen geôuget

113. uuírdet. ûnde fône dîen guíssot | uuírdet. Tés íst târ fóre exemplum gegében. dáz iz chît proponendo. Èteuuanne feruéret tér in férte íst. Ûnde assumendo. Der hîmel íst in férte. Ûnde concludendo. Dânnan feruéret er. Án dírro rédo íst éin geuuíssot fône zuéin. uuánda fône dero propositione. ûnde dero assumtione. ûbe sie uuâr sínt. uuírt tîu conclusio geuuâret. fóne díu intsízent tîe den syllogismum. dîe sîna chráft uuízen.]

Tero mícheli des hûfen zuô légende. die geráspoten chléinunga.

[álso iz tánne féret. sô man dero mínneron díngo nîeht fersuîgen ne uuíle. ûmbe diu mêren. dóh is án dien mêrên gnûoge uuâre.]

Ûnde éteuuaz lásteron mít cramatichis êo.

[Sô man ófto tûot barbarimum. álde solaecismum.]

Kelóuuiu. uuáz zuîuelchôsondo dîa rihti des kechôses írre.

[Dáz tûot amphiholia in gramatica. álde so-

Quae nunc sensa ligans horrida nexibus,
Soritas (i. minutissimas rerum collectiones) cumuli accessibus aggerans,
Nunc quid grammatica stringere regula,
Quid fandi ambiguis conterat ordinem,

phisma únde dialectica. Déro béidero chît si sîa chúnniga.]

Kelóuuiu ze trîegenne mít rértigên rédon.

[Dû des álles méistra únz hára uuâre.] dû fâr nù. únde scóuuo dîe gestérnoten ínferte des hímeles. Únde léhe dâr in déro héiligun zórfti des hímeles. dîa dû | ze lône di- 114.
nero árbéito chúnnên sólt. in uuâremo líehte. Scande etc.

LAUS PHILOLOGIAE DE PHYSICA. MOX ERATO.

Mâre dîerna ánagenne dero lísto. dir nû indân uuírt iouis fálanza. mít réhte dienot tír dísiu ánasíhtiga uuérit. in gótes ratione iû êr. úngesíunlicho uuésentíu. Dír éinun sínt chúnt tísiu fóne naturis ketânen sáng. íh méino ziu dîe léidsámen blíccha geskéhen. [dáz chît uuánnan sie geskéhên.] Uuánnan der chláfondo dóner geskéhe.

[Sô der uuínt ín dien uuólchenen betân uuírt. tánnan ûzpéitendo chláfot er. dér chláfleih héizet tóner. Áber ûzfárendo. únde diu uuólchen bréchendo. mít mêrun hírlichi dánne iz îoman gesâgen múge. irréchet er daz fíur. Dáz fíur íst sô fílo máhtigera. sô iz chléineren geziuges íst. uuánda diu lúft kebíret iz. Sî íst is materia.]

Solers docticanis ludere sensibus;
Nunc stellata poli conspice limina,
Et candore sacro aetheris utere,
Quem uero pretium est noscere lumine.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Mox erato

Caput artibus inclita uirgo,
Cui panditur aula tonantis;
Merito tibi subditur orbis
Rationibus ante repertus;
Sacra fulgura cur rutilescant:
Fragor intonet unde resultans;

Uuáz óuh táz régenuuázer máchoe. dien uuólchenen uuîlon trûobenten. uuîlon názenten.

115. [Uuáz âne dáz siu sô gedíc|chent. únde sô gerínnent in uuázerîne_zásamen. dáz tîe gesámenôte. únde ze tropfôn uuórtene. bedíu hára níderfállent. uuánda siu diu lúft târ óbenan intháben ne mág.]

Uuáz úns nâh tien uuínterlichen úngeuuíteren. áber den lénzen hára tûe eruuínden. Zíu der iâr ring úmbe trîbe álle zîte. îlende ze íro énde. Uuáz tíu álliu rédo hábên. ánderên lougeníu. âne dír. dáz síngen uuir. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICICA. AT TUNC TERPSICHORE.

Frô bín íh úmbe dîa êra dînero gótheite. Ten hímel síhest tu. dér dîn lôn íst. Dáz hábet tír guúnnen dîn gedâhtigi. únde dîn îligi. Tîz hábet tír gegében dîn sórgen. únde dîn uuáchen mít liehte. Dáz tír tág. únde náht ána uuás. Tû hábest kelírnet spûotigo. dénchennes mûodiu.

116. bûocho geládeniu. uuîzega | uuórteniu. so uuáz tie uuîspra chonten *(sic)* lêrent. ín dien uuîtchéllen.

Quid agat per aperta madorem,
Modo nubibus imbrificatis,
Quid euntibus agmine nimbis
Reuocet nitidissima uerna,
Rotet omnia circulus anni
Properantia claudere secla.
Quid habent rationis operta,
Canimus tibi cognita soli.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Ac tunc terpsichore:

Letor honoris meritis astra uirgo conspicis,
Hoc tibi sollers peperit ingenium labosque,
Ista peritis tribuit cura uigil lucernis.
Perdia pernoxque, sacris namque onerata chartis
Quicquid agentes stoici praescia dant futuris

[Dáz sínt stoici díe íro uuîstuom ze athenis in porticibus ûobton.]

Tû gefúreuangost mít pálden uuizegtûomen. únzuîueligo. uuáz án sabaeorum áltaro fiureń der rôuh chûnde.

[Din uuîstûom gibet tir dîa prescientiam futurorum. dîa sie sûochent án démo tóume des áltaris.]

Únde uuáz ter rúghstang uuélle. dâr tura brínnent in áscun. álde uuáz tîe héilesoda uuéllen. díe augures fórderont an fógelrârton. dáz uuéist tû ál. Scande etc.

LAUS DE ARUSPICIO ET DE AUGURIO ET CONIECTURA. TUNC EUTERPE.

Zéigara des uuîstûomes. píst tu dîerna. dû ze hímele stégon máhtôst. Únde uuîsên gében díe lêrâ. dánnan sie chúnnîn bechénnen síh sélben.

[Uuánda dáz prouerbium chám fóne hímele. gnoti se auton. dáz chît scito te ipsum. Dáz íst fóre állemo uuîstûome.]

Semper anhelis docilis fomitibus tulisti.
Nam sabaeorum rapidis quid uapor edat aris,
Fumida quid turicremis aura paret fauillis,
Omina uel certa ferant uocibus auguratis,
Intrepidis nec dubitans fatibus anteuortis.
Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Debinc euterpe:

Uirgo perite,
Preuia sortis,
Quae meruisti
Scandere caelum,
Sacraque castis
Dogmata ferre;
Noscere semet
Quis ualuere,

117. Únde dánnân | prophetę óffeno chúren dîa chráft íro sélbero úrlages. [fóne démo sie múrgfare sínt.] únde dîa uuíoliche deró góto. [án déro sie êuuig sínt.] Únde bíst tû zéigara des uuístûomrs. tû dero philosophorum sínna. [fóne íro lêro] getâte skînen. álso stérnen. Únde dû geóndôst dien únuuírigen. únde dien tôdigen gót pechénnen. Fóne démo réhte fár dû nû hína ze demo hímelhêrote. Díh échert éinun gezímet kehîen ze mercurio. Scande etc.

PRECONIA MERCURII. DEINDE THALIA.

Sâliga. dû mít sólchemo lóbesánge dero góto gehîen sólt.

Quisque uidentes
Lumine claro
Numina fati
Et geniorum
Cernere uultus:
Quaeque platonis
Pythagoraeque
Esse dedisti
Sidera mentes;
Tuque caducis
Mortalibusque
Nube remota
Cernere iusti
Numina celi:
Iure senatum
Scande tonantis,
Quam decet unam
Mercuriali
Federe iungi.

Scande celi templa uirgo,
Digna tanto federe;
Te socer subire celsa
Poscit astra iupiter.

Deinde thalia:

Beata uirgo tantis
Quae siderum chorcis
Thalamum capis iugalem,

Ac

sólt. únde sô uuérden sólt iouis snóra. dero uuérlte dés fólchote uuésentero. Áber uuéles kótes uuínia uuírdest tû? Dér álles éiner fliegendo. fúre îlet tia súnnun.

[Lucifer tûot iz oúh. náls áber flîegendo. núbe ûfen sînemo rósse. sô er fóre chád.]

Uuácherer in sînero gáhun férte. | Sô er díu óberen 118.
crstrichen hábet. sô erféret díu níderen.

[Uuánda ér íst in sînero ábsida ófto óberôro dero súnnun. ófto níderôro. sô platonici châden.]

Tér éino himel geuuáltig uuórten íst fóne ioue uuénen sîna geuuáhtlichun gérta fóre dero rîtentûn súnnun. tér gérno héizet áber geláden uuérden. dén áren des snídenten osiris. dér in egypto den chórnsâmen fánt.

[Uuánda sîn gérta tôdet únde chícchet. strît zérendo. únde sûona máchondo. bedíu gíbet er oúh sâte. nâh temo sníte. Dáz osiride, sîne árbéite dîent. táz kelâzet ímo mercurius. Sîn uuíllo réchet ten rât.]

Dén iouis sélbo mínnôt. Tén sín stîefmûoter uílo

Ac sic fauente mundo
Nurus adderis tonanti;
At cuius esse diui
Tibi contigit maritam?
Eius meante penna
Qui solus astra mundi
Praeteruolans perexit
Rapidis uigil procellis;
Qui quum superna tranat,
Freta et tartarum recurrit;
Qui solus ante currum
Et candidos iugales
Almi potens parentis
Memorem ciere (i. mouere) uirgam;
Qui fata (i. messionem) succidentis
Separat libens osiris,
Sationibus grauari
Genitalibus repertis
Quem scit pater deorum;

uuílligo sóugta. doh sî ánderíu íro stiefchínt házetî. Dés kesprâchi síh fermúgentero. állêr árger strît sélchenet. [táz chît stíllêt.] Témo spréchentemo. állero strîtolih síh in zuéi téilet.

119. [íh méino in tôd. | únde in lîb. tôd tero fientskéfte. lîb tero sûono. álso iz fóre chît.]

Ér íst tero géto chúnnigosto. nóh tánne bíst tû chúnnigora.

[uuánda ratio gemág mêr dáone sermo.]

Nû uuérdent sâlig tîe líste. dîe ir béide sô gehéiligont. táz sie ze hímele léitên. únde ménniskon den hímel indûen. Únde sie gûot uuíllige ménnisken getûen fáren. únz hína ûf ze demo óberen líehte. Fóne iú zuéin. erfúllet sínnigi die ménnisken. [Ír gébent tien ménniskon mûnderen sín. únde zímigen.]

Fóne íu geuuínnent kesprâche ménnisken êuuiga gûollichi. Pedíu gehéilegont únsih. únde álle líste.

Cui lacteam papillam
Gaudens dedit nouerca;
Cuius uigente uirga
Dirum stupet uenenum,
Cui uirus omne fanti
Orbem facit gemellum.
Est doctus ille diuum,
Sed doctior puella.
Nunc nunc beantur artes,
Quas sic sacratis ambo,
Ut dent meare coelo,
Reserent caducis astra,
Ac lucidam usque ad aethram
Pia subuolare uota.
Per uos uigil decensque
Nus mentis ima complet;
Per uos probata lingua
Fert gloria per aeuum;
Uos disciplinas omnes
Ac nos sacrate musas.

QUATUOR UIRTUTES EAM UISITANT. FRONESIS. DIKIA. SOFROSINI. ANDREIA. UEL YSKIS.

Únz tie musę uuîlon súnderigo. uuîlon sáment sús súngen. Únde sûoze stímmâ sús hértotôn. Uuâr châmen fróuvûn dára in íro sélda. únde oúh ínnôr in íro béttechámera. lúst|same fóne chíuskero zîeri. Scône în ánasíhte. nî fóne dehéinero irdâhtero máchungo. Fóne sélbsconi skîmbare. 120.

Déro hîez éiniu frûtheit. Cnôto únde insténdigo síh úmbeséhentiu. Únde díngolih skéidende mít quâremo únderskéite.

Íro suéster hîez iustitia. Mánnolichemo réhtonde. nîomannen ánderes héfenonde. dánne sô er uuérd íst.

Diu drítta hábeta námen fóne déro mézhafti íro sítô. Únmîotegerniu únde fermîdennes mâriu.

Únde díu nóh tánne uuás. tíu hîez stárh. únde máhtig. in uuíderuuartigen díngen úngeuuéibtiu. únde gágen árbeiten ióh lído stárchiu. Dîe îlton sîa hálsen. únde chússen. Únde sô sie sîa dâr in chémenâtun gesáhen fórhtela. únde sámo so líehtskíhtiga. ióh râtelôsa. | Íro brúste únde íro 121.

Dum haec igitur musae nunc solicanae, nunc concinentes interserunt, uicissimque mela dulcia geminantur, ecce quaedam matronae sobrio decore laudabiles, nec conquisitis figmentis circa faciem uultuosae uerum simplici quadam comitate praenitentes, in penates uirginis thalamumque conueniunt. Quarum una intenta circumspectione cautissima, et omnium rerum uigili distinctione discriminans, dicebatur prudentia uocitari. Huius germana sua cunctis attribuens, nullumque eo quo non merebatur afficiens iustitiae ferebatur sortita uocabulum. Uerum tertia contemtis muneribus atque abstinentia praedicanda, ex morum temperantia nomen acceperat. Quae supererat, fortissima, ac tolerandis omnibus aduersis semper infracta, subeundis etiam laboribus, robore quoque corporis praeparata, uirium uocabulum possidebat. In amplexum eius osculumque deferuntur, atque eam quum intra cubiculum conspicerent, per omnia trepidantem et uelut lucifugam haesitationibus

ánasíune hándelonde. gnôton sie sia fúre chómen ze állero óugon. únde ze állero gesíhte.

PHILOSOPHIA ACCESSIT NUNTIA.

Sô chám dô éiniu getrágenlichiu. únde ántfáhsiu. [năh temo philosophorum síte.] únde dés kûolichíu. dáz fóne íro. gót sie álle lâzet ze hímele chòmen. Sô sî dia gesáh. sô uuás íro sâr dára ze íro nôt. únde érnest. Álso si sólta. sî uuás tiu íro báldo fóne guísbéite geuuîzegot hábeta dia hímelfárt. Únde nû bôtescaft tríbet fóne mercurio. sîa ze uuîsenne. ze brûtlóufte.

TRES GRATIAE QUAE ET CARITAE.

Châmen óuh ze íro drî diernun ébenzîere. únde ében frôniske in ánalútte. Mít kerígen zesámine gebúndenên
122. hánden. únde gezîerte mít róseblûomôn. | Téro éiniu chústa sîa án demo únderbrâuue. Ánderiu chústa sia ăn den múnt. tiu drítta án die brûste. Táz téta diu êrista. dáz sî íro frôlichív óugen gegâbe. Ánderiu. dáz sî íro gesprâchi gegâbe. Diu drítta. dáz sî íro uuvnnesami in mùot kâbe. Sîe hîezen carites.

---

torpentem, pectus eius faciemque tractantes in conspectum omnium et publicam uenire faciem compulere.

Post has ingressa quaedam grauis crinitaque foemina, et ex eo quod per ipsam iupiter adscensum cunctis in supera tribuerit admodum gloriosa. Quam quum uirgo conspiceret, ad eam omni studio affectuque concurrit; quippe quadam fiducia compertorum, ipsa eidem scandendum celum fuerat augurata, et nunc ad eam in nuptias corrogandam ab ipso transmissa maiugena. Praeterea tres puellae uultu decoreque parili ac uenustate luculentae, sertis relegatae inuicem manus rosaruinque speculis redimitae ad uirginem conuenere. Quarum una deosculata philologiae frontem, illic ubi pubem ciliorum discriminat glabella medietas, alia os eius, tertia pectus apprehendit. Uidelicet prima, ut „laetos oculis afflaret honores" secunda gratiam eius linguae inspirabat; animo tertia comitatem. Quippe

[nâh tîen lûtreisten suêgelon. mít tîen álliu guóniu sáng úbersúngen uuérdent.]

Únde so uuáz sie geſiengen. dáz ketâten sie êrsam. Sô die sia dô getâten fólla liehtes. tára nâh mískton sie síh zû dien musis. únde tâten ín gerárte méttoda. dáz chît sie tâten ín síngentên mít íro líden gehélle ánterungâ. únde brûtliche trétenôda.

LECTICA QUA UEHENDA ERAT IN CAELUM.

În in dês uuárd tôz in állen stéten. fóne lûto skéllentên timpanis únde cimbálîs. Sô dáz iôh tero musarum sáng tûnchelôra vuûrde. fóne dêro lûtréisti dero timpanorum. | Sáment temo skálle chám éin trágebétte gestérno- 123.
tez. témo die sélben dôza fóre skúllen. áfter bezéichenlichemo síte. In démo trágebétte síto uuás tie gehienten gútennâ. hína ûf chómen in déro himeliskon chámerlingo gnôzskefte.

ATHANASIA PER UOMITUM A MORTALITATE EAM PURGAT.

Dâr fóre fûor éin fróuua. chéiserlichero getâte. in héiligemo. únde in himeliskemo liehte skînentíu. únde în êruuirdigero bíscofheite. Álle die dâr uuâren. únde sie ersáhen. die êretôn íro mârun mágenchráft. sámo sô hálta-

---

illae carites dicebantur, et quicquid apprehenderant uenustabant. Quae quidem uirginem postquam lumine repleuere, musis admixtae etiam gesticulationes consonas atque hymeneia dedere tripudia. Sed ecce magno tympani crepitu crotalorumque tinnitu uniuersa dissultant, eousque ut musarum cantus aliquanto bombis tympani obtusior redderetur; et cum sonitu introfertur lectica interstincta sideribus, cui ritu mystico crepitus precinebant, qua mos fuerat nubentes deas in caelestis thalami peruenire consortia. Ante hanc quaedam augustioris uultus femina, ac sacro lumine aethereoque resplendens uenerabili antistitio praeminebat. Quam quum omnes, qui adfuere, conspicerent, reueriti inclitam maiestatem, ut deorum omnium

run. dero góto állero. ióh tero uuérlte. Téro uuás námo immortalitas.

[Sî máchot deos immortales et eternos. únde mundum perpetuum.]

Únde hôre hára mágeti chád si. Tero góto fáter hábet kebóten. dáz tû ûfen dísemo chúninglichen trágebélte
124. fárêst ze hímele. | Dáz nebéinemo dero írdiskôn mûoza neist ze hándelonne. Nóh tír sélbun êr mînemo tránche. Únde mít témo uuórte. ergréifota sî íro brúste. únde dén sprúngezôd íro hérzen. Ióh sî sâr guuár uuérdende. ín fóne ne uuéiz uuélero fúlli erspárten. únde inbláhenen. [dáz chît fóne inbláheni. únde fóne irspérredo uuórtenen.] sô se chád si. tû ne irspîêst tísen glónken. dés tu fólle brúste hábest. únde dû no uuérfêst tén ûz. nóh tû dára ne chúmest. târ dû úndôdig sîst. Tô erspêh sî sâr bírlicho síh péitendo ál dáz. tés sî ín íro guuár uuárd. Dára nâh uuárd. táz sî mít árbeiten irspêh. ze állero sláhto bûochen.

[Uuánda fóne éinemo fonte rationis. chóment álle bûohlíste.]

Târ máhtist tu séhen. uuîo mánigíu bûoh súnderigiu. únde zesámine gebúndeniu. únde uuîo mánigero sprâchon
125. scrífte ûzer íro múnde fûoren. Súmelichiv vuâren ge|uuórht úzer demo egypzisken bíneze. dér mít cêdrinemo flîede

---

mundique custodem; huic athanasiae nomen fuit. Et heus, inquit, uirgo, precepit deorum pater, hac regali lectica in celi palatia subueharis: quam quidem nulli fas attrectare terrigenae. Sed nec tibi quidem ante nostrum poculum licet. Et cum dicto leniter dextra cordis eius pulsum pectusque pertractat, ac nescio qua intima plenitudine distentum magno cum turgore respiciens, nisi haec, inquit, quibus plenum pectus geris, coactissima egestione uomueris forasque diffuderis, immortalitatis sedem nullatenus obtinebis. At illa omni nisu magnaque ui quicquid intra pectus senserat, euomebat.

Tunc uero illa nausea ac uomitio laborata in omnigenum copias conuertitur litterarum. Cernere erat, qui libri, quantaque uolumina, quot linguarum opera ex ore uirginis defluebant. Alia ex papiro, quae cedro perlita

besmízen uuás. [táz er ne fûleti.] Súmelichiu bûoh peuuvndeniu in lîninen bîzucchen. Iôh scáphinis pérgaminis mánigiv. Ûnmanigíu uuâren gescríben ân déro ríndun dés póumes phillire. [álso iz iv síto uuás.] Uuáren súmelichiu mít tínctun gescríbeniu. Téro bûocho scrífte óugton dero lîbhafton bílde.

[uuánda phisiologia ságet de naturis animanium.]

Dîe réiza dero bûocho athanasia geséhendîu. hîez sî sie gescríben in díuren stéinen. ûnde gehálten ín dîen érdlûcheren dero egypziscon chîlechon.

[Uuánda dô iú líste zegângen uuâren. dô vuûrton sie ernîuuot fóne egyptiis.]

Únde dîe stéina stellas némmende. hîez sî dero góto chûnnezâla dar âna stân.

[uuânda dîe sámo zórft sínt. sô stérnen.]

DE UARIETATE COLLECTORUM.

Ûnz sî sólchero díngo fílo spêh. sô ráspotôn dâz ûzer 126.
íro múnde fûor. sûmeliche dîernun. dîe líste ûnde lírnunga hîezen. íro îogelichiu iz zûcchende ze íro núzzedo. ûnde

---

fuerat, uidebantur. Alii carbasinis uoluminibus complicati libri; ex ouillis multi quoque tergoribus; rari uero in phillirae cortice subnotati.

Erantque quidem sacra nigredine colorati, quorum literae animantium credebantur effigies. Quasque librorum notas athanasia conspiciens, quibusdam eminentibus saxis iussit asscribi atque intra specum per aegiptiorum adita collocari, eademque saxa stellas appellans, deorum stemmata praecepit continere.

Sed dum talia uirgo undanter euomeret, puellae quam plures, quarum artes aliae, aliae dictae sunt disciplinae, subinde, quae uirgo ex ore effuderat, colligebant, in suum unaquaeque illarum necessarium usum facultatemque corripiens.

ze íro gezívge. Ióh sélben die camenę. állero méist [tíu natûrlicha în hímele] urania. únde [díu erdâhta in érda] caliope. gesámenotôn mánigíu bûoh in íro scôza.

[Állêr dér líst íst fóne dîen zuéin gescríben.]

An dîen bûochen súmelichen uuâren gebíldot paginę. ál áfter tonis keskídote. únde gelángte nâh téro geskéfte brítero.

[Uuánda in musica octo modi gemâlet uuérdent álso léiterâ. bedíu sínt tíu féld keskáffeníu. álso paginę. únde brítelíu. díu únder zuísken dien úndersláhten sínt. tero tonorum. únde dero semitonorum. Die sélben modi uuérdent sáment kebíldot. sámo so áhto léiterun óbe éin ánderên geléinet uuérden. únde îogelichíu dia ándera fúre skîeze éines sprózen.]

An súmelichên uuâren ringa gebíldot. únde réiza. únde hálbíu téil des hímeles. [álso uuír in astronomia séhên.] Mít tríscozên. únde fierscôzên bílden. [sô uuír in geometria séhên.] Ióh mánigscoziu bílde uuâren dar ána gebíldot. Áfter déro mísselichi dero mûot píldungon. [díe 127. in geometria sínt.] únde déro | natûrlichôn geskéfto.

[díe in astronomia sínt. Táz in geometria gebíldôt uuírt. táz sínt líste. dáz uuír séhên in astronomia. dáz sínt uuíste. Doctrinaliter uuérdent corpora geóuget in geometria. naturaliter uuérdent sie geóuget in astronomia. Geometria chît táz spera sî. quędam aequalis a centro in omnem partem circumductio. Dâr íst si geóuget in theoremate. Áber in astronomia uuírdet si geóuget in elemento. sô man dia súnnun chíuset. álde den mânen.]

Ipsae etiam musae praesertim urania calliopeque innumera gremio congessere uolumina. In aliis quippe distinctae ad tonum ac deductae paginae, in aliis circuli lineaeque, hemisphaeriaque cum trigonis et quadratis, multiangulaeque formae pro theorematum uel elementorum diuersitate

Dára nâh pegréif táz kemâle állero tîoro líde. ze éinemo bílde.

[Dáz pílde héizet cosmographia. dáz chît descriptio mundi. dâr állero regionum. únde állero animalium gesképfeda an éinemo bláte sáment pegriffen uuérdent.]

Uuâren oûh târ bûoh. tíu dero niumon sûozi lêrton. [íh méino díu sûozi an diatesseron íst únde an diapente.] únde zéichen dero numerorum. [álso V zéichen íst quinarii numeri. únde X denarii numeri.] únde uuás óuh târ dáz ze síngenne getân íst. [álso lîed. únde léicha.]

Sô sî dô erspêh tîa bûohchámerigun fólleglichi. ûzpráht hábentíu. dára nâh sî síh îo rárta. [dáz chît táz sî îo lírneta.] | Pléih uuórteniu. ióh erlíteniu. pát si athana- 128.
siam hélfo. díu sólcha íro bînun bechénnen chónda. Dô chád si íro zûo. Nû ním. daz íh tír gébe ze trínchenne. dáz tû mít tíu gelábotiu. únde gebûrlichotíu ze hímele fárêst.

INMORTALITAS QUASI PER OUUM SORBETUR.

Únde dés mézes nám sî íro mûoter. díu dára mít íro chómen uuás. únde díu bûoh álliu hábeta gehéilegot. únde gehándelôt. únde gezélet. tíu ûzer dero mágede mûnde fûoren. déro nám sî éina sínuuelbi. in chlíuuis uuîs ketâna. ióh líbhafta. únde gáb íro. dáz tar ínne uuás ze trínchenne.

---

formatae. Dehinc pictura animalium membra multigenum in unam speciem complicabat. Erant etiam libri, qui sonorum mela, signaque numerorum et cantandi quaedam opera praeferebant. Postquam igitur illam bibliothecalem copiam nixa imitatus uirgo diffudit, exhausto pallore confecta, athanasiae opem, quae tanti laboris conscia fuerat, postulauit. Tum illa: ut refectior caelum sublimisque conscendas, hoc tibi accipe sorbillandum. Ac tunc, matri apotheosi, quae cum illa forte conuenerat, etiam pridem libros, qui ex philologiae ore defluxerant, manu contingens ac dinumerans consecrabat, auferens quandam globosam, animatamque rotunditatem sumit, ac uir-

Áber diu ínnera uuist tés sélben éiis. tíu uuás in rôtero fáreuuo ûzenân darána gesmîzeniu.

[Dáz chît ûzenan uuás iz rôt. nâh tero ínnerun fáreuuo. diu dáz ôberosta fiur bezéichenet tírro uuérlte.]

Ûnde nâh téro rôti skéin iz in dûrhlîehtentero îtali. ióh in uuîzero nâzi. [álso diu lûft ketân íst.] únde dára nâh in dero ínnerostun mítti dícchera.

129. [álso | diu êrda getân íst. Sô si dia írdiskun uuîzentheit irspêh. sô uuârd íro diu gótelicha gegében. Díu in éinero sámohafti. ûnde éines plícches álliu díng pegrîfet. álso in boetio de consolatione gescríben íst. Tîa sámohafti ôuget êr mít temo éiie. dáz er ze ûzerôst chît temo hímele gelîchez. ûnde in mittemen dero êrdo. ûnde ûnderzuísken dero lûfte. álso díu machina getân íst tírro uuérlte. ánasíhtigûn. Dáz er iz chît animatum. dáz tûot er ûmbe animam mundi. dîa sûmeliche uuândon uuésen solem. sûmelicha éina ándera tóugena chràft. tíu den hímel tûot uuérben.]

Sô sî dîa rotunditatem in hânt kenâm. ûnde sî dûrstegiu fóne árbeiten. ûnde fore ângisten. bráh ûnde chórota. ûnde sî nîo sô gûotes ne inbéiz. sô fólle tráng sî iz. Sâr sámo hárto chéccheton íro die líde. Ûnde gîeng íro ába diu mágeri. rûmda diu írdisgheit. Ûnde chám sia ána diu êuuighéit. âne tôdes uuáltesôd.

---

gini porrigit hauriendam. Uerum ipsa species oui interioris coccino circumlita exterius rutilabat, ac dehinc perlucida inanitate albidoque humore, interiore tamen medio solidior apparebat. Quam quum philologia susciperet, quoniam post tanti laboris afflictationes aestusque mentis plurimum sitiebat, reseratis eius rotunditatis arcanis, postquam rem dulcissimam comperit, totam incunctanter exhausit.

Continuoque nouo solidantur membra uigore;
Et gracilenta perit macies, uis terrea cedit;
Aeternumque uenit sine mortis legibus aeuum.

QUALIS FACTA SIT RECOGNOSCERE IUBETUR.

Sô sîa athanasia gesáh ketrúnchen háben dia úndôdigi. | Sîa dô sámoso mít hóubet zîerdo dés ze getrôstenne. 130.
dáz sî ze hímele sóltî. únde si úndodig uuórten uuâre.
téta sî sîa ána coronam. geuuórhta ûzer éinemo féldchrûte
vuîzemo. [íh méino ûzer lílien.] Kebíetende. dáz sî ál hína
vuúrfe. dés sî síh keuuárnot hábeta gágen demo hímelfíure.
Uuánda sî chad. táz sô getâna uuésen dero múrgfarun.
únde dero stírbigun vuíste. Dáz íro diu mûoter sâr ál ába
zôh. sô sî sia gesáh úberrúcchet háben ménniskôn únmûoza
[íh méino dés síh ménnisken vnmûozig tûont].

GRATULATUR SE EUASISSE INFERNALES.

Dô dánchota sî ze êrest athanasię. mít íro rouche.
dáz sî ûzer íro fáze nám. Únde íro mûoter dánchota si
mít ópfere. Dáz sî den héllouuárt mít sînero chénun nîoner ne gesáhe. sô etrusci philosophi ságent.

[tîe ín héizent uedium. álso malum diuum.
uuánda ér brúti tûot tien sêlon. tér héizet óuh
orcus. táz chît iurator. Uués íst er iurator? Âne
dáz er ímo | gelâzene animas. ne lâze inpunitas.] 131.

Nóh sî die héllevuínnâ ne fórhta. nâh terò chaldeorum úrdâhten. Nóh sîa ne brándi in fíure. nóh ne sóufti

---

Uerum diua quum immortalitatis eam poculum cerneret ebibisse, quo e terris illam celum pergere immortalemque factam uelut aenigmate redimiculi perdoceret, ex herba quadam rurestri, cui ἀσίζωον uocabulum est, uirginem coronauit, praecipiens omnia, quae adhuc mortalis aduersus uim superam in praesidium coaptarat, ut expelleret. Quippe caducae mortalisque substantiae istaec esse minima memorabat. Quae quidem omnia eidem mater abstraxit, postquam eam mundana transcendisse studia recognouit. Tunc philologia ex aromate praeparato acerraque propria athanasiae primitus supplicauit, matrique eius gratiam multa litatione persoluit, quod nec uedium cum uxore conspexerit, sicut suadebat etruria, nec eumenidas ad chaldaea miracula formidauerit, nec igne usserit eam, nec lympha sublu-

in uuázere. Nôh sîa ne fîlti dâz sêlo glîhnisse. dâz álle hína fárente sêlâ fillet. nâh téro ságo syri philosophi. Únde si îro nîeht ne gâb mít ánafánge des tôdes. tîa in charontis keuuálte stândun inmortalitatem. nâh téro ságun des álten phasi.

[Ér chád álle sêlâ. charon dero hêllo túrûuuârt tâte des tôdes kechôron. fôre dero inmortalitate.]

AMOR ET LABOR. CURA ET UIGILIA. UEHUNT EAM IN CAELUM.

Ínin díu hîez man sîa ûfstigen ze îro trâgebétte. Únde uuánda dáz filo hóho stûont. pediu dûohta íro iz únsémfte. íh ne uuíle chéden. dáz sî ne máhti. Táz spûotigo áber ze gefrúmmenne. hîez sî îro trût einen chómen. Án dén síh stíurendo. ûberfûor sî dîa ûnsémfti. [dáz chît tîa stéccheli] 132. dés hóho stânden stûoles. | Áber dér sêlbo. dér sô sî ín námda labor hîez. tér ne gehálf íro nîeht ein dâra ze demo bétte. nûbe sâment íro fûor er ze hímele. Éinemo scônemo chínde. in êben ìmo geuuétenemo. Táz amor hîez. únde dóh tero zûrlustigun ueneris sûn nîeht ne uuás. Die zuêne fûorton fóre dia lecticam. Dáz áftera têil trûogen zuéi íro hîen. díu íro uuérd uuâren. sórga. únde uuácha.

---

erit: nec animae simulacrum siri cuiusdam dogmate uerberarit, nec phasi senis ritu carontis manibus inuolutam immortalitatem mortis auspicio consecrarit. Interea conscendere iussa lecticam, quae in suggestu maximo quoniam uibebatur difficile admodum sibi ne dicam impossibile, deputabat. In quam rem consequenter implendam alumnum suum dilectum prae ceteris conuocauit, quo innixa omnem difficultatem superae consessionis euicit. Uerum idem, qui labor ab eadem uocabatur, non solum in lecticae culmen eam sustulit, uerum caelum cum domina impiger permeauit. Quippe consociato sibi quodam puero renidenti, qui nec uoluptuariae ueneris filius erat, et tamen amor a sapientibus ferebatur, a fronte lecticam subuchere moliuntur. Nam posticam epimelia et agrypnia dilecta uirgini sustulere

Sô gebôt tiu fróuua inmortalitas. uuánda sî uuólta. dáz mán únde vuîb sáment íro ze hímele fâorin.

COMITATUS EIUS UENERABILIS.

Sô ze hímele sîh héuenta. léitta sia dáz kerîete *(sic)* dero fóre síngenton musarum. Únde álliu díu êruuirdiga mánigi dero fóre genámdon geférton. [íh méino philosophia. apotheosis. athanasia. phronesis. únde quatuor uirtutes. únde gratię. únde déro állero alumnę. Arithmetica] fólgeta íro mít ánderen íro uuídembîon. állero díngo fúreuuiz kérniu. únde gnôto fórscondív.

IUNONI IN SUO REGNO OCCURRENTI UIRGO SUPPLICAT. 133.

Sô náhton sie sâr mit íro ze óbenahtigero lúfte. Târ uuárd ze uuízenne. dáz tero gôto hîreisara zûo fûore. Téro fúre réisâra uuâren. geméinmûoti. tríuua únde chíuski. Áber ueneris sún dér zûorlústô *(sic)* spénstig íst. sô uuîo er óuh íro fúre réisâre uuâre. dóh ne getórsta er philologię ze óugon chómen. [Uuánda sapientia házet turpitudinem.] Sô sî dô iunonem gesáh. únde sî íro gerûohta. sô si óuh fóre ánderên fróuuon tèta. dô férgota si sîa sús. Iuno dû scôna [chád si] dóh tíh ánderes némmên die ze hímele sínt.

---

mancipia. Sic enim athanasia praeceperat, ut uterque sexus cum philologia caelum posset adscendere. Praecedit illico conscendentem musarum concinentium pompa, et praedictarum comitum uenerabilis multitudo. Periergia uero aliis comitata pedisequis dotalibusque mancipiis curiose uniuersa perscrutans atque interrogans, sequebatur. Uerum ad culmina arcis aeriae comitatus ille cum uirgine propinquabat. Et ecce aduenire subito deorum pronuba nunciatur, ante quam concordia, fides, pudicitiaque praecurrunt; nam cupido corporeae uoluptatis illex, licet eam semper anteuolat, philologiae occursibus non ausus est interesse.

At ubi in conspectum nubentis diua peruenit, atque, ut mos uirginis erat, litauit aromatibus, deam talibus deprecabatur:

Iuno pulchra, licet aliud nomen tibi consortium caeleste

Únde so uuîo uuír díh iunonem sámo so óuh iouem fóne iuuando héizên. Álde úbe dû héizen sólt lucina. uuánda
135. dû lucem gíbest nascentibus. | Uuánda dáz íh tíh éiscôe flôzkébun. án dero hîtate. álde nâh tero geburte sûberarun dero ûzkegángenon léhtero. dés íst mír úndurft. uuánda íh máged pín. únde mînes lîchamen únbesmízen bín. Uuégoléittuu. héimbríngun. sálbsmîzun. cúrtilflégun. súln díh tôdige dîerna gehîendo zu ín ládon. dáz tu íro férte uuálltêst. únde sie ze liebên séldon bríngêst. únde sô sie diu túrestál sálbont. tû héilesod kébêst. únde sô sie síh ze bétte ingúrtent. tero máged cúrtelûn. dû ánauuert íro flégest. Sâmogébun álde hîfûogun bétoên díh. tîe du an déro nôte des kebérennes. álde des náhtuuîges skírmist. Líutfróuuvn súln díh tie líute héizen. Stárcha ánaháreên díh tie féhtenten. Áber hîer héizo íh tíh kérnor aêram fóne aëre. in démo
136. dû rîchesôst. | Únnîst*) mír bítentero ze geéisconne. uuáz lîbhaftero díngo diu uuîta lúft fûore. únde dísiu dúrhlîchtenten félt. ûzer gesámenotên athomis uuórteniu. [sô philosophi châden.] únde uuáz hîer góto flógerze. Íh ne frâgen nîeht úmbe dîa níderun lúft. târ die fógela ána flîegent.

*) Es steht únmîst.

tribuerit, et nos a iuuando iunonem, unde et iouem dicimus, nominemus; siue te lucinam, quod lucem nascentibus tribuas, ac lucetiam conuenit nuncupari; nam fluuoniam, (i. fluorem feminis prestantem) februalemque ac februam mihi poscere non necesse est, quum nihil contagionis corporeae sexu intemerata pertulerim. Iterducam et domiducam, unxiam, cinctiam mortales puellae debent in nuptiis conuocare, ut earum et itinera protegas, et in optatas domos ducas, et quum postes ungant, faustum omen affigas et cingulum ponentes in thalamis non relinquas; soticenam uel saticenam te, quas uel in partus discrimine, uel in bello coeundi, precabuntur; peplonam plebes, curitim (i. fortem) debent memorare bellantes. Hic ego te aeriam potius ab aeris regno nuncupatam uoco. Da nosse poscenti, quid haec aeria latitudo, atque atomis perlucentes concurrentibus campi animantium gerant, quidue hic dicatur numinum subuolare. Non enim de humilitate aeris illius quaero,

tîa ióh olimpus decem milium stadiorum hóher úberslât. núbe dîa hóhi dero óberun lúfte fórderon íh. Ióh nû dúnchet mír mûoza ze geséhenne. dáz íh lésendo geéiscota fóne dero demonum gûoti.

[Álso uuír angelos chédên bonos et malos.
sô châden die álten bonos demones et malos.]

DEORUM SEDES A CAELO USQUE AD SOLEM IUNO PRECANTI OSTENDIT.

Sî sia dô íro flęhon uuérende. fûorta si sîa in óbenahtîga lúft. târ óugta si íro mísseliche geuuálta. dero lúft cóto. Tîe uuír fivrine séhên. únde uuállonde fóne demo hímele. únz ze dero súnnun ringe. dîe héizent cóta. uuîlon héizent sie hímelsâzen. únde sínt sie behéftet mít tóugenên díngen. | Sîe sínt lûterôren. únde ménniskon sórgâ ne grûo- 136.
zent sie. bedíu héizent sie únsórgende. Târ sól guísso iouis stûol sîn.

QUI SINT A SOLE USQUE AD LUNAM.

Níderhálb tero súnnun férte. únz ze demo mânen. sízzent tîe nâh tien sâligostên sínt. únde mínnera geuuáltes hábent. fóne dîen uuîzegungâ. únde tróuma. únde zéichen

---

qui uolucribus permeatur, quem olympi montis cacumen excedit; qui uix decem stadiorum altitudine sublimatur. Sed elata disquiro, et iam fas puto quicquid περὶ εὐδαιμονίας lectitans intellexeram, conspicari.

Hic iuno conscendentis precibus non repugnans, eam secum in arces ducit aerias, atque exhinc multarum diuersitates edocet potestatum. Illi, inquit, quos ignitae substantiae flammantisque subspicimus. ab ipso aethere sphaeraeque superioris ambitu usque ad solarem circulum demeantes, ipsi dicuntur dii, et caelites alias perhibentur; causarumque latentium arcana componunt. Sunt enim puriores, nec admodum eos mortalium curarum uota sollicitant, ἀπαθεῖς que perhibentur. Illic iouem regnare certissimum est. At intra solis meatum usque ad lunarem globum, secundae beatitatis numina subparisque potentiae, per quae tamen uaticinia somniaque ac prodigia compo-

uuérdent. Tîe ingéinent tie dárma an uuîzegungo. éteuuáz fóre zéichenente. únde óugent íro stímma. únde spréchent ûzer állên fógelrárta ságentên. Frâgente uuárnont sie díccho. álde mít stérnenférte. [sô anchisę der stérno in idam siluam zéigota.] álde mít plígskúze. [sô uirgilius ságet ímo árbeite fóre zéichenen tactas de cęlo quercus.] álde mít prútelichero séltsani. [álso grece palladium sáhen suízzen.
137. únde skrícchen fóre íro naufragio.] Uuánda áber | dien óberên die níderen dienônt. sô uuírt fóne énero geuuálte. únde fóne dírro gefólgenne. állên ménniskôn súnderig. únde geméine hûotare gesézzet. Tén héizent sie óuh flíhtâre. uuánda er álles uuérches fliget. Tén geméinen bétônt tie líute sáment. únde âne daz îogelih ten sînen. Fóne díu héizet er genius. uuánda er genitis sâr gegében uuírt ze flíhte. Tíser hûotare. únde díser getríuuo brûoder. behûotet íro sêlâ. únde íro sínna állero. Uuánda ér oúh tóugene gedáncha góte chúndet. pedíu mág er ióh angelus héizen. Tîe álle námont greci demones. fóne díu. dáz sie ánauualten sínt tes líutes. latini námont sie méteme.

[uuánda angeli sínt mítte. únder góte. únde ménniskon.]

Tîe

---

nuntur. Haec aruspicio exta fissiculant (i. findunt) admonentia quaedam, uocesque transmittunt, auguratisque loquuntur ominibus. Plerumque enim quaerentes admonent, uel sideris cursu, uel fulminis iaculo, uel ostentaria nouitate. Sed quoniam unicuique superiorum deorum singuli quique deseruiunt, ex illorum arbitrio istorumque comitatu, et generalis omnium praesul, et specialis singulis mortalibus genius admouetur, quem etiam prestitem, quod presit gerundis omnibus, uocauerunt. Nam et populi genio, quum generalis poscitur, supplicant, et unusquisque gubernatori proprio dependit obsequium. Ideoque genius dicitur, quoniam quum quis hominum genitus fucrit, mox eidem copulatur. Hic tutelator fidissimusque germanus animos omnium mentesque custodit. Et quoniam cogitationum arcana superae annunciat potestati, etiam angelus poterit nuncupari. Hos omnes graeci δάμονας dicunt, ἀπὸ τοῦ δαήμονας εἶναι. Latini medioximos uocitarunt.

Qui

Tîe sínt álle hínderun únde únlùterorûn naturę. dánne
dîe náhor demo hímele sínt. álso dû sélba síhest. | Tóh ne 138.
sínt sie sô geróbes lichamen. dáz sie gesíhtig sîn ménniskôn.
Hîer sínt tie hértcóta. Hîer râuuênt tîe únsúndigen sêlâ.
náh íro líbe. Tîe ióh tia súnnun úberfárent. únde dîe fiurinen féstinâ. dero planetarum. úbe sie míchelero frêhte sínt.

QUI SINT A LUNA USQUE AD MEDIUM AEREM.

So uuáz tára náh uuîtûobeles íst. fóne demo mânen
únz ze dero érdo. dáz hábet oúh sînen únderskéit. Únde
in zuéi uuírt táz sélba gëtéilet. Áber daz óbera téil dero
lúfte behébet tîe álso dû gesíhest. tîe greci héizent hálbe
góta. latini béidiu. íóh hálbe mán. íóh hálbe góta. Tîe
hábent hímelisken sín. únde réine mûot. Únde in mén-
nisken bílde uuérdent sie gebóren. állero uuérlte ze gemá-
che. Dîe hábent ófto geóuget mít íro zéichene. dáz sie
hímeliske sínt. | Álso díu zuíualta náht téta. dô hercules 139.
kebóren uuárd. Únde dáz er die vuúrme álso lúzzelêr chnís-
ténde. skéinda sîna gótheit.

[Tîe uuárf ín iuno ána. dô éines náhtes sîn
mûoter alcmene ín guán be ioue. únde yfidum

Qui quidem omnes minus lucidae splendentisque naturae quam illi caelestes, sicut conspicis, approbantur. Nec tamen ita sunt corpulenti, ut hominum capiantur obtutu. Hic ergo lares, hic post membrorum nexum degunt animae puriores, quae plerumque, si meritorum excellentia subuehantur, etiam circulum solis ac flammantia septa transiliunt. Dehinc a lunari circulo usque in terram, quicquid interpatet, interstitii proprii partitione discernitur et ab orbe lunari interfusa medietas disparatur. Sed superior portio eos sicut conspicis claudit quos ἡμιθέους dicunt, quosque latine semones, aut semideos conuenit memorare. Hi animas caelestes gerunt sacrasque mentes, atque sub humana effigie in totius mundi commoda procreantur. His animus datus ex sempiternis ignibus, quae sidera stellasque nocamus. Qui quidem plerumque sui miraculo fidem fecere caelestium, ut in ortu herculis geminatae noctis obsequium, serpentesque idem paruus elidens, uim numinis approbauit.

be fro chárle amphitrione. Si uuárf sie béide ána vuúrme. áber hercules eruuérita sih. yfidus ne máhta.]

Tages [tér in hispania mâre uuás.] tér zórfta sih mít téro rúnso tagi fluminis. [uuánda tagus tô érist rínnen begónda.] únde lérta er sâr dia lántuuîsûn. stífta óuh sipnum.

[Dáz íst tíu búrg sipona. dâr tria elementa éndont sô sie chédent. cęlum. terra. mare.]

Hammon [dáz chît arenosus iouis.] erskéin [dionisio] in uuídéres pílde. únde dô uuárd uuât ûzer uuóllo. únde dúrstes lába fóne uuázere.

[Dáz uuás tô er fóne indía eruuánt per ethiopiam mít uictoria. únde er iouem sînen fáter bát pûozen den dúrst sînemo hérige. Bedíu íst sîn templum. dâr centum aris famosum.]

Uuáz tárf íh chôsen fóne dien die érest ménniskôn álles tínges prûh zéigotón. únde álliu diu méisten gemáh?
140. Álso dia rébun zéigota dionisius ze thebis [in grecia]. Únde osiris [rex maritus isidis] în egypto lêrta uuîn drínchen. únde zíhen. Únde osiridis uuárten dâr in egypto. únde ze athenis triptolemus [filius cęlei. cereris alumnus] lêrtôn? Únde díu sélba ysis lêrta den flâhs árbeiten. únde spínnen? Stámfôn únde mâlen mísseliche uuíste ságet italia pilumno. únde árzetûom ságet grecia asclepio. [filius apollinis et coronę.] Ándere uuárten ze uuîzegungo. únde ze fóre uuízedo

---

Tages sulcis emicuit, et ritum statim genti simumque monstrauit. Ammon apparuit cum cornibus arietinis et uestimento lanitio ac sitientibus undam fontis exhibuit. Quid loquar eos, qui primi mortalibus usum rerum maioraque commoda praestiterunt? ut uitem dionysius apud thebas, osiris apud aegyptios haustum uini usumque comperiens, frumentum isis in aegypto, triptolemus apud atticos docuere. Eademque isis lini usum sementemque monstrauit. Comminuendae frugis farrisque fragmenta pilumno signat italia. Asscribit asclepio graecia medicinam. Alii quoque huius generis homines in diuinandi usum et praescientiam

gebóren. sô carmentis téta in archadia mâre nuórtemu fóne íro méterlichên fóre ságôn.

[Díu chám ze italia mít íro súne euandro rege. dén eneas târ fánt. Tíz íst tíu. díu óuh nicostrata hîez. únde latinas literas erdâhta. fóne déro éin porta ze romo carmentis kehéizen uuás.]

Sô uuás óuh sybilla. únde díu erithrea hîez. ióh tíu cymea hîez. álde frigia. | Dero sybillarum uuâren zuô. sô 141. dû uuéist. náls zêne sô man chît. íz uuás échert therophila ze troio. marmensi filia. únde symmachia hippotensis filia. dív fóne erithra insula búrtigíu. ze cymis táz in campania íst uuîzegota. Déro dáz kemûgentôn uuâren námoháftesten amphiaraus. únde [dér] mopsus.

[tér síh uuídèr chalchante éllenôta. sô uirgilius ságet.]

QUI SINT A MEDIO AERE USQUE AD TERRAM.

Fóne míttero lúfte. únz ze dero érdo. sízzent hálbkóta. únde érdkóta. die fóne hera dáz chît terra. heroes latine héizent.

[Tie uuérdent ùzer sólchên ménniskôn. sô eneas uuás. únde achilles. tie uuír ióh lébende héizen heroes. táz chît hértinga álde chûeniga.]

Târ sízzent in íro ménniskinên górpotôn. die manes héizent. [a manando] dáz chît rúnsige. uuánda sie rúnnen

---

procreati, ut carmentis in arcadia ab effuso per uaticinia carmine memorata. Sibylla uel erithrea, quaeque cumea est, uel frigia: quas non decem, ut asserunt, sed duas fuisse non nescis, id est, therophilen, troianam marmensi filiam; et symmachiam hippotensis filiam, quae erithra progenita, etiam cumis est uaticinata. Ex hac diuinandi possibilitate amphiaraus mopsusque celebrati.

A medietate uero aeris usque in montium terraeque confinia, hemithei heroesque uersantur, qui ex eo quod heram terram ueteres dixerunt, heroes nuncupati. Ibique manes, id est, corpori humano praesules attributi, qui pa-

fóne íro fórderôn sâmen. Tisiu multi dero lúfte fóne demo
mânen nider. íst álliu in plutonis keunálte. Dér oúh sum-
142. manus héizet sâmo so méister. álde méisto manium. | Dâr
uuándelot luna. díu proserpina héizet. [uuánda sî germina
tûot proserpere.] Uuánda die sélben manes kegében uuér-
dent corporibus ân dero conceptione. bedíu uuónênt sie
gérno mít ín. ióh náh temo libe. Únde mít ín hártende.
héizent sie lemures. [táz chît lares morantes.] Únde úbe
sie fóre chíusko lébetên. sô uuérdent sie in gôumen híusero
alde búrgô. die héizent lares. [fóne íro mûoter lara.] Sínt
sie áber árg uuórten. fóne demo corpore. sô uuérdent sie
laruę. dáz chît [lares mali.] álde manię. [dáz chît insanien-
tes.] Hier sínt créhto gûote manes únde úbele. die greci
skéident. in íro uuis sie námonde. agathos demonas. únde
cacos demonas. Hier sínt oúh tie méisten manes. únde
déro méisterun. mana. únde manṭuona. Hier sínt oúh tîe
sie suárze héizent. únde aquilis keliche. [uuánda sie in íro
bildê skînent.] Únde fura ióh furna. [die fóne furuo co-
143. lore gená|nôt sínt.] únde dero ándero mûoter mania.
únde únmétemi [dero elementorum] únde trôum trûge-
nara. Sélbiu diu lúft uuider dia érda getrûoptiu. fóne
dero óberûn uuármi. únde fóne dero níderun názi. ne

---

rentum seminibus manauerunt. Denique haec omnis aeris
a luna diffusio sub plutonis potestate consistit; qui etiam
summanus dicitur, quasi summus manium. Hic luna, quae
huic aeri praeest. proserpina memoratur. Uerum illi manes,
quoniam corporibus illo tempore tribuuntur, quo fit prima
conceptio, etiam post uitam iisdem corporibus delectantur,
atque cum his manentes appellantur lemures. Qui si uitae
prioris adiuti fuerint honestate, in lares domorum urbium-
que uertuntur. Si autem deprauantur ex corpore, laruae
perhibentur ac maniae. Manes igitur hic tam boni quam
truces sunt constituti, quos ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς δαίμονας
memorat graia discretio. In his etiam locis submanes
eorumque praestites mana atque manuona; dii etiam, quos
aquilos dicunt. Item fura, furnaque et mater mania; in-
temperiaeque et alii triptes diuorum degunt. Circa ipsum
uero terrae circulum aer ex calore supero atque exhalâtu

lâzet tie hîna fârenten animas mit kemâche hîna fâren. sie dâr to âna dûnchonde. sâmo so in éinero uuâzerzésso. Hínnân ságent tie poetę. rînnen dâz lóugezenta hélleuuâzer. Únde in dés strûme uuâlont ûnde têcchont tomer die úbelen sêlâ. die uedius tés uuírdige uuéiz. Dén sie óuh plutonem héizent grece. únde ditem latine. únde nóh tánnè malum iouem. Sélbun dia érda. dár si ûnbûhafte íst. hábent erfúllet tero lânglîbon mániginâ. in uuálden. ióh in fórsten. ióh in lóhen. in sèuuen. in áhôn. in brûnnôn. | Únde héizent sie panes. [sámo so discipuli panos. íh méino 144.
dés. fône démo uirgilius chît pan deus archadię.] Álde fauni. ûnde fones [fóne fando]. Álde satyri. [fóne saturitate uoluptatis uuánda sie to in ludo. únde in saltatione sínt. álso oûh satyra. íh méino satyrica fabula héizet fóne saturitate inludendi. uel fingendi] Álde siluani [fóne siluis]. Álde nimphę. [dáz chît aquarum deę.] Álde fatui. ûnde fatuę. [uuánda sie ménnisken tûont infatuatos.] Álde fantuę. únde fanę. to ze déro sélbun uuîs. fône fando gehêizene. álso oúh tîe chîlichâ. dâr sîe ínne spréchent. fana héizent. Téro sláhto sínt oúh egipani. [die fóne egea gehéizen sínt. táz chît capra. déro éinêr antonio begágenda.] Tise erstérbent álle úberláng. sámo so ménnisken.

[Dánnân héizent sie geméinlicho macrobitę.
dáz chît longeui.]

---

madoreque infero turbidatus, egredientes e corporibus animas quodam fluenti aestu collidens, non facile patitur euolare. Hincque tractum pir flegetonta sollertia poeticae adumbrationis allusit, atque in eo perenni strepitu uolutata colliditur animarum, quas uedius adiudicarit impietas, pluton, quem etiam ditem ueiouemque dixere. Ipsam quoque terram, quae hominibus inuia est, referciunt longaeuorum chori, qui habitant siluas, nemora, lucos, lacus, fontes ac fluuios, appellanturque panes, fauni, fones, satyri, siluani, nymphae, fatui, fatuaeque uel fantuae, uel etiam fanae, a quibus fana dicta, quod soleant diuinare. Hi omnes post prolixum aeuum moriuntur nt homines,

Sie sint áber filo máhtîg fóreuuizennes. únde ánanéndennes. únde scádônnes. Únder dien níderên góten stât tíu iuno. díu din uuîelt tôdigero. Nû ist si dír uuórton hímeliskiu iuno. álde uesta.

[Díz sprichet iuno fóne íro sélbun in tertia
145. persona. Si çhît. Sólih tû | uuâre. sólih uuás ih tir. sólih tû nû bíst. sólih pín ih tîr nû.]

Únde déro uuórto. gebôt si íro sámo so íu úndôdigero. Sízze ánauuertes chád si in iouis mánigi. ze hímele brâhtiu. Tára náh nám si des roúches éinen téil. ûzer íro roúhfáze.

QUALIS IN SUMMITATE AERIS LUNA CONSPECTA SIT.

Dés mézes fûorton sia áber hóhor íro trégela. Sô sie dô gefáren hábeton fóne érdo ûf. cênzeg únde zuéinzeg. únde séhs tûsent lóuftmâlo. únde dero hímeliskôn gágenlûtôn éina irstríchen hábetôn.

[Sîe uuâren dô dára chómen. dâr luna inchît tien uuázeren án dero érdo in sesquioctaua proportione. Díu inchédunga máchôt ten êristen tonum.]

Ín des mânen ríng chómeniu. ûnde dâr iunoni róu-
146. chentíu. Sáh | sî bî íro éin corpus. sinuuélbez. únde múreuuiz. ûzer déro liehti *(sic)* des hímeltóuues kerández. in

---

sed tamen et praesciendi et incursandi et nocendi habent praesentissimam potestatem. Inter priores igitur genios tua adhuc mortalis uirginis diua consistet. Nam eccam tibi iuno aetherea seu uesta est; ut iam immortali diuaeque praecipit dicens; iam sede concilio iouis directa, demumque de acerra uirginis artem sumit. Tunc portitores diuae correpta lectica magno eam molimine subuexere. Sed postquam centum uiginti sex millia stadiorum aeria subuecti leuitate conscenderant, ac tonum primum ex ftongis compleuere caelestibus; lunarem ingressa circulum uirgo, diuae congruis nidoribus supplicando, de proximo conspicatur globosum quoddam tenerumque corpus ex superni

spîegeles uuîs uuíder uuérfen dîe án síh kescôzenen skîmen.

[Dero súnnun skîmen uuídersláhent an demo mânen. bedíu ne íst sîn lîeht âne uuíderlîehsene.]

Dâr uuás ána dáz egypzisca hórn.

[Uuánda luna pûchelôt in hórnes uuîs. uuíder ánderên planetis.]

Tero súnnun lampas skéin dar ána in des lampadis uuîs [tén] ze eleusina [salmoneus rex án dîe scôz. tîe er sláhen uuólta.]

[Úber álpheum fluuium brúccôta er. únde dâr úbere currus iágondo. dónerota er. lampades skîezendo. blécchezeta er. sô tûondo. uuólta er gót héizen.]

Únde skéin dar ana dér bógo dero uuéido gutenno.

[díu dictinna héizet. táz chît retiatrix. uuánda dictis grece rete latine héizet. Áber luna héizet diana. sâmo so duana. uuánda sî duobus temporibus. íh méino diebus ac noctibus ze óugon íst.]

Únde déro érdfróuuvn tympana. skînen dar ána.

[uuánda sî íst náhesta déro érdo. díu mít duobus hemispheriis peuuélbet íst. sámo so mít tympanis.]

Án íro skéin oûh tríbildig. únde míssefáreuuêr uuárh in égebârero | máhtigi. 147.

[Uuánda ze êrest íst sî hórnahtíu. sô dánne hálbscáftig. sô dánne fól.]

Únde so uuîo sî hórnahtíu uuâre. únde fóne dîen hórnen stéchelíu. únde gefélligíu. ze dîen ûzsuízzedôn des

---

roris leuitate compactum, instar speculi praenitentis et adiaculati fulgoris radios reuibrare. In eo sistra niliaca, eleusinaque lampas, arcusque dictinne, (i. dianae) timpanaque cybeleia uidebantur. Triformis etiam discolorque uertigo terribili quadam maiestate rutilabat. Quae licet cornigera et aspera uideretur egestionibus oportuna tamen et fe-

tóunes. sî óugta dóh felem únde ceruam. dáz chît tâmen únde híndûn. [uuánda sî uuéidegútin íst.] ánde oúgta sî fier uuéndi in íro [drín] ánalútten.

[uuánda sî hábet tria uirginis ora in fier uuéndinon. Éiniu íst a prima ad octauam. ánderiu fóne octaua ad quintam decimam. diu drítta fóne quinta decima. ad uigisimam secundam. diu fierda dánnán ad primam.]

A LUNA AD MERCURIUM SCANDENS QUAE UIDERIT.

Tánnan fûor sî dô den hálben téil ze mercurio. dánne sî geféren hábeti fóne érdo ze demo mânen. Démo emitonio erfárnemo. begágenda íro míchel líut ámbahtentero. álso brûte sólta.

148. Únder dîen chám éin uuîb. scôníu. ióh míchel|licho gáreuuíu. díu dia iúngfróuun chátta únde chústa. Áber dés vuúnderôta síh tíu mánigi. díu síh fóre mícheli hína lángta zuô mîlâ. sô syrus chád. táz sî geslâpfa uuórteniu cyllenii. sô etrusci ságent. sîna brût sô hálsen máhta âne nîd. Tíu sélba iáh. sî hîez facundia. dáz sî gebóren únde gezógen uuâre in íro hóue. Únde íro mágezóhun mít réhte uuésen

---

lem et ceruam etiam conuersiones bis binas uultibus praeferebat.

Ex hinc medio quam ad lunam conscenderat, ad cyllenii circulum uenit. Quo hemitonio permeato, multiplex ei, utpote nubenti dominae ministrorum populus laetabundus occurrit. Inter quos splendentis formae habitusque foemina, ac promtae ubertatis ornatibus opulenta, uirgine salutata, usque in eius osculum confisa peruenit. Sed mirabatur illa obsequentium multitudo, quae sicut syrus quidam astruit in numero duorum millium fuerat constituta, quod foemina, quam hetrusci dicebant ipsi deo nuptam fuisse cyllenio, nulla prorsus inuidia titillata, uirginem complexa constrinxerat. Haec autem facundia, nam illi hoc erat uocabulum, in philologiae penatibus se ortam educatamque memorabat. Nec indignum esse, quod sibi

fórderorun. tíu íro fo gáb zierda. únde mánigên disciplinis fûora.

Chám óuh éin zímig tierna. állero diernon chíuskesta méisterina. únde flégara sînes hûses. Si hiez themis. [táz chît obscuritas.] álde astrea. [dáz chît syderea.] álde erigone.

[dáz chît contentiosa. Dáz syderea puella sînes hûses flége. dáz íst fúnden fóne díu uuánda | er in uirgine hábet domicilium. álso óuh ándere 149.
planete hábent in ánderên zéichenen. Dáz ímo obscuritas únde contentiosa dienôen. dáz keuállet ad rhetoricam.]

Áher trûog sî in hénde. [álso man uirginem mâlêt án dero spera.] únde éina tabellun ûzer ebeno geuuórhta. mít súslichên zéichenen. Târ stúont an míttero der egypzisco fógal. dér dâr ibis héizet. [táz íst ter egypzisco stórh.] Áber skéin dar ána éin scône hóubet. únde án démo éin scône múnt. sáment temo flúgescúhe mercurii. Táz lécchota éin zuíhóubetêr vuúrm.

[Der stórh âhtet terǫ vuúrmo. sô tûot ter rhetor dero scúldigôn ín demo dínge. Ér hábet scônen ánafáng an sînero rédo. ér brínget sia áber ze zuéin vuúrmen. uuánda er míte béidiu tûot. damnat et liberat.]

Únder déro tabellun éin gérta glîzentíu.

[dáz ist sermo rhetoris. an démo díu gréhti uuésen sól dero gérto.]

---

alumna praelata est, quae et sibi semper ornatum et pabulum multis praebuerat disciplinis. Uenit etiam quaedam decens, ac pudicissima puellarum, quae praesul domus custosque cylleniae, uerum themis, aut astrea, aut erigone dicebatur; spicas manu, caelatamque ex hebeno pinaka argumentis talibus afferebat. Erat in medio auis aegyptia, quae ibis memoratur ab incolis. Sed cum petaso uertex atquo os pulcherrimum uidebatur; quod quidem serpentis gemini lambebat implexio. Subter quaedam praenitens

Tîu uuás fórnahtigíu gúldin. míttíu uuás sî túnchelîuze níderost suárzív.

150. [álso | óuh sîn sermo ze êrist scône íst. ûnde dára nâh sárfera. únde ze iúngest ûbertéilet.]

Únder íro zéseuuun der scálûn hâbento testudo. únde dèr râmendo scorpio.

[uuánda der rhetor íst sih sélben skírmendo testudo. ánderro fârendo íst er scorpio.]

Ze uuínstrûn éin réia.

[Díu bezéichenet îa snélli sînero rédo.]

Áber diu réia réizta den únscádelen fógal ze féhtenne sâment tien vuúrmen.

[uuánda díu sélba snélli páldet ten rhetorem. ze hínderstânne den strît.]

Sélbêr ibis hábet éines egypziskes mânodes fórenámen.

[dér gorpeios in íro uuîa héizet. táz chît nouember.]

Dísa tábellun gâgen íro getrágena êreta si. Únde so uuîo sî dar âna bechnâti des prîutegómen zéichen. ióh âne dáz ne uuólta sî sia ûngeêreta lâzen.

Dô bechám íro óuh [íro suíger maia.] athlantis tóhte-
151. rôn scônista. búrlichíu hárto fóne | iouis míteslâfe. únde fóne des súnea keuuálte. Díu ne geuuérdota dâr nieht skînen in íro snórun dieniste. âne dia uuága deę blancę.

[díu fóne bina lance. dáz chît fóne zuéin scúzelôn. sô héizet. Uuáz uuólta sî déro? Âne dáz man sia gelîcho êreti demo súne.]

---

uirga, cuius caput auratum, media glauca, pìceus finis exstabat. Sub dextra testudo, minitansque nepa; a laeua caprea. Sed dilofon aliter, quae sit oscinum mitior in certaminis tentamenta pulsabat. Ipsa uero ibis praenotatum gerit nomen mensis cuiusdam memphitici. Hanc tabellam eum ingestam sibi conspiceret uirgo uenerata, licet sponsi cognosceret argumentum, tamen non ausa est sine supplicatione transire. Tunc etiam candidior atlantidum iouis congressu, pignorisque culmine prouecta superuenit, quae quidem ne in nurus officio sine blanee libra apparere

Tia begonda si sâr ántsâzigo êren mít zuéin ópfer frísķingen inében mercurio. dér lucrorum uuáltet. uuánda si sia sâh ímo ében hêra.

A MERCURIO AD UENEREM.

Hínnân gáhotǫn sie. únde fûoren éin semitonium únz ze uenere. Uenere díu den hîleih kérno gesâh. óuh keêretero. sô uílo iz kerísta. téta sî goûmen an íro. uuío scône sî uuás. Áber úmbefángeníν mít uuíder|uuartigên draconi- 152.
bus. [sô castus amor íst. únde turpis.] únde ántfáhsíu. únde mít íro sélbûn ríngendíu. stílta sî îouuéderen hîsâmen.

[uenerii seminis. Uuánda uenerius humor béidíu chúmet pudice íóh ímpudice. bedíu íst únder ín zuéin sólih ringa. dáz îouuéderêr den ánderen stíllet.]

A UENERIS CIRCULO AD SOLAREM.

Dés mézes îltôn sie chómen in ében sole. Uuánda hálbes téiles mêr. dánne éin tôn sî. lángta dén stápf. Ánderhálb tonus uuás ter skríg. [táz sínt tríu semitonia uuíder zuéin.] Dâr sáh si éin skéf. álle natùrliche férte métemêntez.

[Táz skéf pezéichenet cursum solis. Állíu díng kerêchenônt síh fóne sînero cursu. álso iz chît in somnio scipionis. Sol inquit dux est et

---

dignata est. Quam uirgo uenerata, quoniam satis sociam filio recognouit, duabus cum lucrorum pote dicatis coepit honorare pecudibus. Hinc festinatur ascensus, et usque in ueneris circulum hemitonio transuolatur, ipsaque uenere, quae nuptiis allubescebat, quantum decebat orata hoc in ea perhibetur intuita, quod admodum pulchra, tamen antias draconibus circumflexa, crebroque capillitio uulsa (i. spisso crine soluta) ambifariumque nital secum congressa mitificat. Mox studium in solarem laborare circum, quippe sescuplo fatigabat ascensum; qui tonus dimidius habebatur. Ibi quandam nauim, totius naturae cursibus diuersa cupiditate

princeps et moderator reliquorum luminum mensque mundi et temperatio]

Fóllez állero gíredo. [Állen díngen gíbet sol. dáz ín gefállet.] Únde fóllez fiurînero hûfon. [Uuâr íst sólih er háft fiures. sô án dero sûnnun?] Únde úmbefángenez mít
153. sâligero sêlon lône. [Uuánda neteres uuândon. | dáz târ uuâre sedes beatarum animarum.]

Tâz skéf féretôn síben férien. tîe brûodera únde gelih uuâren.

Uuáz íst kelîchera dánne síben dâga in uuêchûn? Díe trîbent táz iâr hína.]

Ein sâlig léuuen bílde stûont târ gebîldôt in bôume.

[Des hímeles hóhi. Dâr diu súnna gât. táz íst ter bôum. sî íst ter léuuo. dér álle sâldâ gíbet.]

Ze níderôst tes pôumes stûont táz pílde crocodrilli.

[Sî íst in hízzôn leo. in frôste crocodrillus.]

Dâr spráng ínne éin brûnno hímeliskes líehtes. tôugenero rûnsôn flîezende. in állíu líeht tero uuérlte.

[uuánda álle stérnen hábent fône dero súnnûn líeht.]

Dáz kâséhende stûont sî ûf. únde êrhafto diu óugen náhor tùonde. férgota sî den gôt sûs.

SOLEM ADORAT.

Tû hóha chráft tes únchúnden iouis. [uuánda êr incomprehensibilis íst. Iouis tér íst generalis mundi anima.

---

moderantem, cunctaque flammarum congestione plenissimam, et beatis circumactam mercibus conspicatur. Cui nautae septem, germani tamen suique consimiles praesidebant in prora, felix forma depicta leonis in arbore, crocodili in extimo uidebatur. In eadem uero rate fons quidam lucis aethereae, arcanisque fluoribus manans, in totius mundi lumina fundebatur. Quo uiso philologia consurgens, totaque ueneratione supplicans, ac paullulum conniuens oculos, deum talibus deprecabatur:

Ignoti uis celsa patris, uel prima propago,

nâh têro íst apollo consilium. únde dárá nâh mercurius | sermo.] Sinmachig zínselôd. [Uuánda álte líute uuândon. 154.
síh sêla únde sín háben fóne sole. únde lichamen fóne luna.] Mûotes úrspríng. [Táz íst oúh nâh témo uuâne] Lîehtes ánagenne. [Sô íst oúh táz.] chúning tero bérohafti. [Súnna gebérehaftot állíu díng.] Zîerda únde lób tero góto Únde óuga dero uuérlte. [Tíu uuâre blint. âne dia súnnun.] Glízemo des scônes hímeles. [táz chît tero lúfte.] Dû den óberôsten fáter séhen mûost. [Úbe ether iouis íst. tén írskéinet tíu súnna.] Únde dén máhtigen iouem ánaskînen. Tír sélbêr der hímel lôset. [Uuánda dû tuélest ín sînes suéibes.] Únde mít tînên férten gemêtemêst tu die planetas. Uuánda únder ín míttên gâst tû.

[Íro sínt trî óbe dír. drî níder dír.]

Lîeba mézchûoli gébende dien stérnon. Iágonde ióh stâtende die planetas. Sô dû scáffunga tûost íro férten. | Hínnân íst tír gelâzen. dáz tû mûost kân. án dero fier- 155.
dûn stéte.

[Nídenân ûf. álde óbenân níder. íst îo diu súnna fierda.]

Dáz tír díu sélba zála guíssôt uuérde. an dúrnohtero áhto.

[Tîa dúrnohti máchôt denarius. dér án quaternario fúnden uuírt. sô man chît éinez. zuéidríu. fieriu.]

Fomes sensificus, mentis fons, lucis origo,
Regnum naturae, decus atque assertio diuum;
Mundanusque oculus, fulgor splendentis olympi,
Ultramundanum fas est cui cernere patrem;
Et magnum spectare deum, cui circulus aethrae
Paret, et immensis moderaris raptibus orbes;
Nam medium tu curris iter, dans solus amicam
Temperiem superis, compellens atque coercens
Sidera sacra deum, cum legem cursibus addis.
Hinc est, quod quarto ius est decurrere circo:
Ut tibi perfecta numerus ratione probetur;

Ne máchôst tû nâr mít tíu zuéi tetrachorda na?
[Fóne septem uuérdent zuéi coniuncta. álso fóne octo zuéi uuérdent disiuncta.]
Latini héizent tíh solem. uuánda dû solus píst nâh ioue des líehtes hóubethafti. Únde ságent sie díh éinen trágen in hóubete. zuélif cúldine skîmen. Uuánda dû máchôst zuélif mânoda. únde zuélif stúnda. Tíh chédent sie mít prîdele chêren fier rós. Uuánda dû éine ríhtest tîa réitâ. dîa quatuor elementa mundi máchont. Tû rûmest
156. tero nâht fóre déro finstri. únde gíbest íro. sô filo | sî líehtes hábet. Fóne díu chédent sie díh. tóugeníu díng chúmftigíu mélden. Álde fóne díu. dáz tû mít táges líehte irbárost tie náhtscúlde. Díh pétot nilus cnâdigen serapin. únde memphis osyrim. Díh pétont mísseliche sacerdotes. coronam. [uuánda dû sie trégist mit duodecim gemmís.] únde diuitem. [uuánda dû sie álle getûost diuites.] únde forum dáz chît publicum. [uuánda nîeht sô únuerbórgenes neíst.] únde typhonem. [dáz chît superbum. álde sublimem.] Dû bíst ter scôno blûomo. [dér iú chínt uuás. tén berezinthia mínnôt.]
[táz chît terra. uuánda sî íst in uuíntere betân. únde lángêt sie des lénzen. sô blûomen sínt.]
Dû bíst táz chínt mít temo flûoge. [dû bíst ter fûoro gébo triptolemus.] Dû bíst tes héizes lándes hammon. Tû bíst táz chínt fóne biblo.

Nonne a principio geminum tu das tetrachordon
Solem te latium uocitat, quod solus honore
Post patrem sis lucis apex, radiisque sacratum
Bissenis perhibent caput aurea lumina ferre;
Quod totidem menses, totidem quod conficis horas,
Quatuor alipedes dicunt de flectere habenis,
Quod solus domites, quam dant elementa quadrigam.
Nam tenebras prohibens, retegis quod caerula lucet.
Hinc phoebum perhibent prodentem occulta futuri.
Uel quia dissoluis nocturna admissa, et iseum
Te serapim nilus, memphis ueneratur osirim.
Dissona sacra mitram, ditemque forumque typhonem,
Atis pulcher item, curui et puer almus aratri.
Ammon et arentis libies, ac biblius adon.

[ciuítate egypti. dáz uentus uuéinota. ersláge-
nez fône demo ébere.]

Sô mísselicho némmet tíh tiu uuérlt. Héil dû uuâre bílde dînes fáter. únde dero góto.

[Dáz tû fône díu bíst. uuánda | dû gíbest uul- 157.
tum. únde aspectum dien ánderên stérnôn.

Drî bûohstaba bíldônt tínen námen dux. *) únde des námen héilesôd. in sexcentis et octo numeris.

[Uuánda tau bezéichenet CCC. eta bezéichenet octo. áber tau CCC. Uués dux íst er? Âne dero ánderro planetarum.]

Tû fáter. hílf mír hína ze chómenne ze dero ûfmánigi. Únde den hímel chúnnên in dînen námen.

A SOLE AD MARTEM. ET INDE AD IOUEM.

Sô sî dírro dígi fernómen uuárd. sô hîez man sia dúrh strîchen dero góto gesâze. [dáz chît hîez man sia ánauuért fáren.] Áber hóhor gerúhta. tuuálta sia dér fiure gelícho circulus. ter hêrôsto iouis sûnô. Fône démo circulo rán díu lóugezenta áha níder.

[in lunarem circulum. dâr die álten uuândôn uuésen hélla.]

Tánnân châmen | sie ze iouis circulo. sîe máhtôn ouh 158.
liehto dáz emitonium erlîden. Tés circulus lûtta fóllen

*) eqr.

Sic uario cunctus te nomine conuocat orbis.
Salue uera deum facies uultusque paterne,
Octo et sexcentis numeris, cui littera trina
Conformat sacrum mentis, cognomen et omen.
Da pater aethereos mentis conscendere coetus;
Astrigerumque sacro sub nomine noscere caelum.

His auditis, deorum sedes iussa est permeare, uerum hemitonio subleuatam pirois circulus immoratur, in quo iouis fuerat maximus filiorum. Ex quo circulo uisus piriflegeton amnis ad infra demeare. Quo transgresso (neque enim labor fuerat, hemitonii interiecta transcurrere) in io-

tonum. Dâr uuás tér stérno. dero líbchícchûn máchungo. Ióh héilesám skîmo glîzendêr in mánméndero uuîzi. Sînes líehtes uuîziu natura. róteta in stilli. únde in spûote. uuórteniu fóne uuármên mískeluugôn [martis óbenân]. únde cháltên [saturni nídenân]. Ter iouis stérno stûont târ. Sélbêr iouis. tér álle stéte eruuállôt. uuás tô geféren sô man chád. kebîeten ánderên góten. únde demo hímel hêrote.

A IOUE AD SATURNUM

Tísen iouis circulum fúre rúcchentiu. únde sámo fílo hóhôr chómentíu. sáh sî dén stábênten fáter dero góto. in chálti. únde in fróste.

[Uuánda calor solis ne mág ín fóre férri irréichen.]

159. Áber | dér sélbo ríng saturni dér síh târ úmbedrâta. dér sáng in dóriscûn.

[Dáz chît sáng. álso gróbo sô dores. síngent.]

Áber sélbemo saturno uuás ána uuîlon draconis pílde. uuîlon leonis kéinôn. uuîlon búrste mít éberes zánen. únde álles égesen uuás er fól.

[Dáz íst fóne díu. uuánda sîn constillatio. dáz chît sîn fatum. fóre zéichenet álle zálâ.]

Dóh uuás sîn geuuált sô fílo mêro. sô fílo sîn ríng uuî-

---

uialis sideris peruenere fulgores; cuius circulus phtongo personabat. Illic sidus erat temperamenti uiuifici ac salubris, effulgentia blandisque uibrata candoribus. Cuius quidem lucis natura ex calidis humidisque commixtionibus candens, quadam prosperitatis tranquillitate rutilabat. Uerum ibi sidus iouis; nam ipse totius mundi membra collustrans ad deorum dicebatur imperium et senatum celitem commeasse. Hunc etiam praetergressa circum, ac parili interiectione sublimis, deorum rigidissimuui creatorem in algido haerentem pruinisque niualibus conspicata; uerum idem quem circumuenire nitebatur orbis melo dorio tinnibat. Sed ipsi praesuli nunc draconis facies, nunc rictus leonis, nunc cristae cum aprugnis dentibus uidebantur, totoque exitiali seuiebat horrore, cui tamen potestas pro circi granditate maior

uuîtero uuás. Sî dô erchômeniu. fône sînên hárphôn. únde ánderên scállen. flôh sî fône sô únmézigemo snéibe sînes circuli.

A SATURNO AD CAELUM.

Dánnân fûoren sie îligero férte. hálbes mêr. [dáz chît hálbes toni mêr. dánne tonum.] Uuánda in drîn emitoniis fólle chám si ze hímele. dâr die stérnen ána. stânt | Únde 160.
sô mùode uuórtene. án dîen stégôn dero sex tonorum. fóre úrdrúzzi dero stadiorum. Tánne sie gesáhîn dáz sie erfáren hábetôn zuívaltigo héllen. Án démo ûzlâze déro fólleglichûn rárto. náh sólichên árbeiten. éteuuáz keblâsende. hírmdôn sie dâr.

IAM IN CAELO POSITA NOUA ET MIRANDA CONTEMPLATUR. SUPPLICANS IOUI ET DIIS.

Philologia ába demo trágebélte skricchendiu. Tánne sî sáhę dîu brêiten féld tes liehtes. únde dîa scôni dero ûfuuértigûn stílli. únde sî sáhę sô mánige mísselichîna. únde dîe getâte dero tégàn *(sic)* góto. [dîe dâr decem regionum flégent.] Únde sî síh uuvnderoti in hímele dîenôn dîe ába némen dero vuércho. [dáz chît árbeito.] déro fône dîu sínt

---

maior ac prelata ceteris habebatur. Denique harpis bombisque perterrita, tam intoleranda congressione uirgo diffugit. Inde maximis conatibus sescuplo itineris euehuntur. Nam tono ac dimidio ad ipsius caelitis spherae globum ac laqueatum stellis ambitum peruenitur. Sicque sex tonorum conscensionibus et stadiorum defessa lassitudine fatigati, cum diapason simphoniam quicquid emensi erant aduerterent consonare, perfectione absolutae modulationis, post labores maximos recreati, paullulum conquieuerunt.

Ipsa quoque philologia lectica desiliens, quum immensos luminis campos, aethereaeque tranquillitatis uerna conspiceret, ac nunc tot diuersitates cerneret formasque decanorum, tunc octoginta quatuor liturgos celo miraretur astare; uideretque preterea fulgentes crebrorum siderum

octoginta quatuor. uuánda in sô mànigiu geteilet ist. ál
161. dáz fóne érdo ze himele ist|| Únde si sâhe die glîzenten speras. tero mànigôn stérnôn. Únde die geflóhtenen ringa ín éin ándere. Únde sélbûn dia speram diu den ûzerosten bifáng máchôt. suéibônta mít vuúnderlichero drâti. Únde die himelgíbela. Únde dia himel áhsa in âle ríhte gân fóne éinemo gíbele ze demo ándermo dúrh tia érda.

[Díu uuírt échert mít sínne fernómen. uuánda sî corporalis ne íst.]

Únde án iro uuérben álla dia héuigi des uuérlt zímberes. Lúzzel gedénchende êr si dára câme. ándere góta ne beehénnen dén gót. únde dén fáter. sóliches uuérches. únde sólchis uuîstûomes.

[Uuánda gótes sapientia íst. que exsuperat omnem sensum et hominum et angelorum.]

Uuánda sî ín sáh úbersláhen. ióh tîe ûzenân uuérlte
162. gesâligôten. únde in sînemo fiurinen uuérlt|stûole. den mán échert fernémen mág mándegen sízzen. Sélbemo hímele fílo náho gechníuuentîu. únde íro mûotes keéinotíu. péteta sî ín stíllo únde lángo. In álta uuîs mánige sîne námen îo sô stíllo ánahárende. nâh ûngelichên sprâchon dero líuto. lánge únde chúrze. únde únchúnde. mít sâment líutigên literis. [sô gót teutonice.] únde mít keskéidenên

---

globos, et circulorum alterna illigatione texturas. Ipsam uero, quae ambitum coerceat ultimum, spheram miris raptibus incitatam, polosque et axem ex coeli summitate uibratum profundam transmeare terram, atque ab ipso totam caeli molem machinamque torqueri; tanti operis tantaeque rationis patrem deumque noscens ab ipsa etiam deorum notitia secessisse; quoniam extramundanas beatitudines eum transcendisse cognouerat, empirio quodam intellectualique mundo gaudentem, iuxta ipsum extimi ambitus murum annixa genibus, ac tota mentis acie coartata, diu silentio deprecatur; ueterumque ritu uocabula quaedam uoce mentis secundum dissonas nationes numeris uaria sono ignota, iugatis alternatisque litteris inspirata, ueneraturque uerbis

gespróchené. [sô deus latine.] Únde êreta si mít tígi dîe flíhtkóta dero ûnánasihtigûn uuérlte.

[dàr gótes sélbes stûol in thronis et dominationibus super cherubim et seraphim geríhtet stât.]

Ióh téro ministros êreta sî. dîe dírro ánasíhtigûn uuérlte ánauuáltôn ántsâzîg sínt. [tîe liturgi héizent.] Únde álle dîa sámahafti. mít tes úmbegríffenen fater ge|uuálte 163.
úmbehábeta. êreta sî. Férgota si êteliche drî gótâ. Únde ándere síben skîmen hábente. des tâges ióh tero náht. [uuánda dáz iâr állez kesíbenôt íst. in dágen ióh in náhten.] Únde éina úrsprínges tîernûn. [dáz sélbíu deitas íst.] Sî béteta óuh nâh tero platonis tóugeni dîe geuuálta. dîe dir héizent éinest. únde zuírônt. in éinero uuíste.

[uuánda zuô personę sínt patris et filii in éinero essentia.]

Sús péteta si uestam. díu des fíures plûómo íst.

[uuánda sî fíur íst. fóne fíure chómeníu.]

Álde sî béteta dáz lîeht. fóne lîeht chómenez. [táz chît filium dei.] únde dîa uuésentûn uuârhéit. fóne únuuésentên.

[uuánda sî ne hábet originem fóne ánderên díngen. Sî íst táz kót íst. ér íst únuuórtenêr. únuuórten íst oúh sî.]

Dô gestûont sî benámen skéiden. dero ánderro góto deificationem. [dáz chît uuéliche fóne mén|niskôn uuórten 164.
uuârin góta.] únde sáh sî síh sélbûn gehéilegôta uuésen. Táz

---

intellectualis mundi presules deos eorumque ministros, sensibilis spherae potestatibus uenerandos, uniuersumque totum infinibilis patris profunditate coercitum, poscitque quosdam tres deos, aliosque diei noctisque septimo radiatos; quandam etiam fontanam uirginem deprecatur. Secundum platonis quoque misteria ἅπαξ καὶ δὶς ἐπίκοινα potestates. His diutissime florem ignis atque illam existentem ex non existentibus ueritatem toto pectore deprecata; tum uisa secernere ἀποθέωσιν sacraque meruisse. Quippe quidam

uuás fóne díu. unánda uuîze trôpfen dêro míliche gelîchun áho. trúffen sia lángséimo ána. stérnôn dar ínne bléc-chezentên.

[Uuánda lacteus circulus târ dero gôto gesâze íst. zû íro náhta. dánnân bechnâta sî síh kehéilegôt uuósen.]

Fróuuíu únde ioui dánchondiu. fûor si in lacteum. dâr sî uuíssa. die góta fóne ímo gesámenôtè.

QUALIS UISA SIT DOMUS IOUIS.

Târ [in lacteo] uuás iouis hûs. Sólchez. táz iz mít sînero vuúndermícheli dîsa uuêrlt úmbegrîffe. únde in scôni dîe stérnen úbertuúnde. únde fóne séltsani sînero gestelledo. den signiferum gefrôniskôti. Únde sô skînbare uuás iz sámo so iz ûzer sílbere geuuúrchet uuâre. | Scônív gâdem. únde gerígôt first clízen dar ána mít snêfâreuuên brórten. Iuppiter únde sîn chêna mít állên dien góten dâr sízzende in hóhemo stûole. únde in uuîzên bánchen. béit er. únz tie trúhtinga châmîn.

SPONSUS PRIMUM INTRODUCITUR.

Sô er dô gehôrta dero brûote náhentero. die síngenten musas únde die sûozen rârta. fóne únêben lûtréistên sángen.

---

candores lactei fluminis tractu stellis efflammantibus defluebant. Laetabunda igitur gratesque testata iter in galaxeum flectit, ubi senatum deum a ioue nouerat congregatum. Erat autem ibi iouialis domus, quae etiam granditate mira mundanum ambitum possideret, et decore conspicuo fulgorem siderum uinceret, et nouitate situs signiferum circulum decusaret; (i. ornaret) preterea tanto splendore renidebat, ut argenti crederetur fabricata materia. Ibi septa candentia, culmenque sectatum limbis niualibus albicabant. Ibi iupiter cum iunone omnibusque diuis in suggestu maximo ac subselliis lacteis residens sponsales praestolatur aduentus; qui simul musarum uoces ac dissonis meladulcia cantilenis uirgine adueniente percepit, priore

sô hîez er ze êrest chómen den brûote gómen. Sáment témo châmen óuh zuêne sîne liebesten brûodera. dionisius únde apollo. Hercules únde pollux mít castore. únde mars. únde állíu iouis slâhta háftôn sîh ze sînemo uuérche. | Dero elementorum flégera. únde díu scôna mánigi dero 166. angelorum. únde dero állfórderôn sêlâ. díe ze hímele chómen uuâren. díe háftôn síh álle ze ímo. Tû sáhîst târ heroum poetas. mít hedera gezîerte. únde síngente. Uuánda díe cytharistę uuâren. bedíu sáhist tû sie dâr mít íro séitsánge. Tîe sáhist tû uuérbin íro speras.

[uuánda sie astrologi uuâren.]

Ardebat heraclius. Tísêr zúndeta. [uuánda er chád fóne fiure uuésen állíu díng uuórteniu.] udus thales. Mít réhte íst or názer. [uuánda er dia názi chád uuésen rerum originem.] circumfusus atomis democritus uidebatur. Tísêr uuás pestóubet. mít smâlên spraten.

[díe nehéina grôzi ne hábent. uuânda er fóne díen ze sámine gerándên chád uuórtena uuésen dísa uuérlt.]

Tísêr [pithagoras] fánt arithmeticam. bedíu zâlota er. Aristotiles sûohta gnôto án demo hímele absolutam perfectionem.

[uuánda día chád er uuésen animam mundi. díu den hímel tûrnet.] |

---

loco precepit uenire cyllenium, cum quo liber et delius fidi amantissimique germani, hercules etiam, uterque castorum, gradiuusque, et quicquid deorum de ioue progenitum est, cyllenii adhaerebat officio. Elementorum quoque praesides, angelicique populi pulcherrima multitudo, animaeque praeterea beatorum ueterum, quae iam caeli templa meruerant, gressus maiugenae sequebantur. Linum, homerum, mantuanumque uatem, redimitos canentesque conspiceres; orpheum atque aristoxenum fidibus personantes; platonem archimidemque spheras aureas deuoluentes. Ardebat heraclitus; udus thales, circumfusus atomis democritus uidebatur. Samius pithagoras celestes quosdam numeros replicabat; aristotelos per celi quoque culmina endelechiam scrupulosius requi-

Epicurus trûog zûo blûomen. ûnde álle lûstmáchunga.
[uuánda ér châd. summum bonum uuésen uoluptatem.]
Zeno fùorta frûot uuîb.
[uuánda dîa lóbeta ér. dô er fône gehîléiche screib.]
Tíser [archesilas] chôs tîa tûbun.
[uuánda ér scréib fône fógalen.]
Târ gîengen nóh tánne gnûoge in chrîechiskûn gemántelôte dér nehéin sô ne iáh. sô der ánder.
[uuánda îogelichêr féstenôta sîna sectam. dáz chît sîna lêra. *)]
Téro nehéines réda ne máhta man fernémen fóre démo sánge déro musarum. dóh sie brábtin. Sô ér dô chám. ûnde ingîeng. sô êreta ín gágen ímo ûf stándo. ál dáz hêrote dero góto. Sélbêr iouis sázta ín in ében sînemo stûole. ze zéseuuvn. ûnder ímo. ûnde ûnder pallade.

DEHINC SPONSA INTRODUCTA.

168. Sâr hálto uuárd oûh tiu brût mít íro camenis în geládôt. íro mûoter [fronesi] fóre íro gândero. Sô sî dára ín chám. ûnde íro róuh ûz scúttendo ueste geántuuvrta. díu ánderro góto mágezo uuás. ûnde íro dô fólgeta. állero gó-

*) Es ist éines Tintenflecks wegen nur lêr zu lesen

rebat; epicurus uero mixtas uiolis rosas et totas apportabat illecebras uoluptatum. Zeno ducebat feminam prouidentem; arcesilas collum intuens columbinum; multusque pretera palliatorum populus stndiis discrepantibus dissonabat; qui quidem omnes inter musarum carmina concinentium audiri, licet perstreperent, nullo potuere rabulatu. Ueniente igitur introgressoque cyllenio omnis ille deorum senatus ueneratus uerticem ingredientis exurgit. Ipse iupiter eum propter suum consessum pallade a dextra sociata medium collocauit. Nec longo interiectu ipsa quoque philologia ambita musis ac matre praeambula corrogatur. Qua ingrediente, ac uesta deum nutrice eiusdemque pedissequa acerram illam olacem aromatis refundente, omnis ille ordo celicolum portiones sibi com-

telih sâr nèmende téil des róuches. tér ímo gefiel. sáz er frô arábiskes stánches. Únde dóh sîa iouis hîeze sízzen bî ímo. uuánda sî scámelîn uuás. sô uuás íro lîebera. bî dien camenis ze sízzenne. pallade bî íro uuésentero.

DOTATUR SEPTEM ANCILLIS.

Tò stûont tiu mûoter ûf. únde bát iouem ióh tie ándere. dáz íro mûosi fóre ín állên geántvuurtet uuérden. so uuáz íro maiugena ze mâli gében uuóltî. únde sî íro uuídemen sô bechâme. | Únde sie dánne lîezîn fóre ín gelésen 169.
uuérden dia uuídemscríft an tábellôn. [álso iz síto uuás.] únde dîa uuídemêa. [nâh tíu sô papius únde popeus sîa ze romo iú fúnden.] Tô ónda man íro dés pítentero. álso iz réht uuás. táz si dâr fóre állên gechóren uuúrtîn. Dô stûont apollo ûf fúre den brûoder. únde dîe ér eruuéleta sînero díuuon. ze uuidemen ze gébenne. dîe begónda er ímo éinzên bríngen. Dîe uuáren sólih. táz sie ín állên scône únde zîere gedûhtôn.

EPILOGUS.

Tero satyra nû éines mícheles téiles keságetero. [uuánda nouem librorum zuéi hína sint.] tíu sélba satyra únsémfte getân íst. mít lángemo dúnse. [íh méino. uuánda nóh

---

petentes attribuens arabicis laetabatur halatibus. Uerum uirgo, ut est per omnia uerecunda, licet a ioue eius assidere confinio iuberetur, tamen ibi potius uoluit, ubi musas conspexerat, admota palladis consortione residere. Tunc exurgens uirginis mater poscit de ioue superisque cunctis, ut sub conspectu omnium quicquid sponsalium nomine praeparauerat maiugena, traderetur, ac demum dos a uirgine non deesset; tuncque tabulas ac papiam popeamque legem sinerent recitari. Cuius petitioni iustissimae deorum senatus attribuit, ut in consessu celitum offerenda probarentur. Hinc phoebus exurgit fratris officium non detrectans, ac singulas ex famulitio dilecto cyllenio incipit admouere, quae tam pulchrae cunctis quam ornatissimae refulsere.

Transcursa lector parte magna fabula,
Quae tam morosis implicata ductibus

170. septem libri fóre sínt.] nôtet ter | gágenuuérto mórgen. únde der ánagândo tág. tímberen dia chérzùn. Únde úbe der tágerôd scôno ne fáreti den first. mít temo êristen skîmen. únde er mít líehte ne dúrhprâche diu fénster. Sô geuuîteroti den ríng. tíu átahâfta pagina. éteuuâr nóh fúrder gebréittív. Nû chédent tíu fólgenten bûoh. tíu únsih liberales artes lèrent. hína íst taz spél.

[Tér téil dero satyrę dér uuâre gelîh ne íst. tér íst hína. Der héizet grece mithus.]

Sîe geûzônt tia lúgi mít uuâre. Únde zéigônt sie zímige lírnunga. Sie ne fermîdent óuh tiu spél nieht. in míchelmo téile.

Nû hábest tu [lector] fernómen uuáz nû zùo gánge. úbe iz hímelgóta sô uuéllen. únde musę. únde apollinis lyra.

Tenui lucernam palpitare lumine
Coegit instans innitens crepusculum;
Ac ni rosetis purpuraret culmina
Aurora primo conuenustans habitu
Surgens fenestras dissecaret lumine
Adhuc iugata compararet pagina
Quocunque ducta longiorem circulum.
Nunc ergo mithis terminatis, infiunt
Artes libelli qui sequentes asserent.
Nam fruge uera omne fictum dimouent,
Et disciplinas annotabunt sobrias
Pro parte multa, nec uetabunt ludicra.
Habes quid instet, si potestas celitum
Faueantque musae et chelis latoia.

Berichtigungen.

S. 12. S. 93, Z. 27. lese man barbarismum. In der althochdeutschen Übersetzung der aristotelischen Abhandlungen κατηγορίαι und περὶ ἑρμηνείας ist S. 31, Z. 24. díu urîst statt díneur ist und S. 69, Z. 7. hábemáhtigen zu lesen.
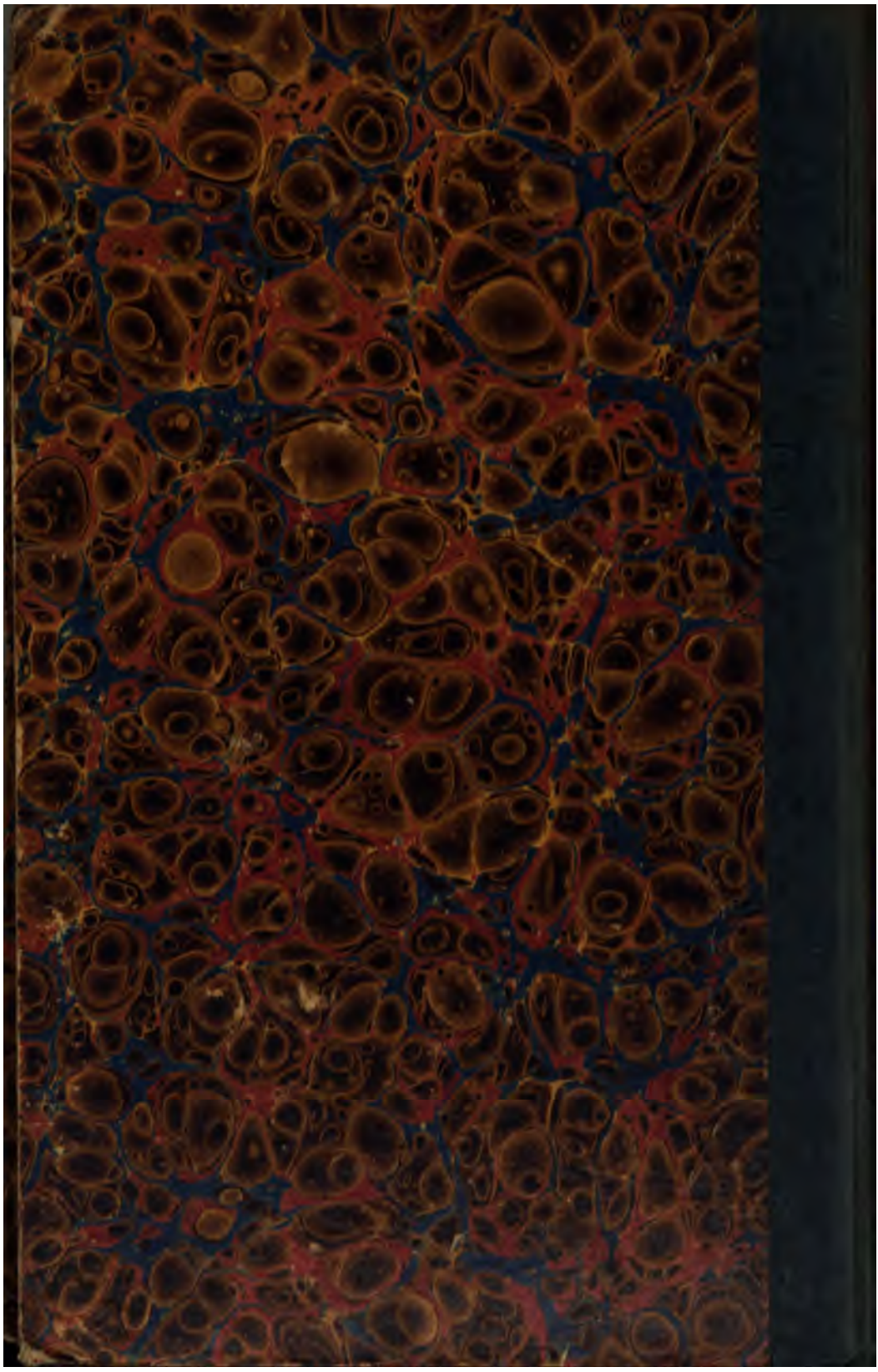
Berlin, gedruckt bei Trowitzsch und Sohn.